

रुरुक्षेत्र गाउँपालिका
वार्षिक विकास योजना

(आ.व. २०८१/८२ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट)

प्रकाशन
रुरुक्षेत्र गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
घिउबेंसी, गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

संरक्षक

अध्यक्ष श्री यदु ज्ञवाली
उपाध्यक्ष श्री मिनादेवी गौतम

सल्लाहकार

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री लक्ष्मण पाण्डे

सम्पादक मण्डल

जन स्वास्थ्य अधिकृत श्री छत्रबहादुर अधिकारी
ना.सु. श्री रामप्रसाद ज्ञवाली
क.अ. श्री दामोदर ज्ञवाली
लेखापाल श्री हेमबहादुर कार्की

तथ्याङ्क सहयोग

इन्जिनियर श्री मिलन श्रेष्ठ
सब इन्जिनियर श्री मोहन अर्याल
रोजगार सहायक श्री सुरज पुरी

कम्प्युटर सेटिङ्ग

.....

सर्वाधिकार

प्रकाशकमा सुरक्षित

प्रकाशक

रुरुक्षेत्र गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
घिउबेंसी, गुल्मी

मुद्रण

शुसिला प्रिन्टर्स
तम्घास गुल्मी
फोन नं. ०७९५२०४५०

प्रकाशन मिति

२०८१ भाद्र

कार्यपालिकाको पदाधिकारीहरु

सि.नं.	नाम	पद	ठेगाना	सम्पर्क विवरण	कैफियत
१	यदु ज्ञवाली	गा.पा. अध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ४	९८५७०६४२६०	
२	मिनादेवी गौतम	गा.पा. उपाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ४	९८६७१९०५१६	
३	नवराज वि.के.	१ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र १	९८५७०६२७७७	
४	घनश्याम अर्याल	२ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र २	९८५७०६४५५०	
५	शेषनारायण पौडेल	३ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ३	९८५७०६४४३९	
६	मोति प्रसाद श्रेष्ठ	४ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ४	९८५७०६४४१९	
७	हरिप्रसाद ज्ञवाली	५ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ५	९८५७०६४८३६	
८	रोमनाथ पौडेल	६ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ६	९८६७४३४१४९	
९	लक्ष्मी भट्टराई	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र १	९८४७२६९०१९	
१०	हरिकला बराल क्षेत्री	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र २	९८४७१७७४०७	
११	बुद्धिमति लामिछाने	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र ६	९८४९३२६२५५	
१२	दुर्गा विश्वकर्मा	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र ४	९८४७३२७४९८	
१३	राजकुमारी शाही	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र ४	९८६७५३५२३६	
१४	मिना कुमारी नेपाली	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र ५	९८६७००७९९४	

गाउँसभा सदस्यहरु

सि.नं.	नाम	पद	ठेगाना	सम्पर्क विवरण	कैफियत
१	यदु ज्ञवाली	गा.पा. अध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ४	९८५७०६४२६०	
२	मिनादेवी गौतम	गा.पा. उपाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ४	९८६७१९०५१६	
३	नवराज वि.के.	१ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र १	९८५७०६२७७७	
४	घनश्याम अर्याल	२ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र २	९८५७०६४५५०	
५	शेषनारायण पौडेल	३ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ३	९८५७०६४४३९	
६	मोति प्रसाद श्रेष्ठ	४ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ४	९८५७०६४४१९	
७	हरिप्रसाद ज्ञवाली	५ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ५	९८५७०६४८३६	
८	रोमनाथ पौडेल	६ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ६	९८६७४३४१४९	
९	लक्ष्मी भट्टराई	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र १	९८४७२६९०१९	
१०	हरिकला बराल क्षेत्री	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र २	९८४७१७७४०७	
११	बुद्धिमति लामिछाने	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र ६	९८४९३२६२५५	
१२	दुर्गा विश्वकर्मा	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र ४	९८४७३२७४९८	
१३	राजकुमारी शाही	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र ४	९८६७५३५२३६	
१४	मिना कुमारी नेपाली	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र ५	९८६७००७९९४	
१५	लक्ष्मी सुनार	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र १	९८६२२७२४४०	
१६	घनश्याम ज्ञवाली	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र १	९८४७५८१९५५	
१७	शुशील कुमार श्रेष्ठ	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र १	९८४७१५२४३८	
१८	सीता कामी	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र २	९८४७१६८७२९	
१९	थर्क बहादुर कुँवर	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र २	९८५७०३८२१७	
२०	हुम बहादुर कुँवर	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र २	९८६९९३३४७६	
२१	विष्णु खत्री राणा	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ३	९८६७४२३६३७	
२२	कमला सार्की	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ३	९८४३६७५६८१	
२३	कमल प्रसाद ज्ञवाली	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ३	९८४९१६६७०२	
२४	तेज बहादुर राना	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ३	९८४४७००४८९	
२५	ममता सुनार आत्रेय	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ४	९८४४७२४४०९	
२६	थान प्रसाद श्रेष्ठ	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ४	९८६७१५४११३	
२७	माधव खड्का	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ४	९८५७०३१०३०	
२८	मिना ज्ञवाली उपाध्याय	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ५	९८६०९२०८०२	
२९	आशा दमाइ	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ५	९८४७५८२९७६	
३०	राज कुमार श्रेष्ठ	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ५	९८५७०६७१५६	
३१	सिद्धीनाथ श्रेष्ठ	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ५	९८४७१६४८०१	
३२	कृष्णा नेपाली	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ६	९८६३३५३९६१	
३३	ज्ञान बहादुर काला (थापा)	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ६	९८६७३८९३८६	
३४	उम बहादुर काला	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ६	९८६७०१६२६२	

विभिन्न विषयगत समितिहरूको विवरण

आर्थिक विकास समिति

क्र.सं.	पद	नाम, थर	मोबाइल नं.
१	संयोजक	घनश्याम अर्याल	९८५७०६४५५०
२	सदस्य	घनश्याम ज्ञवाली	९८४७५८९९५५
३	सदस्य	विष्णु खत्री राणा	९८६७४२३६३७
४	सदस्य	राजकुमार श्रेष्ठ	९८५७०६७९५६
५	सदस्य	थान प्रसाद श्रेष्ठ	९८६७९५४९९३
६	सदस्य सचिव	अमित ज्ञवाली	९८५७०९८५९०

सामाजिक विकास समिति

क्र.सं.	पद	नाम, थर	मोबाइल नं.
१	संयोजक	शेषनारायण पौडेल	९८५७०६७४३९
२	सदस्य	बुद्धिमति लामिछाने	९८४९३२६२५५
३	सदस्य	दुर्गा विश्वकर्मा	९८४७३२७४९८
४	सदस्य	लक्ष्मी भट्टराई	९८४७२६९०९९
५	सदस्य	सिद्धिनाथ श्रेष्ठ	९८४७९६४८०९
६	सदस्य सचिव	छत्र बहादुर अधिकारी	९८५७०९८५०८

पूर्वाधार विकास समिति

क्र.सं.	पद	नाम, थर	मोबाइल नं.
१	संयोजक	मोति प्रसाद श्रेष्ठ	९८५७०६४४९९
२	सदस्य	हरिकला बराल क्षेत्री	९८४७९७७४०७
३	सदस्य	कमल प्रसाद ज्ञवाली	९८४९९६६७०२
४	सदस्य	शुशिल कुमार श्रेष्ठ	९८४७९५२४३८
५	सदस्य	ज्ञान बहादुर काला	९८६७३८९३८६
६	सदस्य सचिव	मिलन श्रेष्ठ	९८५७०९८५९९

वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन समिति

क्र.सं.	पद	नाम, थर	मोबाइल नं.
१	संयोजक	नवराज वि.के.	९८५७०६२७७७
२	सदस्य	राजकुमारी शाही	९८६७५३५२३६
३	सदस्य	मिना कुमारी नेपाली	९८६७००७९९४
४	सदस्य	उम बहादुर काला	९८६७०९६२६२
५	सदस्य	माधव खड्का	९८५७०३९०३०
६	सदस्य सचिव	मोहन अर्याल	९८४७२६७७७८

संस्थागत विकास, क्षमता अभिवृद्धि तथा सुशासन समिति

क्र.सं.	पद	नाम, थर	मोबाइल नं.
१	संयोजक	रोमनाथ पौड्याल	९८६७४३४९४९
२	सदस्य	हुम बहादुर कुँवर	९८६९९३३४७६
३	सदस्य	लक्ष्मी सुनार	९८६२२७२४४०
४	सदस्य	कृष्ण नेपाली	९८६३३५३९६९
५	सदस्य	सिता कामी	९८४७९६८७२९
६	सदस्य सचिव	लक्ष्मण पाण्डे प्र.प्र.अ.	९८५७०६७९९६

न्यायिक समिति

क्र.सं.	पद	नाम, थर	मोबाइल नं.
१	संयोजक	मिनादेवी गौतम	९८६७९१०५१६
२	सदस्य	शेषनारायण पौडेल	९८५७०६७४३९
३	सदस्य	दुर्गा विश्वकर्मा	९८४७३२७४९८

लेखा समिति

क्र.सं.	पद	नाम, थर	मोबाइल नं.
१	संयोजक	थर्कबहादुर कुँवर	९८५७०३८२१७
२	सदस्य	तेज बहादुर राना	९८४४७००४८९
३	सदस्य	आशा दमाई	९८४७५९२९७६

विधायन समिति

क्र.सं.	पद	नाम, थर	मोबाइल नं.
१	संयोजक	ममता सुनार आत्रेय	९८४४७२४४०९
२	सदस्य	कमला सार्की	९८४३६७५६८१
३	सदस्य	मिना ज्ञवाली उपाध्याय	९८६०९२०८०२

स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन तथा अनुगमन समिति

क्र.सं.	पद	नाम, थर	मोबाइल नं.
१	अध्यक्ष	यदु ज्ञवाली	९८५७०६४२६०
२	सदस्य	लक्ष्मण पाण्डे	९८५७०६७९९६
३	सदस्य	शेषनारायण पौडेल	९८५७०६७४३९
४	सदस्य	हरि प्रसाद ज्ञवाली	९८५७०६४८३६
५	सदस्य	डा. सुबोध ज्ञवाली	९८४९०९७२९३
६	सदस्य	विरवल पुरी	९८६७९९८६६५
७	सदस्य	सुमन श्रेष्ठ	९८४९९७५४५५
८	सदस्य सचिव	छत्र बहादुर अधिकारी	९८५७०९८५०८

योजना अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति

क्र.सं.	पद	नाम, थर	मोबाइल नं.
१	संयोजक	मिनादेवी गौतम	९८६७९१०५१६
२	सदस्य	लक्ष्मण पाण्डे	९८५७०६७९९६
३	सदस्य	हरि प्रसाद ज्ञवाली	९८५७०६४८३
४	सदस्य	राजकुमारी शाही	९८६७५३५२३६
५	सदस्य	मिलन श्रेष्ठ	९८५७०९८५९९
६	सदस्य सचिव	राम प्रसाद ज्ञवाली	९८५७०९८५९४

गाउँ शिक्षा समिति

क्र.सं.	पद	नाम, थर	मोबाइल नं.
१	अध्यक्ष	यदु ज्ञवाली	९८५७०६४२६०
२	सदस्य	लक्ष्मण पाण्डे	९८५७०६७९९६
३	सदस्य	शेषनारायण पौडेल	९८५७०६७४३९
४	सदस्य	हरि प्रसाद ज्ञवाली	९८५७०६४८३६
५	सदस्य	बुद्धिमति लामिछाने	९८४९३२६२५५
६	सदस्य	तोयनारायण ज्ञवाली	९८५७०३०५६८
७	सदस्य	परमानन्द ज्ञवाली	९८४७१७०८४१
८	सदस्य	नारायण ज्ञवाली	९८६७१३२३९८
९	सदस्य सचिव	तेज बहादुर कुमाल	९८५७०१८५०९

शुभकामना !

.....

"रुरुक्षेत्र समृद्धिको आधार: कृषि, पर्यटन र स्वरोजगार" नारालाई सफल बनाउन स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, प्रदेश सरकार र संघिय सरकारबाट प्राप्त विभिन्न मार्गदर्शन बमोजिम सहभागितामुलक योजना तर्जुमाका विभिन्न चरणहरु पुरा गरी -.. गाउँभाबाट पारित आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को निति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनको लागि यो पुस्तक तयार गरिएको छ ।

जनताको त्याग, संघर्ष र बलिदानबाट प्राप्त उपलब्धिको प्रयोग गर्दै, नागरिकको सर्वोपरी हितलाई ध्यानमा राखी रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको समग्र आर्थिक एंवम विकास नीति, दिर्घकालीन सोच, आवधिक योजना, गतवर्षका नीति कार्यक्रमहरु स्थानीय आवश्यकता सहित वार्षिक विकास कार्ययोजना तर्जुमा गरेका छौ । गाउँपालिकाले अनुगमन तथा मुल्याङ्कन संयन्त्रलाई सबल र सक्षम बनाउँदै लैजाने योजनाका साथ कार्यक्रम कार्यान्वयनको चरणमा छ । यसले रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिमा सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । तसर्थ यस कार्यमा सहयोग पुर्याउनुहुन सम्पूर्ण पदाधिकारी, कर्मचारी, बौद्धिक व्यक्तित्व स्थानीयबासी लगाएत सरोकारवालाहरूसंग हार्दिक अनुरोध गर्दछु । रुरुक्षेत्र गाउँपालिकामा संघ र प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरी विभिन्न शीर्षकमा बजेट प्राप्त गर्न सफल भएका छौ । सडक पुर्वाधार, वडा पहुँच मार्ग निर्माण, खानेपानीमा एकघर एकधारा लाई अगाडी बढाउने गरी वास योजना (WASH PLAN) तयार गरिएको छ । स्वास्थ्यमा निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा, मोतियाबिन्दुको उपचार, ब्लड लगायतका सेवा प्रदान, गरिब तथा विपन्न लाई आर्थिक सहायता, पर्याप्त औषधि, विशेषज्ञ सेवा, शिक्षा तर्फ प्रविधि मैत्री कक्षा, शिक्षालाई नतीजामुखी र उपलब्धिमुलक गराउन शैक्षिक सुधार योजना सहित स्कुल बस सञ्चालन, विद्यालय समायोजन, दरवन्दी मिलान, कृषि तर्फ रुरु कृषि परियोजना सन्चालन, दुधमा आत्मनिर्भर, मासु, तरकारी, फलफुल, लिचि, उखु लगायतमा व्यवसायीक वातावरण तयार गर्ने गरी योजना तयार गरीएको छ । उच्च वित्तिय प्रगती, बेरुजुमा न्युनता, लिजा, एफआरय लगाएतका सुचकहरुमा उच्च अङ्क प्राप्ती, सबै खरिद ईबिडिङ्ग बाट खरिद, नियमित सार्वजनिक सुनुवाईलाई निरन्तरता गर्ने गरी योजना तयार गरीएको छ । विगतका वर्षहरुमा हामी देखिने गरी काम गरेका छौ र यस कार्यलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिने छौ ।

रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाले नीति तथा कार्यक्रम, बजेट, आर्थिक ऐन र विनियोजन ऐन सहितको पुस्तक प्रकाशन गरी सम्पूर्ण नागरिकलाई सूचित हुने अवसर प्रदान गर्नेछ भन्ने अपेक्षा गर्दै आ.व. २०८१/०८२ को निति बजेट तथा कार्यक्रमको संगालो (रातो किताव) प्रकाशनमा अहोरात्र खट्नुहुने सम्पूर्ण कर्मचारीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिदै गाउँपालिकाको विकास योजनाको प्रस्तुत पुस्तकको सफलताको शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

(यदु ज्ञवाली)
अध्यक्ष

मिति : ०५ भाद्र, २०८१

शुभकामना !

जनताको नजिकको सरकार स्थानीय सरकारको रूपमा रुकुक्षेत्र गाउँपालिकाले नागरिक सेवा प्रवाह तथा विकास निर्माणमा आफ्नो न्यूनतम साधनस्रोतको अधिकतम परिचालन गरी स्थानीय आवश्यकतानुसार विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरू संचालन गरिरहेको छ ।

हामीले समृद्ध र सुखी गाउँपालिका निर्माणको अभियान संचालन गर्दै रुकुक्षेत्र गाउँपालिकाको आ.व. ०८१।०८२ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट निर्माण गरेका छौं । गाउँपालिकाले नीति तथा कार्यक्रम र बजेट निर्माण गर्दा गाउँपालिकाका नागरिक तथा विभिन्न विद्वत वर्गहरूको राय सुझावलाई मनन गरी नीति तथा कार्यक्रम र बजेट निर्माण गरेका छौं । यसरी तयार गरिएको नीति तथा कार्यक्रम र बजेटलाई गाउँपालिकाका सबै नागरिकहरूलाई सूचित गर्नको लागि वार्षिक विकास पुस्तक प्रकाशन गर्न गईरहेको छौं । यस पुस्तक प्रकाशनले पक्कै पनि नागरिकलाई गाउँपालिकाका विभिन्न नीति तथा कार्यक्रम, बजेट, आर्थिक ऐन र विनियोजन ऐन तथा अन्य महत्वपूर्ण विषयहरूमा जानकारी प्राप्त हुनेछ भन्ने अपेक्षा गर्दछु । यस पुस्तक प्रकाशनमा अहोरात्र खट्नुहुने सम्पूर्ण कर्मचारीहरू एवं प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण व्यक्तित्वहरूलाई मूरी मूरी धन्यवाद दिंदै यस पुस्तकको सफलताको शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

(मिनादेवी गौतम)

उपाध्यक्ष

मिति : ०५ भाद्र, २०८१

मेरो भनाई

रुरुक्षेत्र गाउँपालिका जनताको नजिकको स्थानीय सरकारको रूपमा आफूलाई एउटा अब्बल स्थानीय तहको रूपमा अगाडी बढीरहेको स्थानीय सरकारको रूपमा रहेको छ । नेपालको संविधान तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले दिएको अधिकार बमोजिम नागरिकलाई केन्द्रमा राखेर नागरिक केन्द्रित सेवा प्रवाहका साथै विकास निर्माणका विभिन्न कार्यहरू सम्पन्न गर्न पाउँदा एउटा राष्ट्रसेवकको रूपमा गौरव महशुस गरेको छु । गाउँपालिकाले आफ्नो सिमित श्रोत साधनलाई जनताको वृहत्तर हितको लागि अधिकतम् परिचालन गर्दै जनताका असिमित आवश्यकताहरूलाई संबोधन गर्ने विषय ज्यादै कठिन र चुनौतीपूर्ण हुँदो रहेछ । यस्तो कठिन र चुनौतीपूर्ण कार्यलाई आत्मसाथ गर्दै नागरिक केन्द्रित सेवा प्रवाह र विकास निर्माणमा समग्र गाउँपालिकाको जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरू कटिवद्ध र प्रतिवद्ध भएर निरन्तर सेवारत भईरहँदा आत्मसन्तुष्टि मिलेको महशुस गरेको छु ।

रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको वार्षिक विकास योजना वस्ती/टोलस्तरदेखी स्थानीय जनतासँग छलफल परामर्श गर्दै योजना तथा कार्यक्रम छनौटमा जनताको Voice and Choice लाई मध्यनजर गरि वार्षिक कार्यक्रम तय गरिएको छ । गाउँपालिकाको आ.व. ०८१।०८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गर्न अवसर प्रदान गर्नुहुने गाउँपालिकाका आदरणीय अध्यक्षज्यू, उपाध्यक्षज्यू, सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिज्यूहरू, समय समयमा महत्वपूर्ण राय सुझाव दिनुहुने राजनीतिक दलका विद्वत वर्गहरू, गाउँपालिकाका विद्वत वर्गहरू, पत्रकार, पुस्तक निर्माणको लागि अहोरात्र खट्नुहुने सम्पादन मण्डलका साथीहरू र गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरू प्रति विशेष धन्यवाद ज्ञापन गर्दै गाउँपालिकाको सोहीँ गाउँसभाबाट पारित भएका नीति तथा कार्यक्रम, बजेट (रातो किताब), विनियोजन ऐन २०८१, आर्थिक ऐन २०८१, गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिज्यूहरूको सम्पर्क विवरण, कर्मचारी, स्वास्थ्यकर्मी, विद्यालयका प्र.अ., सहकारी संस्था तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिहरूको सम्पर्क विवरण, सहितको यस पुस्तकले आम सरोकारवालाहरूलाई गाउँपालिकाको कार्यक्रम र बजेटमा पहुँच पुऱ्याई पारदर्शीता र सुशासन कायम गर्न सहयोग पुग्ने अपेक्षा गर्दै गाउँपालिकाको वृहत्तरहितको लागि सम्पूर्ण महानुभावहरूबाट तन, मन र कर्मले साथ र सहयोग प्राप्त हुने नै छ भन्ने अपेक्षा गर्दछु । हजुरको जय होस्, जय रुरुक्षेत्र ।

मिति : ०५ भाद्र, २०८१

(लक्ष्मण पाण्डे)

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

गाउँपालिकाको सक्षिप्त परिचय

गुल्मी जिल्लाको ऐतिहासिक तथा धार्मिकस्थल रुरुक्षेत्र नेपालका प्रशिद्ध चारधाम मुक्तिक्षेत्र , रुरुक्षेत्र , पाशुपतक्षेत्र र वराहक्षेत्र मध्येको रुरुक्षेत्र धाम यसै गाउँपालिकामा रहेको र त्यसैको नामबाट हाम्रो यस गाउँपालिकाको नामाकरण भएको छ । लुम्बिनी प्रदेशको गुल्मी जिल्लामा अवस्थित रुरुक्षेत्र गाउँपालिकामा साविकका ६ वटा गा.वि.स. (रुरु, ग्वादी, थानपती, बलेटक्सार, बग्घा र रिमुवा) लाई ६ वडामा विभाजन गरिएको छ । यस गाउँपालिकामा प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन क्षेत्र नं. १ अन्तर्गत प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र नं. १ (क) र १ (ख) दुवै निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् । यो गाउँपालिका २७°५९' ३२.९३" अक्षांस तथा ८३°२३' १३.६४" देशान्तरमा रहेको छ । गाउँपालिकाको सबैभन्दा होंचो भूभाग रिडीबजार समुद्र सतह देखि ५०० मिटर र सबैभन्दा अग्लो भाग बग्घाकोट १६३८ मिटर उचाइमा रहेका छन् । जम्मा क्षेत्रफल ६७.३८ वर्ग कि.मी. रहेको यो गाउँपालिका गुल्मी जिल्लाका १२ वटा स्थानीय सरकारमध्ये क्षेत्रफलको हिसाबले सबैभन्दा सानो गाउँपालिका अन्तर्गत पर्दछ । गाउँपालिकाको केन्द्र रहेको स्थान घिउबेसीमा आफ्नै प्रशासकीय भवनबाट सेवा प्रवाह गरिरहेको छ ।

ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

पूर्व: सत्यवती गाउँपालिका

पश्चिम: छत्रकोट गाउँपालिका

उत्तर: सत्यवती र छत्रकोट गाउँपालिका

दक्षिण: तानसेन नगरपालिका, पाल्पा

२. भौगोलिक विभाजन

.....

३. जनसंख्या

यस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या २०७८ सालको जनगणना अनुसार १६५९७ रहेको छ । सो मध्ये ८९९० महिला र ७६०७ पुरुष रहेका छन् ।

४. भौतिक पूर्वाधार

.....

५. शिक्षा

.....

६. स्वास्थ्य

.....

७. कृषि

.....

८. मुख्य बालीहरु:

९. हालसम्म संचालित तथा सम्भावित पकेट क्षेत्रहरु :

उखु उत्पादन :

सुन्तला, कागती उत्पादन:

मौरी पालन :

तरकारी बाली :

मकैबाली बीउ उत्पादन :

धान बाली उत्पादन:

कफी उत्पादन:

माछा पालन :

आलु बाली हिउदे:

१०. समुह/सहकारीहरु:

१. समुह संख्या: .. वटा

२. सहकारी संख्या: १९ वटा

३ तरकारी संकलन केन्द्र ..... वटा

११. यस क्षेत्रका स्थानिय बजारहरु:

१. वडा नं. १ मा रिडी बजार

२. वडा नं. २ मा ग्वादी

३. वडा नं. ३ मा थोर्गा

४. वडा नं. ४ मा बलेटक्सार बजार

५. वडा नं. ५ मा काउले

६. वडा नं. ६ मा रिमुवा

१३. रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको राजनैतिक विभाजन तथा सिमाना

प्रदेशः लुम्बिनी

जिल्ला: गुल्मी

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय : घिउंवेसी

वडा संख्या : ६

भौगोलिक अवस्था तथा सिमाना

क्षेत्रफल : ६७.३७ वर्ग किलोमिटर

पूर्व : सत्यवती गाउँपालिका

पश्चिम : छत्रकोट गाउँपालिका

उत्तर : सत्यवती र छत्रकोट गाउँपालिका

दक्षिण : तानसेन नगरपालिका, पाल्पा

१४. सम्भावना तथा चुनौती

रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको आ.व. २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम

स्थानीय सरकार जनताको प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने र जनचाहना अनुरूप नागरिकहरूको घरदैलोमा सेवा प्रदान गर्ने आधारस्तम्भको रूपमा रहेको हुँदा रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाले संविधानको मूल मर्म समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्वलाई आत्मसात गर्दै नागरिकलाई केन्द्रमा राखी विभिन्न क्षेत्रमा कार्य गरिरहेको छ । रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाले जनतालाई केन्द्रमा राखी नीति तथा कार्यक्रमहरू संचालन गर्दै उत्कृष्ट स्थानीय सरकारको रूपमा आफूलाई अब्बल सावित गरेको विदितै छ । सिंहदरवारको अधिकार गाउँमा भन्ने महान अभियानको लागि सहादत हुनुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धासुमन व्यक्त गर्दै सम्मानीत गाउँसभाको १६ औं अधिवेशनको पहिलो बैठकमा आ.व. ०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा मलाई गर्वको अनुभूती भएको छ ।

हाल देशमा उत्पन्न आर्थिक शिथिलताले समग्र देशको अर्थतन्त्रलाई गम्भिर असर पारेको हुँदा हरेक क्षेत्रमा अर्थतन्त्रको प्रभाव परिरहेको अवस्था विद्यमान रहेको छ । नागरिकहरूको असिमित अपेक्षाहरूलाई पुरा गर्न गाउँपालिकालाई संघीय र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदानको सिमित बजेटको परिधिमा रही नागरिकको वृहत्तर हितको लागि आफ्नो स्रोत साधनलाई अधिकतम परिचालन गर्ने गरी वस्तुपरक नीति तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरेका छौं । हामीले विगतका वर्षहरूमा असारमा हतारमा नीति तथा कार्यक्रम ल्याउने र बजेट निर्माण गर्दा वस्तुपरक हुन नसकेको अनुभूत गरी यो वर्ष बैशाखमै नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने जमर्को गरेका छौं । नीति तथा कार्यक्रमको लागि २०८१ बैशाख २४ गते देखि गाउँपालिका सबै वडाहरूका जनताहरूसँग पुगी विभिन्न विद्वत वर्ग, व्यवसायी, संचारकर्मी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज, शिक्षक कर्मचारी विभिन्न संघ संस्था, पूर्व जनप्रतिनिधि एवं राष्ट्रसेवक कर्मचारी लगायत गाउँपालिकाका विभिन्न महानुभावहरूबाट प्राप्त सुझाव तथा हामीले तयार गरेको अनलाईन माध्यम मार्फत प्राप्त महत्वपूर्ण राय सुझाव समेतलाई मध्यनजर गर्दै पूर्वाधार निर्माण, सुशासन, स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि, रोजगारी, विपद् व्यवस्थापन लगायतका क्षेत्रहरूलाई प्राथमिकतामा राखी नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ । नीति तथा कार्यक्रमको लागि आफ्नो महत्वपूर्ण सुझाव दिनुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरूप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । नीति तथा कार्यक्रम तय गर्दा विगतका वर्षहरूको अनुभव, विभिन्न महानुभावहरूले दिनुभएको अमूल्य राय सुझाव, दिगो विकासका लक्ष्यहरू, गाउँपालिकाका विभिन्न विषयगत समितिहरूको सिफारिस समेतलाई आधार लिईएको छ । नीति तथा कार्यक्रम निर्माणमा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि एवं राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । सम्मानीत यस सभामा पेश हुने नीति तथा कार्यक्रममा व्यापक छलफल गरी वस्तुपरक नीति तथा कार्यक्रम पारित हुने अपेक्षा गर्दै आ.व. ०८१।०८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

विद्यमान परिवेश:

राजनीतिक:

गुल्मी जिल्लाको ऐतिहासिक तथा धार्मिकस्थल रुरुक्षेत्र नेपालका प्रशिद्ध चारधाम मुक्तिक्षेत्र, रुरुक्षेत्र, पाशुपतक्षेत्र र वराहक्षेत्र मध्येको रुरुक्षेत्र धाम यसै गाउँपालिकामा रहेको र त्यसैको नामबाट हाम्रो यस गाउँपालिकाको नामाकरण भएको छ । लुम्बिनी प्रदेशको गुल्मी जिल्लामा अवस्थित रुरुक्षेत्र गाउँपालिकामा साविकका ६ वटा गा.वि.स. (रुरु, ग्वादी, थानपती, बलेटक्सार, बम्घा र रिमुवा) लाई ६ वडामा विभाजन गरिएको छ । यस गाउँपालिकामा प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन क्षेत्र

नं. १ अन्तर्गत प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र नं. १ (क) र १ (ख) दुवै निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् । यो गाउँपालिका २७°५९' ३२.९३" अक्षांस तथा ८३°२३' १३.६४" देशान्तरमा रहेको छ । गाउँपालिकाको सबैभन्दा होचोभाग रिडीबजार समुद्र सतह देखि ५०० मिटर र सबैभन्दा अग्लो भाग बम्घाकोट १६३८ मिटर उचाइमा रहेका छन् । जम्मा क्षेत्रफल ६७.३८ वर्ग कि.मी. रहेको यो गाउँपालिका गुल्मी जिल्लाका १२ वटा स्थानीय सरकारमध्ये क्षेत्रफलको हिसाबले सबैभन्दा सानो गाउँपालिका अन्तर्गत पर्दछ । गाउँपालिकाको केन्द्र रहेको स्थान घिउबेसीमा आफ्नै प्रशासकीय भवनबाट सेवा प्रवाह गरिरहेको छ ।

यस गाउँपालिकाको पूर्वमा सत्यवती गाउँपालिका र स्याङ्जा जिल्लाको कालीगण्डकी गाउँपालिका,पश्चिममा छत्रकोट गाउँपालिका, उत्तरमा सत्यवती गाउँपालिका र दक्षिणमा पाल्पा जिल्लाको तानसेन नगरपालिका पर्दछन् ।

विकास र समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिका लागि गरिएका महत्वपूर्ण प्रयास, अवसर तथा चुनौती

विद्यमान अवसरहरू

- संविधानमा स्थानीय सरकारका अधिकारहरू तथा साझा अधिकारहरूको व्यवस्था हुनु,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐनले स्थानीय सरकारको कार्यहरूलाई व्यवस्थित गरिनु,
- स्थानीय सरकारले आफ्ना अधिकारका विषयमा ऐन कानून तर्जुमा गर्न सक्नु,
- ऐतिहासिक तथा धार्मिक पर्यटकीयस्थलहरू भएकोले धार्मिक पर्यटनलाई टेवा पुऱ्याउन सकिने,
- पवित्र रुरुक्षेत्र धाम यसै गाउँपालिकामा रहेको र जिल्ला प्रवेशद्वार समेत रहेको हुँदा पर्यटकीय क्षेत्रको सम्भावना,
- एशियाकै नमूना तीनमुखे पुल, सालिग्रामहरू भएको पवित्र कालिगण्डकी नदी रहेको,
- कालीगण्डकी करिडोर, मदनभण्डारी राजमार्ग र रिडी-बल्कोट-सुर्खेत सडक जस्ता राष्ट्रिय सडक सन्जालले छोएको,
- दुध,माछा, मासु,तरकारी, मकै, धान,उखु, लिचीर सुन्तला जातको फलफूल उत्पादनमा आत्मनिर्भर हुने सम्भावना रहेको,
- विभिन्न जातजातिहरूको बसोबास स्थल रहेको हुँदा विविध कला संस्कृतिहरूले भरिपूर्ण हुनु,
- कालिगण्डकी र रिडी खोलामा बोटिङ्ग तथा न्याफिटिङ्गको सम्भावना भएको ।
- गाउँपालिकाका सबै वडामा बाह्रै महिना संचालन हुने सडक पूर्वाधारको पहुँच रहेको,

विद्यमान चुनौतिहरू

- कृषिमा प्रचुर संभावना रहेको हुँदा त्यसलाई सही सदुपयोग गर्नु,
- विपद् व्यवस्थापनका कार्यहरू प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्नु,
- गुणस्तरीय स्वास्थ्य र शिक्षा प्रदान गर्नु,
- रोजगारी सृजना गर्दै बहूदो बसाईसराईलाई न्यूनीकरण गर्नु,
- गाउँपालिकाको भौगोलिक विकटता र छरिएर रहेको वस्ती हुनु,
- प्रविधि प्रयोग गरी सेवा उपलब्ध गराउन नागरिकमा प्रविधिको प्रयोगमा पहुँचमा कमीहुनु,
- नागरिकको अपेक्षा अनुसार कार्य गर्न पर्याप्त बजेट नहुनु,
- बजेटको लागि संघ र प्रदेश सरकारमा निर्भर हुनुपर्ने,
- संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने न्यून समानीकरण अनुदान ।

नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू

१. नेपालको संविधान तथा संविधानले प्रत्याभूत गरेको मौलिकहकहरू, राज्यका निर्देशक सिद्धान्तहरू तथा नीतिहरूलाई प्राथमिकतामा राखिएको,
२. स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८,
३. पन्ध्रौं पञ्चवर्षिय योजनाले तय गरेका लक्ष्य तथा उद्देश्यहरूलाई आधार लिएको,
४. दिगो विकासको लक्ष्य २०३० को मार्गचित्रलाई आत्मसात् गर्दै स्थानीयकरण गरिएको,
५. गाउँपालिकाको आवधिक योजना दस्तावेजलाई आधार लिएको,
६. मध्यमकालिन खर्च संरचनाको मर्मलाई आत्मसात् गरिएको,
७. राष्ट्रिय, प्रदेश र स्थानीय नीति योजना र लक्ष्यहरूलाई आत्मसात् गरिएको,
८. स्थानीय सरकारको हालसम्मको अनुभव तथा सिकाईलाई आत्मसात् गरिएको,
९. स्थानीय आवश्यकताको विश्लेषण गरिएको,
१०. विभिन्न विद्वत वर्गहरूको राय सुझावलाई ग्रहण गरिएको,

चालु आ.व. को हालसम्मका प्रमुख उपलब्धिहरूको संक्षिप्त विवरण

भौतिक उपलब्धी

१. गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण सम्पन्न गरी एकीकृत सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाईएको ।
२. १ नं. वडा कार्यालय भवन तथा बम्घा स्वास्थ्य चौकी भवनमा तला थप सम्बन्धी कार्य सम्पन्न गरि नागरिकमैत्री कार्यालय निर्माण गरिएको ।
३. बलेटक्सार रिडरोड कालोपत्रे, सालबिसौना-पानीटंकी सडक कालोपत्रे, फलाटे -स्यालपोखरी सडक कालोपत्रे, धोविघाट-काउले सडक कालोपत्रे, रानीबास-टाहाटिम-उल्लीखोला-मोटरबाटोकालोपत्रे तथा स्तरोन्नती, चौतारा-नेटा-लोकमा-देउराली मोटरबाटो स्तरोन्नती, चौतारा- सिंदुरे-कफी अनुसन्धान-गवादी जाने बाटो स्तरोन्नतिलगायत विभिन्न मोटरबाटोहरूको स्तरोन्नतीको कार्य गरिएको ।
४. वर्षाको समयमा अवरुद्ध हुने सडकहरूमा आवश्यकतानुसार ढलानको काम गरी सडकलाई नियमित सञ्चालन हुने व्यवस्था मिलाईएको ।
५. सिंदुरे बांस्तारी सिंचाई योजना लगायत विभिन्न सिंचाई योजनाहरू सम्पन्न गरिएको ।
६. निर्माण अवरुद्ध भएको कोल्डस्टोरको निर्माणलाई प्राथमिकता दिई कार्य भैरहेको ।
७. गाउँपालिकाकाको वडा नं. १ मा १५ शैयाको भवन निर्माण कार्य भैरहेको ।
८. पवित्र धार्मिक स्थल रिडीमा अर्घाखाँची जिल्लाको छत्रदेव गाउँपालिका र रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको संयुक्त लगानीमा मलामीहरूको लागि आश्रय स्थल निर्माण भैरहेको ।
९. भरतपुर महानगरपालिका र रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको लागत साझेदारीमा श्रृङ्गेश्वर तपोभूमिमा पुर्बाधार निर्माण सम्बन्धी कार्य भैरहेको ।
१०. रुरुक्षेत्र गाउँपालिका र सत्यवती गाउँपालिका जोड्ने छम्दी झो.पु. निर्माण तथा सञ्चालन, गोलपोखरी चौर झो.पु. निर्माण सम्पन्न हुने चरणमा रहेको ।
११. एकघर एकधारा अभियान अन्तर्गत गाउँपालिकाको WASH योजना निर्माणको साथै रुरुक्षेत्र बृहत खानेपानी योजना निर्माण सम्बन्धी कार्य भैरहेको ।
१२. गाउँपालिकास्तरीय खेल मैदान, औद्योगिक ग्राम, धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरिएको ।
१३. गाउँपालिकामा उद्योगहरू स्थापना गर्न औद्योगिकग्राम निर्माणको लागि प्रकृया अगाडि बढाईएको ।

आर्थिक तथा सामाजिक उपलब्धी

१. गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने नागरिकहरूको शान्ति सुरक्षा, अमनचयन कायम राख्न तथा अपराध अनुसन्धान प्रभावकारी बनाउन रानीबासमा रुरु प्रहरी चौकी मिति २०८०।०९।२२ गते देखि स्थापना गरिएको ।
२. गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न, सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन, बजार अनुगमनलाई व्यवस्थित गराउने लगायतका विभिन्न कार्यमा सहयोग गर्न नगर प्रहरी नियुक्ती गरी कामकाजमा खटाईएको ।
३. गाउँपालिकामा विपद्को घटनामा परेका नागरिक र उपचार लगायतको कार्यको लागि अत्यन्त आर्थिक अवस्था कमजोर भएका नागरिकहरूलाई आर्थिक सहायता उपलब्ध गराई नागरिकप्रति संवेदनशिल भएको ।
४. नागरिकको स्वास्थ्यमा ख्याल गर्दै डा. सहितको सेवा प्रत्येक स्वास्थ्य चौकीमा उपलब्ध गराउनुको साथै जेष्ठ नागरिकहरूलाई घरघरमा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराईएको ।
५. स्थानीय तह स्थापना दिवसको अवसरमा रक्तदान कार्यक्रम सन्चालन गरी १०४ पिन्ट रगत संकलन गरिएको ।

६. प्रसूती भएका महिला तथा असहाय, 'क' वर्गका अपाङ्गता भएका नागरिकहरूको उपचारका लागि निशुल्क एम्बुलेन्सको व्यवस्था मिलाईएको ।
७. गाउँपालिकामा थप एक एम्बुलेन्स खरिद गरी सञ्चालन गरिएको ।
८. नागरिकको स्वास्थ्यमा संवेदनशील बन्दै उपचारको लागि निशुल्क रगत तथा मोतियाबिन्दुको निशुल्क शल्यक्रियाको व्यवस्था गर्दै गाउँपालिकामा प्राथमिक आँखा उपचार केन्द्रको स्थापना गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईएको ।
९. कृषि र पशुपालनमा आत्मनिर्भर गाउँपालिका निर्माणको लागि रु ३ करोडको लागतमा रुरु कृषि परियोजना संचालन गरिएको ।
१०. गाई/भैंसी पालक कृषकहरूका गाई/भैंसी उन्नत नश्ल वृद्धिको लागि निःशुल्क रूपमा कृत्रिम गर्भाधानको व्यवस्था मिलाइएको ।
११. गाउँपालिकाका कृषकहरूलाई आधुनिक र प्रविधिमैत्री कृषिमा आकर्षित गर्नको लागि कृषकको आवश्यकताका आधारमा कृषि यन्त्र तथा प्रविधिहरू वितरण गरिएको ।
१२. रेबिज रोगको रोकथाम र सामुदायिक कुकुरको नियन्त्रणकोलागि कुकुर बन्ध्याकरण तथा रेबिज खोप लगाउने कार्य गरिएको ।
१३. गरिबीको रेखामुनी रहेका नागरिकलाई उद्यमशील बनाई उनीहरूको आयआर्जन वृद्धि गर्नको लागि गरिबी निवारणको लागि उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
१४. कक्षा १ देखि ५ कक्षासम्म **रुरुक्षेत्र : कृषि, पर्यटन र संस्कृति** विषयको स्थानीय पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक तयार गरी लागु गरिएको ।
१५. गाउँपालिकाका सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूमा शैक्षिक गुणस्तरलाई वृद्धि गरी प्रविधिमैत्री शैक्षिक कृयाकलाप संचालन गर्न स्मार्ट शिक्षण विधि लागू गरिएको जसले गर्दा विद्यार्थीहरूमा सिकाई कृयाकलापमा राम्रो प्रभाव पारेको देखिन्छ ।
१६. गाउँपालिका भित्र रहेका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहिचान तथा राज्यबाट प्राप्त सेवा सुविधाबाट बन्चित हुन नपरोस भन्ने उद्देश्यले अपाङ्गता भएका नागरिकको घरमा गई अपाङ्गता परिचय पत्र र आवश्यक सहायता सामाग्रीहरू वितरण गर्ने कार्य सुरुवात गरिएको ।
१७. स्थानीय विकास प्रक्रियामा टोल तथा बस्तीस्तरवाट नै नागरिक सहभागिता सुनिश्चित गर्दै समाजको आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक लगायत विकासका सबै पक्षमा दिगोपना र अपनत्व सृजना गर्न निश्चित भौगोलिक क्षेत्रभित्र बसोबास गर्ने नागरिकहरूको सहभागितामा वडा कार्यालयको सहयोगीको रूपमा काम गर्ने गरी सबै वडामा बढीमा ४ वटा सम्म टोल विकास संस्था गठन गरि अभिमुखीकरण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको ।
१८. गाउँपालिकाको कलासंस्कृतिलाई संरक्षण तथा जर्गेना गर्न र गाउँपालिकाको पर्यटनलाई टेवा पुर्याउने उद्देश्यले प्रथम लुम्बिनी प्रदेशस्तरीय लाखे महोत्सव संचालन गरिएको ।
१९. खेलाडीहरूलाई उत्प्रेरित गराउन जिल्ला भलिवल संघ गुल्मीले आयोजना गरेको जिल्लास्तरीय भलिवल खेल तथा विभिन्न पालिकाले संचालन गरेको अन्तरपालिकास्तरीय भलिवल खेल, पालिकास्तरीय क्रिकेट प्रतियोगितामा सहभागि तथा प्रथम अध्यक्षकप ब्याडमिन्टन प्रतियोगिता जस्ता खेलकुद कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको ।
२०. धार्मिक पर्यटनलाई प्रबर्द्धन गर्न रिडीमा रहेको कालीगण्डकी नदीमा गंगा आरती सन्चालन गरिएको ।

वातावरणीय उपलब्धी

१. गाउँपालिकामा हरियाली र स्वच्छ वातावरण कायम राख्नको लागि वन संरक्षण तथाबर पिपलका बिरुवाहरू रोपण गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिएको ।

२. गाउँपालिकामा ठूला योजनाहरू संचालन गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको ।
३. प्रत्येक वडामा खानेपानी मुहान संरक्षणको लागि पुनर्भरण पोखरीहरू निर्माण गरिएको ।
४. सफा रहौं स्वस्थ बनौं भन्ने मुख्य उद्देश्यले नागरिक सहभागितामा मिति २०८०।०७।०१ गते नेपाल सरकारका पूर्व मुख्य सचिव एवं वागमती सरसफाई अभियानमा अभियान्ता लिलामणी पौड्यालज्यूको नेतृत्वमा बलेटक्सार रानीबासमा वृहत सरसफाई कार्यक्रम संचालन गरिएको ।

संस्थागत उपलब्धी

१. स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कनको नतिजामा ९३.२५ % अंक प्राप्त गरी लुम्बिनी प्रदेशबाट चौथो स्थानमा र नेपालभरबाट १६ औं स्थानमा रहेको ।
२. स्थानीय तह वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कनको नतिजामा ९५.५ % अंक प्राप्त गरी लुम्बिनी प्रदेशबाट प्रथम स्थानमा र नेपालभरबाट चौथो स्थानमा रहेको ।
३. गाउँपालिका अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र शाखा प्रमुखहरू बीच कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरी कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादनको आधारमा प्रोत्साहनको व्यवस्था मिलाएको ।
४. नागरिकलाई प्रभावकारी सेवा प्रवाह उपलब्ध गराउन रिक्त रहेका विभिन्न पदहरूमा करार सेवाबाट पदपूर्ति गरि स्थानीय रोजगारी सृजना गरिएको ।
५. गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न, सेवा प्रवाह, विपद व्यवस्थापन, बजार अनुगमन, सार्वजनिक सम्पत्ती संरक्षण, ट्राफिक व्यवस्थापन लगायतका कार्यको लागि नगर प्रहरीको व्यवस्था मिलाईएको ।
६. नागरिकको सुविधालाई मध्यनजर गरी वडास्तरमा विभिन्न ९ वटा सेवाहरू सहित एकीकृत घुम्ति सेवा कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
७. गाउँपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था र विद्यालयहरूमा विद्युत्तिय हाजिरीको व्यवस्था गरी हाजिरीलाई अनलाईन सर्भरमा स्टोरेज तथा अनलाईबाट अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउँदै कागजी हाजिरीलाई पूर्ण रूपमा विस्थापित गरिएको ।
८. गाउँपालिकाको गतिविधिहरूलाई सबै नागरिकहरू समक्ष पुऱ्याउनको लागि डिजिटल सूचना पाटी, डिजिटल नागरिक वडापत्र, सामाजिक सञ्जाल र वेवसाइटमा सार्वजनिक गर्ने गरिएको ।
९. गाउँपालिकाका सम्पूर्ण गतिविधिहरू नागरिकलाई सु-सूचित गरी जनउत्तरदायी सरकार बनाउन र जवाफदेहीता कायम गर्न प्रत्येक चौमासिकमा प्रगती समीक्षा र सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
१०. गाउँपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयबाट राजश्व संकलनमा अनलाईन प्रविधिको प्रयोग गरी राजश्व संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको जसले राजश्व संकलनमा पारदर्शीता कायम गरी दैनिक राजश्वको अभिलेखिकरण गर्ने कार्य गरिएको ।
११. गाउँपालिकाका विषयगत शाखा र वडा कार्यालयहरूबाट भएका कार्यहरूको मासिक रूपमा समीक्षा गर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
१२. कार्यालयको आन्तरिक व्यवस्थापन सम्बन्धीका कार्यहरू सम्पन्न गरिएको । जस अन्तर्गत शाखाहरूको विवरण, सबै कार्यक्षमा CCTV क्यामरा जडान, सेवा प्रवाह सम्बन्धीका विभिन्न नाराहरूको भित्ते लेखन, सबै शाखाहरूमा टेलिफोन सेवा सहितको इन्टरकम जडान गर्ने कार्य गरिएको ।

१३. गाउँपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयबाट प्रदान गरिने विभिन्न सेवाहरूको बारेमा कार्यालयमा डिजिटल नागरिक वडापत्र संचालनमा ल्याईएको । जसमा सूचना, कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिको फोटो सहितको विवरण, विभिन्न समाचार, प्रगती प्रतिवेदन, कर्मचारीको उपस्थिति विवरण लगायतका विवरण समावेश गरिएको ।
१४. संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको कार्यालय बुटवल र जिल्ला प्रशासन कार्यालय गुल्मीसँग समन्वय गरी जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको ।
१५. गाउँपालिकाको सबै जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरूलाई सूचना प्रवाह गर्न तथा गाउँपालिकाको सबै घरधुरीमा SMS मार्फत सूचना प्रवाहको लागि नेपाल दुरसंचार प्राधिकरणसँग सम्झौता गरी RURU_ALERT नामक SMS प्रणाली संचालनमा ल्याई नागरिकलाई गाउँपालिकाको तर्फबाट विभिन्न सूचनाहरू सम्प्रेषण गरिएको ।
१६. नागरिकहरूको गुनासो सुनुवाइ र सहज रूपमा गुनासो गर्न **रुरुक्षेत्र गुनासो सुनुवाइ प्रणाली** संचालनमा ल्याईएको **०७९४१००१५** मा फोन गरि २४ सैं घण्टा गुनासो रेकर्ड गराउन सकिने व्यवस्था मिलाईएको ।
१७. कार्यालयमा आउने नागरिकहरूको सुविधाको लागि प्रतिकालय, शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था र नागरिक सहायता कक्ष संचालन गरिएको ।
१८. नागरिकमैत्री र प्रविधिमैत्री कार्यालय संचालनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईएको ।

नीति तथा कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य

१. सबै घरपरिवारलाई स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था मिलाउन एक घर एक धारा को नीति लिई कार्य सम्पन्न गर्ने।
२. कृषि तथा पशुपालन परियोजना संचालन गरी नागरिकको जीवनस्तरमा परिवर्तन गर्ने।
३. स्थानीयस्तरमै नागरिकको लागि रोजगारीका अवसरहरू सृजना गर्ने,
४. भ्रष्टाचारमा शून्यसहनशिलताको नीति अवलम्बन गर्दै नागरिकमैत्री सेवा प्रवाह प्रदान गर्ने।
५. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई छिटो, छरितो र नागरिकले अनुभूती गर्ने गरी गुणस्तरयुक्त सेवा प्रवाहको लागि सूचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गर्दै स्मार्ट गाउँपालिका बनाउने।
६. गाउँपालिका तथा वडाको मुख्य सडक र सहायक सडकहरूलाई स्तरोन्नती गरी बाह्रै महिना सवारी चल्ने व्यवस्था गर्ने।
७. गाउँपालिकामा सडक, पर्यटन पूर्वाधार लगायतका अन्य भौतिक पूर्वाधारको निर्माण गर्ने।
८. सवल, सक्षम र उत्थानशील स्थानीय सरकार निर्माण गर्ने।
९. सामाजिक समावेशीकरणको नीति अवलम्बन गर्दै विकासको मूल प्रवाहमा सबैक्षेत्रलाई समावेश गर्ने।
१०. गाउँपालिकाका सबै नागरिकको आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा पहुँच सुनिश्चित गर्ने।
११. शिक्षण सिकाइमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्ने।
१२. फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने।
१३. वातावरणमैत्री स्वच्छ र सुन्दर गाउँपालिका निर्माण गर्ने।
१४. पर्यटन पूर्वाधार निर्माण र प्रवर्द्धन सहित रोजगारीमा वृद्धि गर्ने।

आगामी आ.व. का प्राथमिकता प्राप्त प्रमुख कार्यक्रमहरू

- समृद्ध र समुन्नत स्थानीय सरकार निर्माण गर्ने,
- कृषि उत्पादन वृद्धि गरी बजारीकरणको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,
- गाउँपालिकाको भूमिलाई समुचित प्रयोगमा ल्याउने,
- नागरिकलाई सर्वसुलभ स्वास्थ्य उपचारको व्यवस्था मिलाउने,
- सर्वसुलभ र गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्ने,
- समग्ररूपमा समाजको आर्थिक विकास गर्न रोजगारीका अवसरहरू सृजना गर्ने,
- प्रभावकारी सेवा प्रवाह, सुशासन तथा संस्थागत विकास गर्ने,
- एकघर एक धारा अभियान अन्तर्गत घरघरमा खानेपानी पुऱ्याउने,
- गाउँपालिकाका सबै सडकहरूलाई स्तरोन्नती गर्दै कालोपत्रे गर्ने,
- गाउँपालिकालाई धार्मिक पर्यटकीय दृष्टिकोणबाट उत्कृष्ट पर्यटन गन्तव्यको रूपमा विकास गर्ने,
- गाउँपालिकामा आवश्यकतानुसार भौतिक संरचना निर्माण र पूर्वाधार विकास गर्ने,
- विपद् व्यवस्थापन, फोहर मैला व्यवस्थापन, वन तथा वातावरण संरक्षण गर्ने,
- कला संस्कृतिलाई परिस्कृत रूपमा संरक्षण गर्ने,

आगामी आ.व. को प्रमुख नीति तथा कार्यक्रमहरू

(क) सामाजिक विकास तर्फः

(अ) स्वास्थ्य :

१. गाउँपालिकामा निर्माण भैरहेको १५ शैय्या अस्पतालको निर्माण कार्य सम्पन्न गरी आम नागरिकलाई सर्वसुलभ गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराइनेछ साथै आयुर्वेद औषधालयको भवन निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
२. गाउँपालिकाका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट नागरिकलाई सहज, सर्वसुभलर गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३. गाउँपालिकाका असहाय तथा आर्थिक रूपले विपन्न नागरिकहरूको स्वास्थ्य उपचारको लागि निःशुल्क स्वास्थ्य बिमाको व्यवस्था गरिनेछ ।
४. गर्भवती महिलाको स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गरी नियमित रूपमा स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउँदै संस्थागत प्रसुतीलाई प्रेरित गर्दै प्रसुतीको लागि गाउँपालिकाको स्वास्थ्य संस्थामा आउन तथा स्वास्थ्य संस्थाबाट रिफर हुनुपर्ने अवस्थामा समेत पाल्पा बुटवल सम्म निःशुल्क एम्बुलेन्सको व्यवस्था गरिनेछ ।
५. गाउँपालिकाका 'क' वर्गको अपाङ्गता भएका तथा असहाय र आर्थिक रूपमा विपन्न नागरिकहरूको लागि निःशुल्क एम्बुलेन्सको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६. स्वस्थ र सुखी नागरिक बनाउन योग शिक्षा शिविर संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाई आयुर्वेद औषधीहरूको प्रयोगलाई बढवा दिन गाउँपालिकामा रहेका आयुर्वेद केन्द्रहरूलाई थप व्यवस्थित गरी संचालन गरिनेछ ।
७. जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग तथा अशक्त र विपन्न नागरिकहरूको घरघरमा स्वास्थ्य परीक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका र स्वास्थ्य आमा समूहहरूलाई उत्प्रेरित बनाई समुदायमा परिचालन गरी विभिन्न स्वास्थ्य सचेतनाका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
९. हरेक स्वास्थ्य संस्थामा पोषण कर्नरको व्यवस्था गर्दै पोषिलो खानेकुराको प्रदर्शन तथा उपभोगवृद्धि गराउन आवश्यक शिक्षा, परामर्श दिइने नीतिअवलम्बन गरिनेछ ।
१०. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका र स्वास्थ्यकर्मीलाई परिचालन गरी गर्भवती जाँच एंव पूर्ण संस्थागत सुत्केरी जस्ता अभियानलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
११. बर्थिङ्ग सेन्टरमा २४ सै घण्टा प्रसुती सेवा उपलब्ध गराइनेछ, प्रसुती सेवामा संलग्न नर्सिङ्ग कर्मचारीलाई आवश्यक प्रोत्साहनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१२. स्वास्थ्य संस्थाको सरसफाइलाई विशेष जोड दिई स्वास्थ्य संस्थाहरूको सरसफाइको नियमित अनुगमन गर्दै उत्कृष्टसरसफाइ गर्ने संस्था तथा कर्मचारीहरूलाई पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ ।
१३. आधारभूत स्वास्थ्य सेवाका लागि आवश्यक पर्ने निःशुल्क औषधिहरूको उपलब्धतालाई सुनिश्चित गरिनेछ ।

१४. गाउँपालिकाका नागरिकहरूको स्वास्थ्यलाई विशेष ध्यान दिदै प्रत्येक महिना सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा डा. सहितको शिविर संचालन गरिनेछ ।
१५. प्राकृतिक प्रकोप, विपद् पूर्व तयारी तथा महामारी नियन्त्रण: भैपरी आउनसक्ने प्राकृतिक प्रकोप तथा विपद्मा देखिन सक्ने जनस्वास्थ्यका समस्याहरूलाई समाधान गर्न हरेक वडामा ज्यापिड रेस्पान्स टिम (RRT) लाई परिचालन गरिनेछ ।
१६. महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वमसेविकाहरूको क्षमता अभिवृद्धिको लागि विभिन्न क्रियाकलाप संचालन गर्ने, राम्रो काम गर्नेलाई प्रोत्साहन गर्ने साथै महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वमसेविकाहरूको लागि कल्याणकारी कोषलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१७. गर्भवती तथा सुत्केरीहरूलाई निशुल्क क्यालिसियम चक्री उपलब्ध गराउनुका साथै गर्भवतीहरूको लागि अनिवार्य गर्नु पर्ने रगत तथा पिसाव जांच निशुल्क गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१८. मानसिक स्वास्थ्य समस्यालाई कम गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
१९. पोषण, प्रजनन स्वास्थ्य लगायत अन्य स्वास्थ्य सम्बन्धी विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा कक्षाहरू सबै विद्यालयमा संचालन गर्दै बर्षको १ पटक सबै विद्यालयमा पुगी विद्यार्थीको स्वास्थ्य परिक्षण गर्नेव्यवस्था मिलाइने छ ।
२०. एच.आई.भी.संक्रमणलाई न्यूनीकरण गर्न तथा संक्रमितहरूलाई पोषण,शिक्षामा सहयोग तथा सिपमुलक तालिमको लागि विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२१. पूर्ण खोप वडा/गाउँपालिका,पोषणमैत्री स्वास्थ्य संस्था/ पोषणमैत्री स्थानीय शासन/तह तथा पूर्ण संस्थागत प्रसुती वडा/पालिका घोषणा गर्ने र घोषणा भैसकेकोलाई सुनिश्चितता गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।
२२. गाउँपालिकाको रिडीमा रहेको प्राथमिक आँखा उपचार केन्द्रलाई थप व्यवस्थित गरि विभिन्न वडामा आँखा जांच गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
२३. गाउँपालिकाका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा ल्याब सेवा विस्तार गर्दै रुरु प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा थाइराइड परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२४. गाउँपालिकाका नागरिकहरूलाई निशुल्क रगत उपलब्ध गराउने र मोतियाबिन्दुको अप्रेसन निशुल्क गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।

(आ) शिक्षा युवा तथा खेलकुद

२५. समग्र विद्यालयको गुणस्तर सुधारको लागि गाउँपालिका र प्रधानाध्यापकसँग कार्य सम्पादन सम्झौता गरी प्रधानाध्यापक र विद्यालयको कार्यसम्पादन मूल्यांकन गरिनेछ। साथै प्रधानाध्यापक र विद्यालयका विषयगत शिक्षकसँग समेत कार्यसम्पादन गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
२६. प्रधानाध्यापकलाई विद्यालयको समग्र शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न विद्यालयको तह अनुसार कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन नतिजाको आधारमा त्रैमासिक रूपमा प्रधानाध्यापक भत्ता तथा सुविधा उपलब्ध गराईनेछ ।
२७. कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको आधार तथा विद्यालयको समग्र अवस्थाको आधारमा शिक्षकहरूलाई कार्यसम्पादन सुधारको लागि अन्तर विद्यालय स्थानान्तरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

३८. विद्यालयको समग्र शैक्षिक अवस्थाको विश्लेषण गर्न सूचकहरू सहितको चौमासिक प्रतिवेदन सबै विद्यालयहरूले गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
३९. विद्यालयमा विद्यार्थीको पहुँच सुनिश्चित गर्न हाल बस संचालन गरेका विद्यालयहरूलाई बस संचालन अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइनेछ र आवश्यकतानुसार विद्युतिय सवारी साधन(EV) खरिद गरि विद्यालयलाई हस्तान्तरण गरिनेछ ।
३०. विद्यालयमा विद्यार्थीहरूको नियमितताको लागि प्रत्येक विद्यालयमा एकजना फोकल शिक्षक तोकिएका विद्यार्थीको नियमितताको सुक्ष्म निगरानी राख्ने व्यवस्था मिलाउने, विद्यार्थी नियमित उपस्थित नभएको अवस्थामा अभिभावकसँग फोन गर्ने तथा होम भिजिटमा जाने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३१. विद्यार्थीहरूलाई संघीयता, सुशासन, सेवा प्रवाह, भ्रष्टाचार निवारण, उपभोक्ता हक र खाद्य सुरक्षा, साईबर अपराध, घरेलु/लैङ्गिक हिंसा, स्वास्थ्य तथा नैतिक शिक्षा लगायतका विषयमा अनुशिक्षण गर्न **विद्यार्थीसँग गाउँपालिका कार्यक्रम** संचालन गरिनेछ ।
३२. विपन्न वर्गका विद्यार्थीहरूको पहिचान गरी त्यस्ता विद्यार्थीहरूलाई निःशुल्क स्टेशनरी, पोशाक लगायतका अन्य सुविधा उपलब्ध गराइनेछ ।
३३. उत्कृष्ट विद्यालय र कमजोर विद्यालयको पहिचान गरी असल अभ्यासको आदान-प्रदान गर्न **प्रधानाध्यापक र विद्यालय व्यवस्थापन समितिको** छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३४. शैक्षिक गुणस्तर सुधारको लागि हाल संचालनमा रहेका Interactive Smart Board मार्फत अध्यापन गराउने कार्य तथा विद्यालयको व्यवस्थापन पक्षलाई सवल तथा सक्षम बनाउन आवश्यक व्यवस्था मिलाई शिक्षकहरूलाई सूचना प्रविधि सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरू संचालन गर्दै गाउँपालिकाका सबै विद्यालयहरूलाई प्रविधि मैत्री विद्यालय निर्माण गरिनेछ ।
३५. Interactive Smart Board मार्फत विद्यार्थीहरूको शैक्षिक कृयाकलाप संचालन गर्दा शिक्षकले अनिवार्य रूपमा विषयवस्तुको Presentation तयार गरी विद्यार्थीहरूलाई पठनपाठन गराउनु पर्ने र सोको नियमित अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३६. विद्यालयमा विद्यार्थीहरूको लागि समय समयमा योग प्रशिक्षण सम्बन्धी कृयाकलापहरू संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३७. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सम्पूर्ण विद्यालय जाने उमेरका विद्यार्थीहरूलाई अनिवार्य रूपमा विद्यालयमा भर्ना हुनको लागि उचित वातावरणनिर्माण गर्दै जवा बलेटक्सार सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई शैक्षिक कृयाकलाप संचालनमा प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिनेछ ।
३८. विद्यालयहरूको असल अभ्यास आदान-प्रदान गर्न गाउँपालिकास्तरीय **शैक्षिक प्रदर्शनी कार्यक्रम** संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३९. आधारभूत तह कक्षा (१-३)को परीक्षालाई पाठ्यक्रमले निर्दिष्ट गरे बमोजिमको निरन्तर मुल्यांकन प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्न तथा कक्षा ४, ५, ७ र ८ को वार्षिक परीक्षा गाउँपालिकास्तरीय रूपमा संचालन गरिनेछ । प्राप्त नतीजाको आधारमा शिक्षक, विद्यार्थीलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।

४०. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका विद्यालयहरूमा कार्यरत शिक्षकहरूको अभिलेख व्यवस्थापन गरी शिक्षकहरूलाई कार्यसम्पादनको आधारमा प्रोत्साहन तथा दण्डको व्यवस्थामिलाइनेछ ।
४१. गाउँपालिका भित्र रहेका बाल विकास सहजकर्ता तथा विद्यालय कर्मचारीहरूलाई उत्प्रेरित बनाउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४२. विद्यालयमा विद्यार्थीहरूको दिवा खाजामा पोषणयुक्त खाद्य पदार्थ प्रयोग गर्दै जंग फुडलाई निरुत्साहन गरिनेछ ।
४३. विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न सूचकको आधारमा मासिक रूपमा विद्यालयहरूको निरीक्षण र सुपरीवेक्षणको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउँदै अनुगमन प्रतिवेदन कार्यपालिकामा छलफलको लागि पेश गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४४. न्यून सिकाई उपलब्धि भएका गणित, विज्ञान र कम्प्युटर विषयका शिक्षकहरूलाई पेसागत क्षमता विकास तालिम संचालन गरिनेछ ।
४५. विद्यालयस्तरीय शैक्षिक कार्यक्रमहरूलाई योजना बद्धरूपमा सञ्चालन गर्न विषयगत शिक्षकको पठनपाठनलाई समयमै सम्पन्न गर्नका लागि मासिक पाठयोजना सहितको शैक्षिक क्यालेण्डर निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
४६. शिक्षण सिकाइमा ICT को प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्न शिक्षकहरूलाई सूचना प्रविधि सम्बन्धी क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गर्ने कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिइनेछ ।
४७. शिक्षाको गुणस्तर सुधार र विकासको लागि विद्यालय व्यवस्थापन समिति, प्रधानाध्यापक, शिक्षक, अभिभावक, विद्यार्थी तथा सम्बद्ध शैक्षिक सरोकारवालाहरूसँग आवश्यक संवाद, छलफल, सहकार्य तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरी थप जिम्मेवार बनाइनेछ साथै मासिक रूपमा अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४८. STEAM शिक्षालाई समेत मध्यनजर गर्दै कक्षा १ देखि ५ कक्षासम्म लागु गरिएको स्थानीय पाठ्यक्रमलाई थप परिमार्जन गर्ने रकक्षा ६ देखि ८ सम्मको स्थानीय पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक विकास गरिनेछ ।
४९. गुणस्तरीय विद्यालय शिक्षामा बालबालिकाहरूको सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न सवारी साधन, छात्रावास, बालमैत्री कक्षा व्यवस्थापन जस्ता कार्यका लागि विद्यालयहरूलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।
५०. सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूको लागि गुणस्तरीय निःशुल्क सेनिटरी प्याड वितरण गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५१. शारीरिक रूपले अशक्त तथा फरक क्षमता भएका बालबालिकाहरूलाई विद्यालय शिक्षामा समाहित गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५२. गाउँपालिकाको समग्र खेलकुदलाई चलायमान बनाई खेलाडीहरूको क्षमता विकासको लागि अध्यक्ष कप खेलकुद प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५३. संस्कृत तथा साधारण मा.वि. रिडीमा संचालन भएको गुरुकुल शिक्षालाई आवासीय रूपमा संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५४. प्राविधिक धार अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।

५५. युवाहरुलाई लोकसेवा आयोग, शिक्षक सेवा आयोग तयारी कक्षाहरु संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
५६. विद्यार्थीहरुको सर्वाङ्गिक विकासका लागि पालिकास्तरबाट तथा लिडर विद्यालय मार्फत विविध अतिरिक्त क्रियाकलापहरु संचालनलाई निरन्तरता दिइनेछ साथै विद्यालयमा स्काउट शिक्षालाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
५७. उच्च शिक्षा अध्ययनमा प्रोत्साहित गर्न छोरी वुहारीहरुलाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराई उच्च शिक्षा अध्ययन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
५८. गाउँपालिकास्तरमा युवा परिषद् र प्रत्येक वडाहरुमा युवा क्लव गठन गरिनेछ ।
५९. प्राविधिक धारतर्फका विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको प्रयोगात्मक ज्ञानको लागि गाउँपालिकाबाट विभिन्न कार्यमा स्वयंसेवकको रूपमा परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

(इ) सामाजिक समावेशीकरण

६०. गाउँपालिकाका नागरिकहरुलाई न्यूनतम २० युनिट सम्मको विद्युत महशुल गाउँपालिकाबाट भुक्तानी हुने व्यवस्था मिलाई निःशुल्क गरिनेछ साथै खानेपानीमा नागरिकले सहुलियत पाउने गरी लिफ्टिङ्ग खानेपानीको विद्युत महशुलमा आवश्यक सहुलियत दिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
६१. प्रत्येकवडाहरुमा **ज्येष्ठ नागरिक भेटघाट केन्द्र** संचालन गरी ज्येष्ठ नागरिकका अनुभव आदान-प्रदान तथा छलफल लगायतका कार्यहरु संचालन गरिनेछ ।
६२. वडा तथा बजार क्षेत्रका उपयुक्त स्थानहरुमा विश्राम कुर्ची तथा बेन्चहरुको व्यवस्थामिलाईनेछ ।
६३. सबै नागरिकहरुलाई पहुँच हुने गरी योग तथा व्यायामको लागि गाउँपालिकाको उपयुक्त स्थानहरुमा खुला व्यायामशाला निर्माण गरिनेछ ।
६४. घरबस्तीको नजिकमा रहेका रुख तथा बुटाहरुले घरमा क्षती पुर्याउने, चटयाङ्को जोखिम रहने, वन्यजन्तुले समेत आश्रयस्थल बनाई क्षती पुर्याउन सक्ने हुनाले सम्बन्धित व्यक्तिले कटान गर्नु पर्नेछ आफै कटान नगर्ने व्यक्तिहरुको रुख तथा बुटाहरु नगर प्रहरी परिचालन गरी कटान गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
६५. महिलाहरुलाई उद्यमशिल बनाई आय आर्जन र स्वरोजगार बनाउनको लागि मागमा आधारित तालिम दिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
६६. गाउँपालिकाकाज्येष्ठ नागरिकहरुलाई निःशुल्क औषधी वितरण, स्वास्थ्य परिक्षण, छलफल तथा अन्तरक्रिया गर्दै ज्येष्ठ नागरिकको सम्मानको लागि **ज्येष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम** संचालन गरिनेछ ।
६७. बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणालाई क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै गाउँपालिकालाई बालमैत्री पालिकाको रूपमा विकास गर्न **बालबालिकासँग गाउँपालिका** कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६८. विभिन्न भाषा, धर्म, कला, संस्कृति, पराम्परागत झाँकीहरु तथा इतिहासको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६९. गाउँपालिका भित्र सञ्चालन गरिएका सबै प्रकारका व्यवसायहरुको व्यवस्थित अभिलेखिकरण गरिनेछ ।

७०. वातावरण, सरसफाई, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण, तथा विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा उल्लेखनीय कार्य गर्ने व्यक्ति संघ, संस्था र टोलविकास संस्थालाई प्रोत्साहन गर्ने नीतिलिईनेछ ।
७१. गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी कर तिर्ने तथा तोकिएको समय अगावै निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने निर्माण व्यवसायी तथा संस्थालाई सम्मान गर्ने कार्यक्रम अगाडि बढाईनेछ ।
७२. विकासकोमूलप्रवाहमा पहुँच पुर्याउनका लागि महिला, दलित, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक, आदिवासी जनजाति, बालबालिका, एकल महिला, सिमान्तकृत वर्ग लगायतका समुदायहरूको क्षमता विकास, आयआर्जन, सशक्तिकरण, अधिकार संरक्षणमा जोडिदै विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
७३. गाउँपालिकाका महिला दिदीबहिनीहरूलाई स्थानीयस्तरमा जनै, दुना टपरी, स्वीटर, सेनेटरी प्याड, अचार, बास तथा पोस्करबाट निर्मित सामग्री, गुन्द्रुक, टिमुर लगायतका लघु उद्योगहरू संचालनको लागि आवश्यक समन्वय गर्दै गाउँपालिकाबाट प्रोत्साहन गर्ने नीति लिईनेछ ।
७४. लागू औषध, मदिरासेवन, लैङ्गिक हिंसा, घरेलु हिंसा, सामाजिक कुप्रथा, कुरीति छुवाछुत, सामाजिक विभेद र कुसंस्कार अन्त्य गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरू टोल विकास संस्थामार्फत संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
७५. हिंसा पीडित तथा प्रभावित महिला एवम् बालबालिकाका लागि तत्काल निःशुल्क कानुनी सहायता, मनोसामाजिक परामर्श र सिपमूलक कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
७६. युवाहरूलाई उद्यमी बनाई आत्मनिर्भर बनाउन तथा स्वरोजगार सृजना गरी युवाहरूलाई स्थानीयस्तरमै उद्यमी बन्न प्रेरित गर्ने उद्देश्यले अध्यक्ष युवा उद्यम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
७७. खानेपानीको सुनिश्चितता गर्दै गाउँपालिकालाई “एक घर एक धारा” पूर्ण गाउँपालिका घोषणा गरिने छ ।
७८. खानेपानीको मूल, रिजर्भिग ट्यांकी र धाराको पानीको शुद्धता परिक्षण गर्न ल्याब स्थापना गरि खानेपानीको शुद्धता परिक्षण गर्ने कार्य नियमित रूपमा सन्चालन गरिनेछ ।
७९. गाउँपालिकाको खानेपानी तथा सरसफाई शुद्धता योजना अनुसार खानेपानी योजनाहरूको प्राथमिकीकरण गरि योजना संचालन गरिनेछ ।
८०. जलवायु परीवर्तन संगै देखिएको लामो खडेरी र सुख्खा मौसममा पानीका मूलहरू सुक्ने सम्भावना प्रवल देखिएकोले मूल संरक्षणका कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।
८१. समुदायमा “ पानी जीवन हो, यसको संरक्षण गरौं ” जस्ता अभियान संचालन गरिने छ ।
८२. गाउँपालिकामा संचालन भएका अटो रिक्सा व्यवसायीहरूलाई व्यवस्थित रूपमा दर्ता नविकरण र रुट पर्मिट अनुसार वैज्ञानिक भाडादर कायम गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।

(ख) आर्थिक विकास तर्फ:

(अ) कृषि

८३. कृषिमा आत्मनिर्भर बन्दै उत्पादन वृद्धि गर्न, कृषिमा प्रविधि तथा यान्त्रिकरण गर्दै आधुनिक कृषिलाई बढावा दिन कृषकहरूको आवश्यकताका आधारमा मागमा आधारित कृषि यान्त्रिकरण अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइने छ ।
८४. महिलाहरूलाई सामाजिक समावेशीकरण र सशक्तिकरण मार्फत कृषिमा आत्म निर्भर बनाउन गैर सरकारी संस्थासँग लागत साझेदारीमा रुरु कृषि परियोजना संचालन गरी गाउँपालिकालाई कृषिमा आत्मनिर्भर बनाइनेछ ।
८५. कृषकहरूले उत्पादन गरेका कृषि उपजहरूको बजारीकरणको लागि अन्य स्थानीय तह तथा संघ संस्था र सहकारीहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
८६. कृषकहरूले उत्पादन गरेका कृषि उपजहरूलाई बजारीकरण गर्न गाउँपालिकाको मुख्य बजारहरूमा हाट बजार सन्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८७. गाउँपालिकामा रहेको जग्गालाई व्यवस्थित रूपमा उपयोगमा ल्याउने नीति अवलम्बन गरिनेछ । खेती योग्य जमिन प्रयोग नगरी बाँझो राख्ने कार्यलाई निरुत्साहन गर्दै अनिवार्य रूपमा खेती गर्नु पर्ने अन्यथा बाँझो जग्गा गाउँपालिकालाई लिजमा दिनुपर्नेछ । यसरी गाउँपालिकाले लिजमा लिएको जग्गा व्यक्तिगत तथा सामुहिक खेती गर्ने किसानलाई उपलब्ध गराई मागमा आधारित अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८८. किसान सूचीकरण कार्यक्रमबाट दर्ता भएका किसानहरूलाई किसान परिचय पत्र वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८९. गाउँपालिकामा सम्भाव्यता रहेका कृषि उपजहरूको उत्पादनमा वृद्धि गर्नको लागि चालु रहेका विभिन्न बाली तथा वस्तुहरूको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै नयाँ पकेट विकास कार्यक्रम थप गरिनेछ ।
९०. विभिन्न कारणबाट कृषि तथा पशुपालनमा हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्नको लागि बाली तथा पशुपंछी बिमा कार्यक्रम लागु गरी संघीय तथा प्रदेश सरकारको नीति अनुरूप बाली तथा पशुपंछी बिमामा अनुदान दिनेव्यवस्था मिलाइनेछ ।
९१. गाउँपालिकाको पहिचानको रूपमा रहेको गुडलाई ब्रान्डिङ्ग गरी भौगोलिक संकेत र बजारीकरण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९२. गाउँपालिकामा रहेको उखुखेतीलाई प्रोत्साहन गर्न अनुदान दिने व्यवस्था मिलाउँदै उखु प्रशोधन उद्योगलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९३. नयाँ प्रविधिमा कृषकहरूको पहुँच बढाउनको लागि गाउँपालिका मार्फत वितरण गरिने बिउ बिजन रकृषि प्रविधिमा ८०% सम्म अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९४. सामुहिक कृषि खेतीलाई प्रोत्साहन गर्न आवश्यक अनुदानका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

९५. अर्गानिक खेतीलाई प्रवर्धन गर्नको लागि जैविक तथा गड्यौला मल उत्पादनको लागि प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
९६. अर्गानीक तथा रैथाने बाली (जौ, कोदो, फापर, भटमास) उत्पादनको लागि व्यक्तिगत, सामुहिक तथा सहकारी कृषि खेतीलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
९७. "कृषिमा आत्मनिर्भर बनौं" भन्ने नीति अनुरूप कृषि तथा पशुपंक्षि क्षेत्रको विकास गर्न कृषिजन्य उत्पादन, दुग्धजन्य पदार्थको उपयोग-प्रशोधन र बजारीकरण गरी लोपोन्मुख पशुपंक्षि, अण्डा, मासु, दुध, खाद्यान्न बाली, फलफूल, तरकारी तथा नगदेवालिहरुको उत्पादनमा वृद्धि गर्न उत्पादनमा आधारित अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९८. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कृषि उत्पादनमा प्रयोग भैरहेको रासायनिक विषादीलाई न्यूनीकरण गरी जनताको स्वास्थ्यमा पर्न सक्ने नकारात्मक असरलाई कम गर्न विभिन्न प्रचारात्मक कार्यक्रमहरु गर्दै अर्गानिक कृषि उपज उत्पादन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
९९. कृषिक्षेत्रसँग सम्बन्धित विकसित नवीनतम प्रविधिको बारेमा जानकारी गराउन तथा कृषकहरुको पीरमर्का, समस्या र गुनासोको सम्बोधन गर्दै कृषि उत्पादन वृद्धि गर्नको लागि घरघरमा कृषकसँग कृषि प्राविधिक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१००. कृषि पेशालाई व्यवसायिक गर्नको लागि उत्कृष्ट कृषि उपज उत्पादन गर्ने कृषकहरुलाई उत्कृष्ट कृषक सम्मान कार्यक्रमबाट सम्मान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०१. फलफूल, तरकारी र घाँसको विरुवा उत्पादनका लागि व्यवसायिक नर्सरी स्थापना गर्नको लागि एक वडा एक नर्सरी कार्यक्रम संचालन गरी व्यवसायिक नर्सरी स्थापना हुन बाँकी रहेका वडाहरुमा व्यवसायिक नर्सरी स्थापना गरिनेछ ।
१०२. कृषकहरुले उत्पादन गरेको कृषि उपजहरुलाई सुरक्षित र लामो समय सम्म भण्डारण गर्न वडा नं. १ मा रहेको कोल्ड स्टोरलाई सहकारी तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरी प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१०३. गाउँपालिका भित्र उत्पन्न हुने फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्दै कृषि उत्पादन वृद्धि गर्न घर-घरमा कम्पोष्टमल तयार गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१०४. तरकारीमा आत्मनिर्भर हुन घरघरमा करेसाबारी अभियान संचालन गरिनेछ ।
१०५. गाउँपालिका भित्र उत्पादित विभिन्न कृषि उपजहरु, हस्तकलाका सामग्रीहरु, विभिन्न रैथाने कृषि बालीहरुको संकलन तथा विक्री वितरणलाई व्यवस्थित गर्दै लैजानको लागि गाउँपालिकामा संचालनमा रहेको पालिका कोसेली घरलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
१०६. बाँझो जमिनमा उखु, टिमुर, मेवा, कागती, अलैंची, लप्सी, कुरीलो, अम्रिसो, तेजपत्ता र अन्य जंगली फलफूल लगायतका विरुवाहरु रोपणको लागि आवश्यक अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१०७. बाँदर/बदेल लगायत वन्यजन्तुहरुबाट कृषकहरुलाई परेको समस्यालाई न्यूनीकरण गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१०८. कृषि उत्पादनलाई वृद्धि गर्ने उद्देश्यले माटो परिक्षण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१०९. युवाहरुलाई कृषिमा उत्प्रेरित गर्न उत्पादनका आधारमा युवा लक्षित अनुदानका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
११०. कृषकहरुले उत्पादन गरेका कृषि उपजहरुको बजारीकरणका लागि मुल्य निर्धारण गर्ने प्रक्रिया अवलम्बन गरिनेछ।
१११. कृषकहरुलाई कृषिमा प्रोत्साहन गर्न विभिन्न संघसंस्थासँग सहुलियत दरको ऋण लगानीको लागि आवश्यक समन्वय गर्दै कृषकको लागि कृषि ऋणमा लाग्ने ब्याजमा अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ।
११२. कृषकहरुलाई आइपर्ने समस्या समाधानको लागि बाली उपचार तथा पशु स्वास्थ्य शिविर संचालनको व्यवस्था मिलाइनेछ।
११३. कृषकहरुले उत्पादन गरेको कृषि उपजहरुको बजारीकरण गर्नको लागि कृषि मेला संचालन गरिनेछ।

(आ) पशुपालन

११४. पशुपालन व्यवसायमा गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर गराउन बंगुर/बाखा/कुखुरा लगायत पशुपंक्षी पालन सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
११५. प्राकृतिक रुपबाट गर्भधान संभव हुन नसकेमा निःशुल्क कृत्रिम गर्भधान गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
११६. गाउँपालिकामा रहेका कृषि समुह, सहकारी र फर्मलाई बिउबीजन रघाँस उत्पादनमा आत्म निर्भर बनाउन आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ।
११७. बाखा तथा बोकामा गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउनको लागि साना व्यवसायीक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ।
११८. पशु विकास कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन नश्व सुधारको लागि बोका, राँगो, बीर (बंगुर) समूह/सहकारी/फर्मलाई वितरण गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
११९. गाउँपालिकाका व्यवसायीक कृषकहरुलाई मापदण्ड तयार गरी गाई/भैसी पालनमा आकर्षण गर्दै पोषणलाई महत्व दिन गाई/भैसीको संख्याको आधारमा आवश्यक अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइनेछ।
१२०. गाउँपालिका भित्रका जलासय र माछापोखरीहरुलाई संरक्षण गर्दै व्यवसायीक माछा पोखरी निर्माण गर्ने समूह/सहकारी/फर्महरुलाई आवश्यक अनुदान उपलब्ध गराई गाउँपालिकालाई माछा उत्पादनमा क्रमशःआत्मनिर्भर गराउदै माछाको उचित बजारीकरणको व्यवस्था मिलाइनेछ।
१२१. कृषकसँग प्राविधिक कार्यक्रम संचालन गर्दै किसानको गोठ गोठमा पुगेर किसानका पशुको उपचार, निःशुल्क औषधि र परामर्श दिने व्यवस्था गरिने छ।
१२२. पशुमा लाग्ने महामारीका रोगहरु हुन नदिनको लागि गाइ, भैसी, बाखा, सुँगुर, कुखुरा तथा कुकुरमा खोपहरु किसानको गोठसम्म पुगेर लगाउने व्यवस्था गरिनेछ।
१२३. साइलेज उत्पादन प्रोत्साहनको लागि आवश्यक बिउ र मेसिनको व्यवस्था मिलाइनेछ।

(इ) सहकारी तथा वित्तीय संस्था

१२४. गाउँपालिका भित्र रहेका विभिन्न सहकारी संस्थाहरूको अभिलेखिकरण गर्दै एउटै उद्देश्यले स्थापना भएका सहकारीहरूलाई एकिकरण गर्ने र निस्कृय सहकारी संस्थाहरूलाई खारेज गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१२५. सहकारीहरू ऐन, नियम र विनियम बमोजिम सञ्चालन भए नभएको अनुगमन गरी उत्कृष्ट काम गर्ने सहकारीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१२६. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई वडास्तरसम्म आफ्नो सेवा विस्तार गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
१२७. गाउँपालिकामा संचालनमा रहेका वित्तीय संस्थाहरूलाई प्रचलित कानूनको दायरामा लिई वित्तीय संस्थालाई गाउँपालिकाको नीति अनुसार संचालनको लागि आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
१२८. गाउँपालिकाको सर्वाङ्गिक विकासका लागि वित्तीय अवस्थामा सुधार गर्न करको दर कम र दायरा फराकिलो बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१२९. महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा स्थापना हुने र संचालनमा रहेका लघु उद्योगहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१३०. सहकारी मार्फत समुदायमा आर्थिक विकासका विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गर्दै गाउँपालिकाका सहकारीहरूको सुदृढीकरणमा विशेष ध्यान दिईनेछ ।
१३१. महिलाहरू मात्र सदस्य रहेका सहकारीहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने खालका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

(ई) रोजगारी सम्बन्धी

१३२. गाउँपालिकाका सबै घरधुरीमा रोजगारीको अवस्थाको अभिलेखिकरण गर्दै बेरोजगार व्यक्तिहरूको व्यवस्थित अभिलेख तयार गरिनेछ ।
१३३. गाउँपालिकाका बेरोजगार युवाहरूलाई विभिन्न सिपमूलक तालिमहरू प्रदान गरी आय आर्जन र स्वरोजगारमा आवद्ध गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१३४. युवाहरूलाई व्यवसायिक कृषिमा आवद्ध गरि रोजगारी सृजना र कृषि उत्पादन वृद्धि गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१३५. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई गाउँपालिकाबाट समेत साझेदारी गरी थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाईनेछ ।
१३६. गाउँपालिकामा संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरूमा बेरोजगारहरूको सूचीमा रहेका व्यक्तिहरूलाई प्राथमिकता दिइने नीति लिइनेछ ।
१३७. साना खालका पूर्वाधारहरूको निर्माण तथा सडक मर्मत सम्भार गर्ने कार्यमा हेभि इक्विपमेन्टको प्रयोग नगरी स्थानीयलाई रोजगारी दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१३८. नियमित रूपमा वडामा सडक तथा नालि मर्मत संभार गर्न, वडामा रहेका बाँझो जग्गाको उपयोग गर्न, व्यवसायिक कृषकहरूलाई आवश्यक सहयोग गर्न, वन्यजन्तुबाट कृषकहरूको बालि संरक्षण गर्न, खानेपानी पाईप तथा सिंचाई कुलो तत्काल मर्मत संभार गर्न, विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्न, गाउँपालिकाबाट

संचालन हुने विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गर्न गाउँपालिकाको सबै वडामा परिचालन गर्ने गरी आगामी आ.व.मा ४० जना नागरिकहरूलाई वार्षिक रोजगारीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(ग) भौतिक पूर्वाधार विकास तर्फः

१३९. गाउँपालिकाको केन्द्रदेखि वडा कार्यालयसम्म जोड्ने वडा पहुँच मार्गको स्तरोन्नतिलाइ निरन्तरता दिई बहुबर्षीय योजना बनाएर आगाडी बढाइनेछ ।
१४०. सडक नयाँ निर्माण भन्दा बनेका सडकहरूलाई क्रमश कालोपत्रे तथा स्तरोन्ती गर्ने कार्यलाई मुख्य प्राथमिकता दिइनेछ ।
१४१. गाउँपालिकास्तरीय गौरवका आयोजनाहरू छनौट गरी कार्यान्वयनको लागि बजेटको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
१४२. गाउँपालिकामा योजना बैंकको स्थापना गरी प्राथमिकताका आधारमा विकास निर्माणका कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१४३. गाउँपालिकाको विभिन्न स्थानहरूमा शुद्ध पिउने पानी तथा सार्वजनिक शौचालयहरू निर्माण गरी सरसफाई तथा सभ्यताको लागि आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
१४४. भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धीका विभिन्न योजनाहरू संचालन गर्दा अन्तर स्थानीय तह, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूसँग लागत साझेदारीका कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१४५. कभर्डहल निर्माण हुन बाँकी रहेका वडाहरूमा आवश्यकताका आधारमा आगामी वर्ष कभर्डहल निर्माण गरिनेछ साथै वडाका उपयुक्त स्थानहरूमा क्रिकेट प्रशिक्षण स्थलहरूको निर्माण गरिनेछ ।
१४६. गाउँपालिकाका सडकहरूलाई स्तरोन्नती र नामाकरण गर्दै गाउँपालिका भित्र सहज यातायात सेवाको लागि यातायात व्यवसायीहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१४७. सडक, खानेपानी, सिंचाइ, सामुदायिक भवनहरू जस्ता पूर्वाधारहरू सबै वडामा आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा निर्माण गरिनेछ ।
१४८. विपद् व्यवस्थापन र तत्काल उद्धार लगायतका कार्यको लागि उपयुक्त स्थानमा हेलिप्याड निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१४९. गाउँपालिका भित्रका सडकहरूमा ट्राफिक संकेतका चिन्हहरू र दुरीका संकेतहरू राखी यात्रालाई सूचना मुलक बनाउँदै मुख्य सडकहरूमा सडक बत्ती जडान गर्ने कार्य गरिनेछ ।
१५०. हेभि इक्युपमेन्ट प्रयोग गरी कार्य गर्नुपर्ने अवस्थामा अनुमति प्राप्त हेभि इक्युपमेन्टबाट मात्र काम गराउनु पर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१५१. भवन निर्माण गर्दा भुक्रम्पीय जोखिम न्यूनिकरण गर्ने तर्फ ध्यान दिँदै भवन आचार संहिताको पालना गराउन पहल गरिनेछ ।
१५२. मौलिक नेपालीपन झल्किने तथा उच्च कलात्मक शैलिमा निर्मित नीजि आवास एवं सार्वजनिक भवनहरूलाई पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१५३. पूर्वाधारहरूको दिगो व्यवस्थापन तथा उपयोगका लागि मर्मत संभार प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न मर्मत संभार कोषको व्यवस्था गरी मर्मत संभारका लागि आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू जे.सि.वी., टिप्पर लगायतका साधनहरू खरिद गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१५४. गाउँपालिका भित्र रहेको विद्युत सेवालालाई नियमित र गुणस्तरिय बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१५५. विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (DPR) का आधारमा ठूला पूर्वाधारहरूको लगानी गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१५६. निर्माण गरिने पूर्वाधारहरूको दिगोपना र गुणस्तर कायम गर्नको लागि गाउँपालिकामा पूर्वाधार ल्याब स्थापना गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१५७. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र निर्माण भएका घरहरूको अभिलेखीकरण गरी नयाँ संरचनाहरू निर्माण गर्दा अनिवार्य रूपमा गाउँपालिकाको स्वीकृति लिनु पर्ने साथै गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने घरहरूले अनिवार्य रूपमा नक्सा पास गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१५८. गाउँपालिकास्तरीय खेलमैदानलाई स्तरोन्ती गरिनेछ ।
१५९. सिंचाई कुलोहरू निर्माण गरी कृषि उत्पादनमा बृद्धि गरिनेछ ।

पर्यटन पूर्वाधार

१६०. गाउँपालिकामा लगानी सम्मेलन आयोजना गरी निजी क्षेत्रको साझेदारीमा पर्यटन पूर्वाधारका विभिन्न संरचनाहरू निर्माण गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
१६१. पवित्र धार्मिक स्थल रिडीमा पर्यटन तथा धार्मिक स्थलहरू निर्माण गर्दै धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि रुरुक्षेत्र धामको महत्व झल्किने संरचना निर्माणको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१६२. कालिगण्डकी नदिमा पाईने शालिग्रामको महत्वलाई व्यापक प्रचार प्रसार गरी रुरुक्षेत्रलाई आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक हबको रूपमा विकास गरिनेछ ।
१६३. रिडी - श्रृङ्गेश्वर धाम रेसुङ्गा स्वर्गद्वारी र सुपादेउरालीलाई धार्मिक सर्किटको रूपमा विकास गर्न अन्य स्थानीयतहसँग आवश्यक समन्वय र साझेदारी गर्ने नीति लिईनेछ ।
१६४. गाउँपालिकाको कला संस्कृति, स्थानीय उत्पादनबाट बनेका परिकार सहित पर्यटन प्रवर्द्धन गर्दै अतिथि देवो भव भन्ने संस्कारलाई कायम राख्न गाउँपालिकाको वडा नं. ६ को टानीडाँडामा व्यवस्थित होमस्टे संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१६५. गाउँपालिका भित्रका ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण, सम्बर्द्धन गर्ने एवं विभिन्न जातजातिहरूको धर्म, संस्कृती संरक्षण, सम्बर्द्धन गर्दै धार्मिक पर्यटन लाई बढावा दिने नीति लिईनेछ ।
१६६. ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, प्राकृतिक आकर्षणका स्रोत र सम्पदालाई आर्थिक आर्जनको आधार बनाइनेछ ।
१६७. जिल्लाकै प्रवेश बिन्दुको रूपमा रहेको तथा गाउँपालिकाको मुख्य व्यापारिक केन्द्र रिडी बजारलाई सौन्दर्यीकरण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउँदै परम्परागत टुँडाल झ्याल, ढोका राखेलाई आवश्यक अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१६८. गाउँपालिकाको उपयुक्त स्थानमा पर्यटन विकासको लागि साहसिक खेलहरू जस्तै स्काई साइक्लिङ, बन्जी जम्पिङ, जिप लाइन, स्वीङ्ग निर्माणका लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरी संघीय तथा प्रदेश सरकार र निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरिनेछ।
१६९. गाउँपालिकाका ऐतिहासिक तथा धार्मिकस्थलहरूको गुरुयोजना निर्माण गरी पर्यटन उद्योगलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ।
१७०. गाउँपालिकामा संचालनमा रहेका विभिन्नकृषि फर्म, पशुपालन र एग्रो रिसोर्टहरू जस्ता आर्थिक गतिविधिलाई पर्यटकीय गतिविधिसँग आवद्ध गरी आय आर्जन वृद्धि गरिनेछ।
१७१. गाउँपालिकाको प्रवेशद्वार रिडीमा गाउँपालिका भित्रका साँस्कृतिक तथा अन्य पर्यटकीय स्थलको बारेमा जानकारी र गन्तव्यसम्म पुग्ने बाटोको नक्सांकन समेत उल्लेख गरी डिजिटल बोर्ड बनाइनेछ।
१७२. गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा वडाको पहिचान सहितका होर्डिङ्ग बोर्डहरूको स्थापना गरिनेछ।

(घ) वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन तर्फ:

१७३. हरियाली कायम गर्न, वन जंगलको संरक्षण गर्न, पर्यावरणलाई सन्तुलित राख्न आवश्यकतानुसार बोट विरुवा रोपण तथा पुनर्भरण पोखरीहरूको निर्माण गरिनेछ।
१७४. प्लाष्टिक झोलाको प्रयोगले वातावरणमा परेको असरलाई न्यूनिकरण गर्न गाउँपालिकामा उद्यमी सिर्जना गरी फाइबर तथा कपडाको झोलाको प्रयोगलाई बढावा दिन आवश्यक अनुदानको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
१७५. आगलागी लगायतका विभिन्न विपद्हरूको बारेमा टोल विकास संस्था परिचालन गरी व्यापक रूपमा जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
१७६. प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिकविपद् जोखिम तथा क्षतीको न्यूनिकरण गर्न विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ।
१७७. विपद् पूर्व तयारीको लागि गाउँपालिकामा रहेको आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्रमा आवश्यकविपद् सामग्रीहरूको व्यवस्था मिलाईनेछ।
१७८. विपद् जोखिम न्यूनिकरणको लागि जोखिम क्षेत्र वा बस्तीको नक्साङ्कन गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।
१७९. आगलागी नियन्त्रणको लागि गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा Fire hydrant जडान गरिनेछ। साथैदमकल संचालनको लागि अन्य स्थानीयतहरूसँग समेत साझेदारीको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।
१८०. खानेपानीको स्रोतलाई दीर्घकालिन बनाउन पानीका मुहान, पोखरी संरक्षणमा विशेष जोड दिईनेछ।
१८१. गाउँपालिकाभित्र रहेका सबै वन सम्पदाहरूको विभिन्न वन समितिहरूको सहकार्यमा संरक्षण, व्यवस्थापनगर्दै वृक्षारोपण गरिनेछ।
१८२. स्तरोन्नती गरिएका र गर्ने सडकहरूको दायाँ बायाँ भागमा ठूला प्रजातीका रुखहरूको विरुवा रोपण गर्ने कार्यलाई अभियानको रूपमा संचालन गरिनेछ।
१८३. सडक स्तरोन्नती कार्यहरूमा बायो-इन्जिनियरिङ्गलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

(ड) सुशासन तथा संस्थागत विकास तर्फः

१८४. सबल, सक्षम र सुशासनयुक्त स्थानीय सरकारको नीति अवलम्बन गर्दै भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशीलताको नीति लिई नागरिक केन्द्रित सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१८५. गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सम्पादन गर्न, कर्मचारीलाई जवाफदेही बनाउन, कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनलाई वस्तुनिष्ठ बनाउन अध्यक्षसँग प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतसँग शाखा प्रमुखहरूको कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरिनेछ साथै शाखा प्रमुखले आफू मातहतका कर्मचारीसँग कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरी कार्ययोजना अनुसार नीति तथा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१८६. गाउँपालिकाको गतिविधिहरूलाई डिजिटल सूचना पार्टी, मोबाईल एप्स, सामाजिक सञ्जाल, एस.एम.एस. तथा वेबसाईट मार्फत सार्वजनिक गरी नागरिकको सूचनाको हकलाई सुनिश्चित गराउँदै गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी बनाउँदै नागरिकहरूको घरघरमा सूचना प्रवाह हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१८७. नागरिकलाई प्रभावकारी सेवा उपलब्ध गराउन, तोकिएको समयमा कार्य सम्पादन हुने सुनिश्चिता गर्दै तथा जनप्रतिनिधि र कर्मचारीलाई नागरिकप्रति जवाफदेही बनाउन क्षतीपूर्ति सहितको नागरिक वडापत्र कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१८८. गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयमा नागरिक सहायता कक्ष संचालन गरी नागरिकलाई सहज र सुलभ रूपमा सेवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१८९. गाउँपालिकाको नगर प्रहरीलाई विपद् व्यवस्थापन, बजार अनुगमन, सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमण रोक्न, गाउँपालिकाका विभिन्न नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई कार्यान्वयन गर्न, न्यायिक समितिबाट भएका फैसलाहरू कार्यान्वयन गर्न तथा अन्य तोकिएका कार्यहरू सम्पादनको लागि परिचालन गरिनेछ ।
१९०. स्थानीय सरकार मनमनमा नागरिक सेवा घरघरमा कार्यक्रम संचालन गरी जन्मदर्ता, मृत्युदर्ता, 'क' र 'ख' वर्गमा पर्ने नागरिकको अपाङ्गता परिचय पत्र, तथा स्वास्थ्य सेवालाई नागरिकको घरघरमा उपलब्ध गराइनेछ साथै सामाजिक सुरक्षा भत्ता रकम नागरिकको घरदैलोमा पुऱ्याउन आवश्यक व्यवस्थामिलाइनेछ ।
१९१. गाउँपालिकाको कार्यालय तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट संचालन हुने विभिन्न कृयाकलापहरूको बारेमा आम नागरिकलाई सु-सूचित गर्दै पारदर्शिता र जनउत्तरदायी सरकारको भावना जागृत गराउन सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई तथा जनतासँग स्थानीय सरकार रेडियो कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१९२. रु १० लाख भन्दा माथिका सबै योजनाहरू EBID मार्फत गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । १० लाख वा सो भन्दा साना योजनाहरू वडामा गठन भएका टोल विकास संस्था मार्फत संचालन गरिनेछ ।
१९३. गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई तोकिएको समयमै कार्यान्वयन गर्न शाखा प्रमुखले भाद्र मसान्त भित्र कार्ययोजना निर्माण गरी कार्यपालिकामा पेश गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१९४. गाउँपालिकाबाट नागरिकलाई उपलब्ध गराइने सबै किसिमका सेवा प्रवाहमा वडास्तर देखि नै फाइलहरूको अवस्थाको बारेमा जानाकारीको लागि फाइल ट्र्याकिङ सिस्टम लागू गरिनेछ ।
१९५. गाउँपालिकाबाट संचालन भएका विभिन्न योजनाहरूको नियमित अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउँदै योजनाहरूको अनुगमन प्रतिवेदन कार्यपालिकामा छलफल गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१९६. गाउँपालिकामा गठन भएका टोल विकास संस्थाको संस्थागत विकासको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१९७. टोल विकास संस्था मार्फत योजना संचालन गर्दा सार्वजनिक भेला गरी योजनाको जानकारी दिने, सार्वजनिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई जस्ता कार्यक्रम गरी टोल विकास संस्थाको लेखापरिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१९८. जनतासँग अध्यक्ष/उपाध्यक्ष कार्यक्रम मार्फत विभिन्न वडाहरूमा प्रत्येक महिना नागरिक भेटघाट कार्यक्रम संचालन गर्दै आम नागरिकको चासो, गुनासो र प्रतिक्रियाहरू सम्बोधन गरी नागरिकको नजिकको जनउत्तरदायी स्थानीय सरकार बनाईनेछ ।
१९९. स्थानीय विवाद स्थानीयस्तरमै निरूपण गरी सुखी र खुसी नागरिक बनाउन तथा न्यायसेवा छिटो छरितो बनाउन टोलटोलमा कानूनी साक्षरता कार्यक्रम संचालन गर्दै वडास्तरमा रहने मेलमिलापकेन्द्रहरूलाई व्यवस्थित रूपमा संचालन गरिनेछ ।
२००. हाम्रो र राम्रो पूर्वाधार भन्ने अभियान संचालन गरी सार्वजनिक संरचनाहरूको संरक्षणमा टोल विकास संस्थाहरूलाई परिचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
२०१. वडा कार्यालयको सहयोगी संस्थाको रूपमा गठन भएको टोल विकास संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गर्दै वडामा हुने साना खालका विकास निर्माणका कार्यहरू अनिवार्य रूपमा टोल विकास संस्था मार्फत गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
२०२. गाउँपालिकाबाट सम्पादित हुने हरेक कार्यहरूमा अधिकतम सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी विद्युतीय सुशासनको नीति अवलम्बन गर्दै सेवा प्रवाहलाई प्रविधि मैत्री बनाउँदै लगिनेछ ।
२०३. नागरिक मैत्रीसेवा प्रवाह सुनिश्चितताको लागि गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था र शैक्षिक संस्थाहरूमा विद्युतीय हाजिरी संचालन गरी कागजी हाजिरीलाई विस्थापित गरिनेछ ।
२०४. गाउँपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयबाट राजश्व संकलनमा अनलाईन प्रविधिको प्रयोग गरी राजश्व संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाई राजश्व संकलनमा पारदर्शिता कायम गरिनेछ ।
२०५. गाउँपालिकाको राजश्व भुक्तानीलाई नागरिकको सहजताको लागि मोबाइल एप्स तथा अनलाईन मार्फत भुक्तानी गर्ने प्रणालीको विकास गरिनेछ ।
२०६. सार्वजनिक खर्चलाई उत्पादन मूलक बनाउन आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली प्रयोग गरिनेछ ।
२०७. सुशासन कायम गर्नको लागि आफ्नो पदीय आचरण र मर्यादामा रहन पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको आचार संहिता पूर्णतः लागू गरिनेछ ।
२०८. गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट सम्पादन गरेका विभिन्न कार्यहरू आमनागरिकलाई जानकारी गराउन गाउँपालिकाको वेबसाईटमा पालिका खबर news portal विकास गर्दै मासिक प्रगती विवरणहरू सार्वजनिक गर्दै हरेक कार्यमा पारदर्शिता कायम गरिनेछ ।
२०९. कर्मचारीहरूको योग्यता, क्षमता, कार्यदक्षता, सीप र अनुभवलाई कार्यसम्पादनमा उपयोग गर्न तथा उत्प्रेरित बनाई राख्न आवश्यक मापदण्ड बनाई क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिम तथा कार्यसम्पादनमा आधारित सुविधा उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।

२१०. कार्य सम्पादनको आधारमा उत्कृष्ट कर्मचारी छनौट गरी पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ साथै सेवाहरुको सूचकको आधारमा उत्कृष्ट वडा कार्यालय छनौट गरी पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२११. कर्मचारीहरुलाई कार्यानुभवको लागि अन्तर शाखा तथा एक स्थानबाट अर्को स्थानमा जिम्मेवारी दिई खटन पटन गर्ने नीति लिइनेछ ।
२१२. गाउँपालिकाको विभिन्न विषयगत शाखा तथा वडा कार्यालयहरुबाट सम्पादित कार्यहरुलाई थप प्रभावकारी बनाउन कर्मचारीहरुको मासिक प्रगती समिक्षा गरिनेछ ।
२१३. गाउँपालिकाबाट खरिद गरिने वस्तु तथा सेवाहरुलाई खरिद गुरुयोजनाका आधारमा प्रचलित ऐन, नियम, कानून बमोजिम पारदर्शी रूपमा खरिद गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२१४. सुशासन र आर्थिक अनुशासन कायम गर्न अधिल्लो महिनामा भए गरेका क्रियाकलाप र आर्थिक कारोबारको बारेमा कार्यपालिकाको बैठकमा छलफल तथा समिक्षा गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
२१५. गाउँपालिकाको सम्पत्तीतथा सार्वजनिक सम्पत्तीलाई कम्प्युटराईज अभिलेख तयार गरी त्यसको उचित उपयोग, संरक्षण तथा संवर्द्धन गरिनेछ ।
२१६. नागरिकको सुविधालाई ध्यानमा राखी एकीकृत घुम्ति सेवा संचालन गरिनेछ ।
२१७. जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुको क्षमता विकासका लागि आवश्यक तालिम तथाअध्ययन अवलोकन भ्रमणका कार्यक्रम राखिनेछ ।
२१८. न्यायिक समितिको क्षमता अभिवृद्धि गरी सामाजिक विवादहरुलाई मेलमिलापको माध्यमबाट समाधान गर्नेकार्य गरिनेछ ।
२१९. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका लब्ध प्रतिष्ठित तथा विद्वत वर्गको सहयोग लिने र कार्य अनुभव आदान प्रदान गरी प्राप्त पृष्ठपोषणलाई गाउँपालिकाको समृद्धि र वृहत्तर विकासमा समाहित गर्दै लगिनेछ ।
२२०. विभिन्न सामाजिक संघ/संस्था, कृषक, विद्यार्थी, पत्रकार, खेलाडी, उपभोक्ता समिति, टोल विकास संस्थालाई कार्य सम्पादनको मूल्यांकन गरी प्रोत्साहन स्वरुप पुरस्कार दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२२१. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सरकारी, गैरसरकारी, सामुदायिक संस्था, दातृ निकायएवंसरोकारवाला संस्थाहरुले गाउँपालिकाको समन्वयमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२२२. संघीयता तथा विकास प्रशासनको अनुभव आदान-प्रदान गर्न देश तथा विदेशका निकायहरूसँग भगिनी सम्बन्ध कायम गर्ने नीति लिइनेछ ।
२२३. गाउँपालिकाको समानुपातिक विकासका लागि वडाको भूगोल, जनसंख्यार आन्तरिक आम्दानीको आधारमा आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२२४. गाउँपालिकाको वास्तविक वस्तुस्थितिको आधारमा योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न गाउँपालिकाको डिजिटल प्रोफाईल निर्माण गरिनेछ ।
२२५. गाउँपालिकामा भू-उपयोग नीति सहितको दीर्घकालीन एकिकृत शहरी विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
२२६. सूचनाको पहुँच नागरिकस्तरसम्म पुऱ्याउन स्थानीय संचार माध्यमहरूसँग समन्वय गर्दै संचार संस्थाहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।

२२७. सुरक्षित र गुणस्तरीय खाद्यवस्तुको उपलब्धताका लागि परिवर्तित मूल्यसूची, गुणस्तरीय खाद्यवस्तुको विक्री वितरण, म्याद गुज्रेका र अखाध्य पदार्थको विक्री वितरणमा पूर्ण रूपमा नियन्त्रण गर्न गाउँपालिकाबाट नियमित रूपमा बजार अनुगमन तथा चेकजाँचको आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ।
२२८. गाउँपालिकाका सबै वडा कार्यालयहरू र वडा कार्यालयको नजिकै रहेका मुख्य व्यापारिक क्षेत्र तथा संवेदनशील स्थानहरूमा जडान गरीएका CCTV मर्मत संभार तथा Upgrade सम्बन्धी कार्य गरिनेछ।
२२९. गाउँपालिकाका कृषक, विपन्न नागरिक, असहाय नागरिकहरूको तथ्याङ्क संकलन गरी अनुदान तथा आर्थिक सहायताका कार्यक्रमहरू व्यवस्थित रूपले संचालन गरिनेछ।
२३०. शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशुपालन उद्योग, सौर्य उर्जा, विद्युत आदि क्षेत्रसँग गाउँपालिकाको हित अनुकूल सार्वजनिक, निजी साझेदारी (PPP) मा काम गर्ने नीति लिईनेछ।
२३१. जनता, राजनीतिक दल, जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको सुमधुर सम्बन्ध स्थापित गर्दै विधिको शासन मार्फत नागरिक केन्द्रित सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाउँदै सुशासन कायम गरिनेछ।
२३२. वित्तीय अनुशासन कायम गर्दै असारे विकासलाई निरुत्साहित गर्न बैशाख महिनापछि कुनै पनि योजनाको सम्झौता नगर्ने नीति लिइने छ।
२३३. गाउँपालिकाबाट उपलब्ध गराउने आर्थिक सहायतालाई पारदर्शी र वास्तविक पिडितलाई उपलब्ध गराउन रोगको वर्गिकरण सहितको कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ र यसरी आर्थिक सहायता उपलब्ध गराएका नागरिकको विवरण गाउँपालिकाको वेबसाईट मार्फत सार्वजनिक गरिनेछ।
२३४. गाउँसभाबाट स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रमहरूको नियमानुसार प्रत्येक आर्थिक वर्ष महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट लेखापरिक्षण गराई देखिन आएको बेरुजु सम्परीक्षण गरी आर्थिक अनुशासन कायम गरिनेछ।
२३५. गाउँपालिकामा रहेका सार्वजनिक सम्पत्तीहरूको खोजी गरी त्यस्ता सम्पत्तीको अतिक्रमण, दुरुपयोग गरेको पाईएमा गाउँपालिकामा गोप्य रूपमा सुराकी दिने व्यक्तिलाई आवश्यक पुरस्कार दिने व्यवस्था मिलाईनेछ।

यस नीति तथा कार्यक्रम तयारी गर्ने क्रममा सहयोग गर्नुहुने उपाध्यक्ष सहितसम्पूर्ण कार्यपालिका सदस्यहरू, विषयगत समितिका पदाधिकारीहरू, गाउँपालिकाका विद्वत वर्गहरू, हामीलाई विभिन्न क्षेत्रबाट रायसुझाव उपलब्ध गराउनु हुने व्यक्तित्वहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, नागरिक समाज, पत्रकार र सम्पूर्ण गाउँपालिकाका नागरिकहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिँदै यस नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा हरपल साथ सहयोग र सहकार्य गर्नुहुनेछ भन्ने अपेक्षा राख्दै बिदा हुन चाहन्छु।

धन्यवाद, नमस्कार। जय रुरुक्षेत्र

यदु ज्ञवाली
अध्यक्ष

मिति २०८१।०१।२८ गते

रुरुक्षेत्र गाउँपालिका

विनियोजन ऐन, २०८१

रुरुक्षेत्र गाउँपालिका, घिउबेंसी, गुल्मीको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को सेवा र कार्यहरूको लागि स्थानीय सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

सभामा पेश भएको मिति: २०८१/०३/१०

प्रस्तावना:

रुरुक्षेत्र गाउँपालिका आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को सेवा र कार्यहरूको लागि सञ्चित कोषबाट केहि रकम खर्च गर्ने अधिकार र सो रकम विनियोजन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २२९ को उपधारा (२) बमोजिम रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको गाउँसभाले यो विधेयक तर्जुमा गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस विधेयकको नाम रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन-२०८१ हुनेछ।
(२) यो ऐन २०८१ साल श्रावण १ गते देखी प्रारम्भ हुनेछ ।

२. आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को निमित्त सञ्चित कोषबाट रकम खर्च गर्ने अधिकार:

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को निमित्त गाउँ कार्यपालिका, वडा समिति, विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरूका निमित्त अनुसूची-१ उल्लेखित चालू खर्च, पूँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको रकम समेत गरी जम्मा रु. ५६,९१,७८,०००/- (अक्षरूपी छपन्न करोड एकहत्तर लाख बैसठ्ठी हजार) मा नबढाई निर्दिष्ट गरिए बमोजिम सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न सकिनेछ ।

३. विनियोजन: (१) यस ऐन द्वारा सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न अधिकार दिईएको रकम आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को निमित्त रुरुक्षेत्र गाउँपालिका, वडा समिति, र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरूका निमित्त विनियोजन गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरूको निमित्त विनियोजन गरेको रकम मध्ये कुनैमा अपुग हुन देखिन आएमा गाउँ कार्यपालिकाले बचत हुने शिर्षकबाट नपुग हुने शिर्षकमा रकम सार्न सक्नेछ । यसरी रकम सार्दा एक शिर्षकबाट अर्को शिर्षकको जम्मा रकमको २५% मा नबढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दा बढी शिर्षकहरूबाट अर्को एक वा एक भन्दा बढी शिर्षकमा सार्न तथा निकास र खर्च जनाउन सकिनेछ । पूँजीगत खर्च शिर्षकमा बाहेक अन्य चालू खर्च शिर्षक तर्फ सार्न र वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गत साँवा भुक्तानी खर्च तर्फ विनियोजन रकम व्याज भुक्तानी खर्च शिर्षक बाहेक अन्यत्र सार्न सकिने छैन ।

तर चालू तथा पूँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको खर्च व्यहोर्न एक स्रोतबाट अर्को स्रोतमा रकम सार्न सकिनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि एक शिर्षकबाट सो शिर्षकको जम्मा स्वीकृति रकमको २५% भन्दा बढ्ने गरी एक वा एक भन्दा बढी शिर्षकहरूमा रकम सार्न परेमा गाउँ सभाको स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।

अनुसूची -१

दफा २ सँग सम्बन्धित
नेपालको संविधानको धारा २२९ (२) बमोजिम
संचित कोषबाट विनियोजन हुने रकम

क्र.सं.	आम्दानी शिर्षक	प्रस्तावित बजेट	क्र.सं.	खर्च शिर्षक	
१	वित्तीय समानीकरण अनुदान (नेपाल सरकार)	८ करोड ६५ लाख	१	संचालन खर्च	८ करोड ७३ लाख २७ हजार
२	राजश्व बाँडफाँड (नेपाल सरकार)	७ करोड ६३ लाख	२	पूर्वाधार विकास	४ करोड २० लाख १६ हजार
३	वित्तीय समानिकरण अनुदान प्रदेश सरकार	५५ लाख ७७ हजार	३	आर्थिक विकास	२ करोड १७ लाख ५० हजार
४	राजश्व बाँडफाँड प्रदेश सरकार	३५ लाख ९९ हजार	४	वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	५० लाख
५	आन्तरिक आम्दानी	४ करोड ७८ लाख २८ हजार	५	सामाजिक विकास	४ करोड ३७ लाख ११ हजार
	गाउँपालिकाको राजश्व आम्दानी -१ करोड ३९ लाख २८ हजार				
	गाउँपालिकाको अल्या आम्दानी - ३ करोड ३९ लाख				
६	सशर्त अनुदान (नेपाल सरकार)	३० करोड १३ लाख ७४ हजार	६	वित्तिय व्यवस्थापन (समपुरक अनुदान तर्फ)	२ करोड ७० लाख
७	सशर्त अनुदान (प्रदेश सरकार)	९५ लाख	७	सशर्त अनुदान नेपाल सरकार	३० करोड १३ लाख ७४ हजार
८	विशेष अनुदान (नेपाल सरकार)	९० लाख	८	सशर्त अनुदान (प्रदेश सरकार)	९५ लाख
९	विशेष अनुदान (प्रदेश सरकार)	२५ लाख	९	विशेष अनुदान (नेपाल सरकार)	९० लाख
१०	समपुरक कोष अनुदान (नेपाल सरकार)	२ करोड	१०	विशेष अनुदान (प्रदेश सरकार)	२५ लाख
११	समपुरक कोष अनुदान (प्रदेश सरकार)	७० लाख	११	वडा कार्यालय तर्फ	२ करोड
जम्मा आम्दानी		५६ करोड ९१ लाख ७८ हजार	जम्मा खर्च		५६ करोड ९१ लाख ७८ हजार

रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को बजेट वक्तव्य

रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाका अध्यक्षज्यू, गाउँसभाका सचिव, गाउँसभाका सदस्यहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, संचारकर्मी मित्रहरू, नागरिकको प्रत्यक्ष सरोकारका विषयहरू नजिकैबाट नियाल्दै नागरिकको आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी नागरिकमैत्री शासन संचालनको लागि स्थानीय सरकारको रूपमा रुरुक्षेत्र गाउँपालिका कृयाशिल रहेको छ । नेपालको संविधानले प्रत्याभूत गरेको सहकारीता, सह अस्तित्व र समन्वयको मर्मलाई आत्मसात् गरी तयार गरिएको स्थानीय सरकारको बजेटको आफ्नो छुट्टै महत्व र विशेषता रहेको छ । हाम्रो स्थानीय सरकारको सिमित स्रोत साधन हुँदाहुँदै पनि नागरिकका अपेक्षानुसार पूर्वाधार निर्माण तथा सेवा प्रवाहमा अधिकतम परिचालन गरी नागरिकलाई सन्तुष्ट बनाउन विभिन्न प्रयासहरू गरेका छौं । गाउँपालिकाका हालसम्मका विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउने, चासो गुनासो व्यक्त गर्नुहुने सम्पूर्ण नागरिकहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै सम्मानित यस सभामा आ.व. ०८१/०८२ को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धासुमन व्यक्त गर्दछु । रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष एवं बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजकको हैसियतले आर्थिक वर्ष ०८१/०८२ को बजेट तथा कार्यक्रम यस सम्मानीत सभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा म अत्यन्त गौरवान्वित भएको छु ।

गाउँपालिकाको सिमित श्रोत साधनलाई अधिकतम परिचालन गरी स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि, पूर्वाधार निर्माण, रोजगार, विपद् व्यवस्थापन, सेवा प्रवाह र सुशासन लगायतका क्षेत्रहरूलाई प्राथमिकतामा राखी नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको तर्जुमा गरिएको छ ।

सम्मानीत यस सभाबाट प्राप्त महत्वपूर्ण सुझाव सहित पारित नीति तथा कार्यक्रमको उद्देश्य, प्राथमिकतालाई आत्मसाथ गरी स्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समितिले निर्धारण गरेको सिमामा रही बजेट तर्जुमा गरिएको छ । बजेट तर्जुमा गर्दा मूलतः नेपालको संविधान, प्रचलित कानूनहरू, संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त मार्गदर्शन, गाउँपालिकाले पारित गरेको नीति तथा कार्यक्रम, मध्यमकालिन खर्च संरचना, दिगो विकासका लक्ष्य, विगतका वर्षहरूको अनुभवलाई आत्मसाथ गरिएको छ । सुखी र समृद्ध रुरुक्षेत्र निर्माणको महान अभियानमा एकजुट भई अघि बढ्नका लागि गाउँपालिकाका सम्पूर्ण नागरिकहरू, राजनीतिक दलहरू, जनप्रतिनिधिहरू, नागरिक समाज, पत्रकार, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, विभिन्न संघ संस्थाहरूलाई हार्दिक अपिल गर्दछु ।

बजेटको सौँच, लक्ष्य, उद्देश्य र अपेक्षित उपलब्धिहरू:-

- (क) सौँच : "रुरुक्षेत्र समृद्धिको आधार : कृषि, पर्यटन र स्वरोजगार"
- (ख) लक्ष्य : "स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि र पूर्वाधार निर्माणको क्षेत्रमा समुचित विकास गरी गाउँपालिकाको आर्थिक अवस्थामा सुधार ल्याउने"

(ग) उद्देश्यहरू :

- कृषिमा आत्मनिर्भर हुने,
- नागरिकको स्वास्थ्यलाई उच्च प्राथमिकता दिने,
- प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद्हरूको रोकथाम, नियन्त्रण तथा न्यूनीकरणमा विशेष ध्यान दिने,
- शिक्षामा सबै बालबालिकाको समान पहुँच र गुणस्तरीय शिक्षाको सुनिश्चित गर्ने,
- गाउँपालिकामा पूर्वाधारहरू निर्माण गरी नागरिकलाई विकासको अनुभूत गराउने,
- एक घर एक धारा अभियान संचालन गरी खानेपानीका आयोजनाहरू संचालन गर्ने र सरसफाईमा नागरिकको सहज पहुँच पुर्याउने,
- जनतालाई केन्द्रमा राखी चुस्त दुरुस्त र प्रभावकारी र प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाह गर्ने,
- स्वरोजगार र रोजगारी वृद्धि गर्ने,
- गाउँपालिकाको आर्थिक, भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधार विकास गरी खुसी, सुखी, समृद्ध र समुन्नत गाउँपालिका बनाउने
- गाउँपालिकामा पर्यटन पूर्वाधारहरू निर्माण गरी पर्यटनमा टेवा पुऱ्याउने,
- सुशासनयुक्त गाउँपालिका निर्माण गर्ने,

(घ) अपेक्षित उपलब्धिहरू :

- सडक निर्माण गुरुयोजना तथा मापदण्ड बमोजिम ३ वर्ष भित्र सबै वस्ती सडक सञ्जालबाट जोड्ने र गाउँपालिकाका सडकहरूको स्तरोन्नती गरिने,
- वडा कार्यालयलाई नागरिक सेवाकेन्द्रको रूपमा विकास गर्दै नागरिकले अनुभूत हुने गरी सेवा प्रवाह गरिने,
- जनउत्तरदायी स्थानीय सरकारको अनुभूत गराउन जनतासँग स्थानीय सरकार कार्यक्रम संचालन गरिने ।
- जनताको चासो गुनासोलाई संबोधन गर्न र गुनासो गर्ने प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न २४ सैं घण्टा गुनासो सुनुवाई प्रणालीलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्ने,
- स्थानीय सरकारको जवाफदेहिता, पारदर्शिता, प्रभावकारिता र भ्रष्टाचारमुक्त शासन सुनिश्चित गर्न विभिन्न रेडियो, पत्रिका, वेबसाईट, सामाजिक सञ्जाल र एसएमएस मार्फत सूचना प्रवाहमा जोड दिइने ।
- गाउँपालिकाको सेवाप्रवाहलाई नागरिकमैत्री बनाउन क्षतीपूर्ति सहितको नागरिक वडापत्र लागू गरिने ।
- कर्मचारीको स्पष्ट कार्यविवरण तोकी जिम्मेवार बनाई जनउत्तरदायी र पारदर्शीता कायम गरिने ।
- नागरिकको सुरक्षित तथा भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माणको लागि नक्सा पास गरेर मात्र भवन निर्माणकार्य अघि वढाइने ।

- गाउँपालिकाको सर्वांगीण विकासको लागि सामाजिक समावेशीकरणको नीति लागु गरिने ।
- प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले अध्यक्षसँग र शाखा प्रमुख तथा वडा सचिवहरूले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतसँग विभिन्न सूचकहरूको आधारमा कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरी सम्पादित कार्यको आधारमा कर्मचारीको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन गरिने ।
- विद्यालयको गुणस्तर कायम गर्न प्रधानाध्यापकले गाउँपालिकासँग कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरी शिक्षामा गुणस्तर कायम गरिने ।
- गाउँपालिकामा सुशासन कायम गर्दै नागरिक मैत्री प्रभावकारी सेवा प्रवाहको लागि कर्मचारीको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन गरी कर्मचारीलाई प्रोत्साहन गरिने ।
- स्थानीय उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरी कृषि र पशुपालनमा आत्मनिर्भर बनाईने ।
- कृषि उत्पादन वृद्धि गर्दै कृषकलाई उत्प्रेरित गर्नको लागि कृषकलाई उत्पादन तथा मागमा आधारित अनुदान दिने ।
- व्यवसायीक कृषकहरूलाई ऋणमा अनुदान दिइने ।
- संघीय तथा प्रदेश सरकार, दातृ संस्था, गैरसरकारी संस्थासँगको समन्वय र सहकार्यमा आयमूलक, सिपमूलक र स्वरोजगारका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने ।
- कृषि, पशुपालन, पूर्वाधार निर्माण, विद्युत सेवा, पर्यटन उद्योग स्थापना लगायतका क्षेत्रहरूमा सरकारी नीजि तथा गैर सरकारी संस्थासँग लागत साझेदारीका कार्यक्रम संचालन गरिने ।
- नगर प्रहरीलाई सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण, स्थानीय सरकारको नीति, निर्णय, मापदण्ड र कानूनको कार्यान्वयनमा परिचालन गर्ने ।

(ङ) बजेटका मुख्य प्राथमिकताहरू

- कृषि तथा पशुपालन
- खानेपानी तथा सरसफाई
- गुणस्तरीय र सर्भसुलभ स्वास्थ्य सेवा,
- शिक्षामा सबै बालबालिकाको पहुँच पुऱ्याई गुणस्तरीय र प्रविधिमैत्री शिक्षा प्रदान गर्ने,
- गाउँपालिकाका सडकहरूलाई स्तरोन्नती गर्ने,
- क्रमागत रूपमा संचालनमा रहेका आयोजनाहरूको निर्माण कार्य पुरा गर्ने,
- रोजगारी र स्वरोजगारी सिर्जना गरी आयआर्जनमा वृद्धि गरिने,
- पूर्वाधार निर्माण र पर्यटन विकासका कार्यक्रम संचालन गर्ने,
- गाउँपालिकाको सर्वांगीण विकासको लागि सामाजिक समावेशीकरणको नीति लिने,
- गुणस्तरीय र प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्ने ।

४. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रमुख नीति तथा आधारहरूः—

(क) समग्र नीति तथा आधारहरू : राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, मौलिक हक, सङ्घीयता कार्यान्वयन, गरीबी न्यूनिकरण, आर्थिक तथा वित्तीय आत्मनिर्भरता, दिगो विकास लक्ष्य, आवधिक योजना, मध्यमकालिन खर्च संरचना, लैङ्गिक उत्तरदायीत्व सम्बन्धी नीति आदि ।

(ख) क्षेत्रगत नीति तथा आधारहरू:

- (१) आर्थिक क्षेत्र : उत्पादन, रोजगारी, व्यवसाय प्रवर्द्धन, सहकारिता विकास, उत्पादनमा अनुदान, उद्यमशिल नागरिक बनाई गरिबी हटाउने ।
- (२) सामाजिक विकास : गुणस्तरीय शिक्षा, शिक्षामा सबै बालबालिकाको पहुँच, समावेशी विकास, भेदभाव तथा छुवाछुत रहित समाज, स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच, सबैका लागि खानेपानी तथा सरसफाई, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गमैत्री सेवा आदि ।
- (३) पूर्वाधार क्षेत्र : यातायात पहुँच, उत्पादन वृद्धि, वातावरण मैत्री, सेवा प्रवाहमा सरलता, आवास विहिनका लागि आवास योजना, दिगो पूर्वाधार उपयोग, उर्जा, विद्युत्, सञ्चार र सूचनामा पहुँच ।
- (४) वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन : वन, जैविक विविधता संरक्षण, वातावरणमैत्री विकास तथा शासन, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, फोहर मैला व्यवस्थापन, हरियाली वातावरण निर्माण, प्रकोप नक्साङ्कन तथा विपद् व्यवस्थापन आदि ।
- (५) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन : आवश्यकतानुसार कानून निर्माण, दरवन्दी तथा पदपूर्ति, पदाधिकारी तथा कर्मचारीको क्षमता विकास, विद्युतीय सुशासन, पारदर्शिता, नागरिकमैत्री सेवाप्रवाह, सञ्चार माध्यमको उपयोग, सेवामा नागरिकहरूको पहुँच, प्रशासनीक तथा वित्तीय सुशासन ।

गाउँपालिकाले चालु आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरेका मुख्य उपलब्धीहरू

चालु आ.व. को हालसम्मका प्रमुख उपलब्धिहरूको संक्षिप्त विवरण

भौतिक उपलब्धी

१४. गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण सम्पन्न गरी एकीकृत सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाईएको ।
१५. १ नं. वडा कार्यालय भवन तथा बम्घा स्वास्थ्य चौकी भवनमा तल्ला थप सम्बन्धी कार्य सम्पन्न गरि नागरिकमैत्री कार्यालय निर्माण गरिएको ।
१६. बलेटक्सार रिङरोड कालोपत्रे, सालबिसौना-पानीटंकी सडक कालोपत्रे, फलाटे-स्यालपोखरी सडक कालोपत्रे, धोविघाट-काउले सडक कालोपत्रे, रानीबास-टाहाटिम-उल्लीखोला-मोटरबाटो कालोपत्रे तथा स्तरोन्नती, चौतारा-नेटा-लोकमा-देउराली मोटरबाटो स्तरोन्नती, चौतारा- सिंदुरे-कफी अनुसन्धान-ग्वादी जाने बाटो स्तरोन्नती लगायत विभिन्न मोटरबाटोहरूको स्तरोन्नतीको कार्य गरिएको ।
१७. वर्षाको समयमा अवरुद्ध हुने सडकहरूमा आवश्यकतानुसार ढलानको काम गरी सडकलाई नियमित सञ्चालन हुने व्यवस्था मिलाइएको ।
१८. सिंदुरे बांस्तारी सिंचाई योजना लगायत विभिन्न सिंचाई योजनाहरू सम्पन्न गरिएको ।

१९. निर्माण अवरुद्ध भएको कोल्डस्टोरको निर्माणलाई प्राथमिकता निर्माण कार्य अगाडि बढाई आगामी आ.व. मा संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईएको ।
२०. गाउँपालिकाकाको वडा नं. १ मा १५ शैयाको भवन निर्माण कार्य भैरहेको ।
२१. पवित्र धार्मिक स्थल रिडीमा अर्घाखाँची जिल्लाको छत्रदेव गाउँपालिका र रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको संयुक्त लगानीमा मलामीहरुको लागि आश्रय स्थल निर्माण गरिएको ।
२२. भरतपुर महानगरपालिका र रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको लागत साझेदारीमा श्रृङ्गेश्वर तपोभूमिमा पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धी कार्य भैरहेको ।
२३. रुरुक्षेत्र गाउँपालिका र सत्यवती गाउँपालिका जोड्ने छम्दी झोलुङ्गे पुल निर्माण तथा सञ्चालन, गोलपोखरी चौर झोलुङ्गे पुल निर्माण ।
२४. एकघर एकधारा अभियान अन्तर्गत गाउँपालिकाको WASH योजना निर्माणको साथै रुरुक्षेत्र बृहत खानेपानी योजना निर्माण ।
२५. गाउँपालिकास्तरीय खेल मैदान, औद्योगिक ग्राम, धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरुको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरिएको ।
२६. गाउँपालिकामा उद्योगहरु स्थापना गर्न औद्योगिकग्राम निर्माणको लागि प्रकृया अगाडि बढाईएको ।

आर्थिक तथा सामाजिक उपलब्धी

२१. गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने नागरिकहरुको शान्ति सुरक्षा, अमनचयन कायम राख्न तथा अपराध अनुसन्धान प्रभावकारी बनाउन रानीबासमा रुरु प्रहरी चौकी मिति २०८०।०९।२२ गते देखि स्थापना गरिएको ।
२२. गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न, सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन, बजार अनुगमनलाई व्यवस्थित गराउने लगायतका विभिन्न कार्यमा सहयोग गर्न नगर प्रहरी नियुक्ती गरी कामकाजमा खटाईएको ।
२३. गाउँपालिकामा विपद्को घटनामा परेका नागरिक र उपचार लगायतको कार्यको लागि अत्यन्त आर्थिक अवस्था कमजोर भएका नागरिकहरुलाई आर्थिक सहायता उपलब्ध गराई नागरिकप्रति संवेदनशील भएको ।
२४. नागरिकको स्वास्थ्यमा ख्याल गर्दै डा. सहितको सेवा प्रत्येक स्वास्थ्य चौकीमा उपलब्ध गराउनुको साथै जेष्ठ नागरिकहरुलाई घरघरमा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराईएको ।
२५. स्थानीय तह स्थापना दिवसको अवसरमा रक्तदान कार्यक्रम सन्चालन गरीएको गरिएको ।
२६. प्रसुती भएका महिला तथा असहाय, 'क' वर्गका अपाङ्गता भएका नागरिकहरुको उपचारका लागि निशुल्क एम्बुलेन्सको व्यवस्था मिलाईएको ।
२७. नागरिकको स्वास्थ्य सेवामा पहुँच पुऱ्याउन थप एक एम्बुलेन्स खरिद गरी सञ्चालन गरिएको ।
२८. नागरिकको स्वास्थ्यमा संवेदनशील बन्दै उपचारको लागि निशुल्क रगत तथा मोतियाविन्दुको निःशुल्क शल्यक्रियाको व्यवस्था गर्दै वडा नं १ को रिडी बजारमा प्राथमिक आँखा उपचार केन्द्र स्थापना गरिएको ।
२९. कृषि र पशुपालनमा आत्मनिर्भर गाउँपालिका निर्माणको लागि रुरु कृषि परियोजना संचालन गरिएको ।
३०. गाई/भैसी पालक कृषकहरुका गाई/भैसी उन्नत नस्ल वृद्धिको लागि निःशुल्क रुपमा कृत्रिम गर्भाधानको व्यवस्था मिलाईएको ।
३१. गाउँपालिकाका कृषकहरुलाई आधुनिक र प्रविधिमैत्री कृषिमा आकर्षित गर्नको लागि कृषकको आवश्यकताका आधारमा कृषि यन्त्र तथा प्रविधिहरु वितरण गरिएको ।

३२. रेबिज रोगको रोकथाम र सामुदायिक कुकुरको नियन्त्रणको लागि कुकुर बन्ध्याकरण तथा रेबिज खोप लगाउने कार्य गरिएको ।
३३. गरिबीको रेखामुनी रहेका नागरिकलाई उद्यमशील बनाई उनीहरूको आयआर्जन वृद्धि गर्नको लागि गरिबी निवारणको लागि उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
३४. कक्षा १ देखि ५ कक्षासम्म **रुरुक्षेत्र:कृषि, पर्यटन र संस्कृति विषयको** स्थानीय पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक तयार गरी लागु गरिएको ।
३५. गाउँपालिकाका सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूमा शैक्षिक गुणस्तरलाई वृद्धि गरी प्रविधिमैत्री शैक्षिक कृयाकलाप संचालन गर्न स्मार्ट शिक्षण विधि लागू गरिएको जसले गर्दा विद्यार्थीहरूमा सिकाई कृयाकलापमा राम्रो प्रभाव पारेको देखिन्छ ।
३६. गाउँपालिका भित्र रहेका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहिचान तथा राज्यबाट प्राप्त सेवा सुविधाबाट बन्चित हुन नपरोस भन्ने उद्देश्यले अपाङ्गता भएका नागरिकको घरमा गई अपाङ्गता परिचय पत्र र आवश्यक सहायता सामग्रीहरू वितरण गर्ने कार्य सुरुवात गरिएको ।
३७. स्थानीय विकास प्रक्रियामा टोल तथा बस्तीस्तरबाट नै नागरिक सहभागिता सुनिश्चित गर्दै समाजको आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक लगायत विकासका सबै पक्षमा दिगोपना र अपनत्व सृजना गर्न निश्चित भौगोलिक क्षेत्रभित्र बसोबास गर्ने नागरिकहरूको सहभागितामा वडा कार्यालयको सहयोगीको रूपमा काम गर्ने गरी सबै वडामा टोल विकास संस्थाहरूलाई विभिन्न कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक बजेट निकासी गरिएको ।
३८. गाउँपालिकाको कलासंस्कृतिलाई संरक्षण तथा जर्गेना गर्न र गाउँपालिकाको पर्यटनलाई टेवा पुर्‍याउने उद्देश्यले प्रथम लुम्बिनी प्रदेशस्तरीय लाखे महोत्सव संचालन गरिएको ।
३९. खेलाडीहरूलाई उत्प्रेरित गराउन जिल्ला भलिवल संघ गुल्मीले आयोजना गरेको जिल्लास्तरीय भलिवल खेल तथा विभिन्न पालिकाले संचालन गरेको अन्तरपालिकास्तरीय भलिवल खेल, पालिकास्तरीय क्रिकेट प्रतियोगितामा सहभागि तथा प्रथम अध्यक्षकप ब्याडमिन्टन प्रतियोगिता जस्ता खेलकुद कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको ।
४०. धार्मिक पर्यटनलाई प्रबर्द्धन गर्न रिडीमा रहेको कालीगण्डकी नदीमा गंगा आरती सन्चालन गरिएको ।

वातावरणीय उपलब्धी

५. गाउँपालिकामा हरियाली र स्वच्छ वातावरण कायम राख्नको लागि वन संरक्षण तथा बर पिपलका बिरुवाहरू रोपण गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
६. गाउँपालिकामा ठूला योजनाहरू संचालन गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको ।
७. प्रत्येक वडामा खानेपानी मुहान संरक्षणको लागि पुनर्भरण पोखरीहरू निर्माण गरिएको ।
८. सफा रहौं स्वस्थ बनौं भन्ने मुख्य उद्देश्यले नागरिक सहभागितामा मिति २०८०।०७।०१ गते नेपाल सरकारका पूर्व मुख्य सचिव एवं वाग्मती सरसफाई अभियानमा अभियान्ता लिलामणी पौड्यालज्यूको नेतृत्वमा बलेटक्सार रानीबासमा वृहत सरसफाई कार्यक्रम संचालन गरिएको ।

संस्थागत उपलब्धी

१९. स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कनको नतिजामा ९३.२५ % अंक प्राप्त गरी लुम्बिनी प्रदेशबाट चौथो स्थानमा र नेपालभरबाट १६ औं स्थानमा रहेको ।
२०. स्थानीय तह वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कनको नतिजामा ९५.५ % अंक प्राप्त गरी लुम्बिनी प्रदेशबाट प्रथम स्थानमा र नेपालभरबाट चौथो स्थानमा रहेको ।
२१. गाउँपालिका अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र शाखा प्रमुखहरू बीच कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरी कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादनको आधारमा प्रोत्साहनको व्यवस्था मिलाएको ।
२२. नागरिकलाई प्रभावकारी सेवा प्रवाह उपलब्ध गराउन रिक्त रहेका विभिन्न पदहरूमा करार सेवाबाट पदपूर्ति गरि स्थानीय रोजगारी सृजना गरिएको ।
२३. गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न, सेवा प्रवाह, विपद व्यवस्थापन, बजार अनुगमन, सार्वजनिक सम्पत्ती संरक्षण, ट्रान्जिट व्यवस्थापन लगायतका कार्यको लागि नगर प्रहरीको व्यवस्था मिलाईएको ।
२४. नागरिकको सुविधालाई मध्यनजर गरी वडास्तरमा विभिन्न ९ वटा सेवाहरू सहित एकीकृत घुम्ति सेवा कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
२५. गाउँपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था र विद्यालयहरूमा विद्युत्तिय हाजिरीको व्यवस्था गरी हाजिरीलाई अनलाईन सर्भरमा स्टोरेज तथा अनलाईबाट अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउँदै कागजी हाजिरीलाई पूर्ण रूपमा विस्थापित गरिएको ।
२६. गाउँपालिकाको गतिविधिहरूलाई सबै नागरिकहरू समक्ष पुऱ्याउनको लागि डिजिटल सूचना पाटी, डिजिटल नागरिक वडापत्र, सामाजिक सञ्जाल र वेबसाइटमा सार्वजनिक गर्ने गरिएको ।
२७. गाउँपालिकाका सम्पूर्ण गतिविधिहरू नागरिकलाई सु-सूचित गरी जनउत्तरदायी सरकार बनाउन र जवाफदेहीता कायम गर्न प्रत्येक चौमासिकमा प्रगती समीक्षा र सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
२८. गाउँपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयबाट राजश्व संकलनमा अनलाईन प्रविधिको प्रयोग गरी राजश्व संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको जसले राजश्व संकलनमा पारदर्शीता कायम गरी दैनिक राजश्वको अभिलेखिकरण गर्ने कार्य गरिएको ।
२९. गाउँपालिकाका विषयगत शाखा र वडा कार्यालयहरूबाट भएका कार्यहरूको मासिक रूपमा समीक्षा गर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
३०. कार्यालयको आन्तरिक व्यवस्थापन सम्बन्धीका कार्यहरू सम्पन्न गरिएको । जस अन्तर्गत शाखाहरूको विवरण, सबै कार्यक्षमा CCTV क्यामरा जडान, सेवा प्रवाह सम्बन्धीका विभिन्न नाराहरूको भित्ते लेखन, सबै शाखाहरूमा टेलिफोन सेवा सहितको इन्टरकम जडान गर्ने कार्य गरिएको ।
३१. गाउँपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयबाट प्रदान गरिने विभिन्न सेवाहरूको बारेमा कार्यालयमा डिजिटल नागरिक वडापत्र संचालनमा ल्याईएको । जसमा सूचना, कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिको फोटो सहितको विवरण, विभिन्न समाचार, प्रगती प्रतिवेदन, कर्मचारीको उपस्थिति विवरण लगायतका विवरण समावेश गरिएको ।
३२. संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको कार्यालय बुटवल र जिल्ला प्रशासन कार्यालय गुल्मीसँग समन्वय गरी जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको ।
३३. गाउँपालिकाको सबै जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरूलाई सूचना प्रवाह गर्न तथा गाउँपालिकाको सबै घरधुरीमा SMS मार्फत सूचना प्रवाहको लागि नेपाल दुरसंचार प्राधिकरणसँग सम्झौता गरी **RURU_ALERT** नामक SMS प्रणाली संचालनमा ल्याई नागरिकलाई गाउँपालिकाको तर्फबाट विभिन्न सूचनाहरू सम्प्रेषण गरिएको ।

३४. नागरिकहरुको गुनासो सुनुवाइ र सहज रूपमा गुनासो गर्न रुरुक्षेत्र गुनासो सुनुवाइ प्रणाली संचालनमा ल्याईएको ।
०७९४१००१५ मा फोन गरि २४ सैं घण्टा गुनासो रेकर्ड गराउन सकिने व्यवस्था मिलाईएको ।
३५. कार्यालयमा आउने नागरिकहरुको सुविधाको लागि प्रतिक्शालय, शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था र नागरिक सहायता कक्ष संचालन गरिएको ।
३६. नागरिकमैत्री र प्रविधिमैत्री कार्यालय संचालनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईएको ।
३७. गाउँपालिका तथा जिल्ला प्रवेशद्वार रिडीमा अत्याधुनिक प्रविधि सहितको ANPR CCTV जडान गरी रिडीबाट प्रवेश गर्ने सम्पूर्ण सवारीहरुको अभिलेखिकरण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईएको ।

अब म आगामी आर्थिक वर्षको आय व्ययको विवरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

आम्दानी (आय) तर्फ

सि.नं.	विवरण	रकम
संघीय सरकार		
१.	वित्तियसमानीकरण अनुदान	८ करोड ६५ लाख
२.	सर्शत अनुदान	३० करोड १३ लाख ७४ हजार
३.	विशेष अनुदान	९० लाख
४.	समपुरक अनुदान	२ करोड
संघीय सरकारको अनुदान जम्मा : ४१ करोड ६८ लाख ७४ हजार		
प्रदेश सरकार		
१.	वित्तिय समानीकरण अनुदान	५५ लाख ७७ हजार
२.	शर्शत अनुदान	९५ लाख
३.	विशेष अनुदान	२५ लाख
४.	समपुरक अनुदान	७० लाख
प्रदेश सरकारको अनुदान जम्मा : २ करोड ४५ लाख ७७ हजार		
आन्तरिक आय (राजस्व बाँडफाँड)		
१.	संघीय सरकारबाट प्राप्त	७ करोड ६३ लाख
२.	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त	३५ लाख ९९ हजार
३.	गाउँपालिकाको आम्दानी	१ करोड ३९ लाख २८ हजार
४.	अ.ल्या.	३ करोड ३९ लाख
जम्मा आन्तरिक आय		१२ करोड ५७ लाख २७ हजार
कुल जम्मा आय : ५६ करोड ९१ लाख ७८ हजार		

खर्च (व्यय) तर्फ

चालु खर्च : ३७ करोड ६६ लाख ८८ हजार

पूँजीगत खर्च : १९ करोड २४ लाख ९० हजार

जम्मा : ५६ करोड ९१ लाख ७८ हजार

श्रद्धेय सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्षमा गाउँपालिकाले कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख कार्यक्रम तथा क्षेत्रगत विनियोजन प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सामाजिक विकास तर्फ:

शिक्षा

१. गाउँपालिकाको समग्र शैक्षिक क्षेत्रलाई चलायमान गराउँदै गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न शिक्षा क्षेत्रमा रु. ३ करोड २४ लाख ९० हजार रकम विनियोजन गरेको छु।
२. विद्यार्थीहरूलाई संघीयता, सुशासन सेवा प्रवाह, भ्रष्टाचार निवारण, उपभोक्ता हक र खाद्य सुरक्षा, साईबर अपराध, घरेलु/लैङ्गिक हिंसा, स्वास्थ्य तथा नैतिक शिक्षा लगायतका विषयमा अनुशिक्षण गर्न विद्यार्थीसँग गाउँपालिका कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु।
३. शिक्षकहरूको क्षमता विकास गर्दै विभिन्न विषयगत शिक्षकहरूलाई तालिम लगायतका कार्यक्रम संचालन गर्न रु. ६ लाख विनियोजन गरेको छु।
४. गाउँपालिकाको समग्र शैक्षिक सुधारगरी प्रधानाध्यापकलाई जवाफदेही बनाउन कार्यसम्पादनमा आधारित प्रधानाध्यापक भत्ता वितरणको लागि रु ४ लाख ८० हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
५. गाउँपालिकाको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न कक्षा ४, ५, ७ र ८ को परीक्षालाई पालिकास्तरीय रूपमा संचालन गर्न रु. ५ लाख रकमको व्यवस्था मिलाएको छु ।
६. कक्षा ६-८ को स्थानीय पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक निर्माणको लागि रु. ७ लाख ५० हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
७. कक्षा १-५ सम्मको स्थानिय पाठ्यपुस्तक छपाई को लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु
८. शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूलाई प्रोत्साहन गरी विद्यालयको वृहत्तर हितमा परिचालन गर्न सम्मान कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
९. अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन, विभिन्न बैठक संचालन, शैक्षिक कार्यक्रम अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण, स्काउट शिक्षा सम्बन्धी तालिमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१०. छोरी तथा बुहारीहरूलाई उच्च शिक्षा अध्ययनमा सहज र सर्वसुलभ बनाउन छोरी बुहारी छात्रवृत्तिमा आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
११. शैक्षिक क्यालेण्डर प्रकाशन, शैक्षिक अवलोकन भ्रमण लगायतका कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१२. गरिब तथा जेहेनदार विद्यार्थीका लागि पोशाक तथा शैक्षिक सामग्री प्रदान गर्न रु. ३ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
१३. विद्यालयमा निशुल्क पाठ्यपुस्तक, दिवाखाजा, सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूका लागि सेनिटरी प्याड, छात्रवृत्ति जस्ता कार्यक्रमलाई आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
१४. विद्यालय समायोजन तथा दरबन्दी मिलानको कार्य, लिडर विद्यालय मार्फत् विविध अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन, एक विद्यालय एक करेसाबारी कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु ।
१५. विद्यालयमा अध्ययन गर्ने सबै समूहका बालबालिकाहरूको पहुँच वृद्धि गर्न स्कुल बस संचालन गरेका विद्यालयहरूलाई बस संचालन अनुदानमा रु ९ लाख ७५ हजार र विद्यालयमा नयाँ विद्युतिय गाडि खरिद गर्न रु. ८० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

१६. गाउँपालिकाको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न तथा प्रविधि सहितको शिक्षाको लागि इन्टरएक्टिभ स्मार्ट बोर्ड व्यवस्थापन को लागि रु ३५ लाख रकमको व्यवस्थापन गरेको छु ।
१७. विद्यार्थीहरूलाई विद्यालय शिक्षाको अतिरिक्त शिक्षा प्रदान गर्न तथा जीवनोपयोगी सिप प्रदान गर्ने उद्देश्यले शुक्रबार सृजनशीलबार कार्यक्रम संचालनको लागि रु २ लाख ५० हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
१८. गाउँपालिकाका युवाहरूलाई सरकारी सेवामा आकर्षण गराउन तथा रोजगारी वृद्धिका लागि लोक सेवा आयोग र शिक्षक सेवा आयोगका तयारी कक्षा संचालनको लागि रु ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१९. जिल्लामै संस्कृत अध्यापन गराउने विद्यालयको रूपमा रहेको रुरु संस्कृत तथा साधारण मा.वि.को गुरुकुल व्यवस्थापनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
२०. नमूना विद्यालय, विशेष विद्यालयका क्रमागत विद्यालय भवन निर्माण तथा पूर्वाधार व्यवस्थापन अनुदान उपलब्ध गराउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

स्वास्थ्य :

१. स्वास्थ्य क्षेत्रका विभिन्न कार्यक्रमका लागि रु.१ करोड १९ लाख ७० हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. गाउँपालिकाका असहाय तथा आर्थिक रूपले विपन्न नागरिकहरूको स्वास्थ्य उपचारमा सहयोग पुर्याउन निःशुल्क स्वास्थ्य बिमाको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
३. गाउँपालिका भित्रका विभिन्न स्वास्थ्य चौकीहरूको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
४. स्वास्थ्य चौकीहरूमा आम नागरिकहरूको लागि तोकिएका औषधीहरू निःशुल्क वितरण गर्न तथा दिर्घरोगीहरूको निःशुल्क औषधीको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था मिलाएको छु ।
५. गाउँपालिकामा रहेका जेष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य परिक्षणका लागि घर घरमा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६. गर्भवती महिलाको स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गरी नियमित रूपमा स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाई संस्थागत प्रसुतीलाई प्रेरित गर्दै प्रसुतीको लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
७. स्वास्थ्य चौकीमा सुरक्षित प्रसुती गराउने कार्यमा संलग्न नर्सिङ्ग कर्मचारीहरू प्रोत्साहनको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
८. गम्भिर प्रकृतिको रोगले पीडित गाउँपालिकाका असाहय र विपन्न नागरिकहरूको लागि उपचारमा एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउन आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
९. किशोरावस्थामा शारीरिक, मानसिक तथा सामाजिक परिवर्तनको कारण हुनसक्ने असहजताबाट बचाउन विद्यार्थीहरूको लागि साथी शिक्षा कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

१०. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरू आफ्नो सेवामा रहँदा स्वास्थ्य उपचार तथा अवकाश हुँदा आवश्यक प्रोत्साहन गर्न सामाजिक सुरक्षा कोष लगायतका कोषको लागि आवश्यक पर्ने रकम रु ७ लाख ७० हजार विनियोजन गरेको छु ।
११. महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई उत्प्रेरित बनाउन संचार र यातायात सुविधाको लागि रु. ४ लाख ६२ हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
१२. नागरिकहरूलाई सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन घरघरमा स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम संचालनको लागि रु १० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
१३. नागरिकहरूलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन मासिक रूपमा स्वास्थ्य चौकीहरूमा डाक्टर तथा ल्याब सहित औषधी वितरण शिविर सञ्चालनको लागि रु. ११ लाख ३० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१४. मृगौला प्रत्यारोपण गरेका डायलाइसिस गरिरहेका, क्यान्सर रोगी र मेरुदण्ड पक्षघातका बिरामीहरूलाई मासिक रु ५ हजार औषधी उपचार खर्च उपलब्ध गराउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१५. स्वास्थ्य संस्थाहरूको आवश्यक न्यूनतम मापदण्ड पुरा गरी व्यवस्थित स्वास्थ्य संस्था बनाउन रकम विनियोजन गरेको छु ।
१६. सुत्केरी पोषण प्याकेज कार्यक्रम संचालन, गर्भवती तथा सुत्केरीहरूको लागि क्याल्सियम, पोषण तथा सरसफाइ कार्यक्रम सञ्चालन, बर्थिङ सेन्टर तथा ल्याब सञ्चालन, गाउँघर क्लिनिक संचालन, स्वास्थ्य संस्थाहरूको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक औजार तथा सामग्री खरिद, रुरु प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा पोष्टमार्टम गर्ने व्यवस्थाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१७. आयुर्वेद स्वास्थ्यमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्न, आयुर्वेद औषधीहरूको प्रयोगलाई बढावा दिन तेल तथा चुर्ण उत्पादन, योग प्रशिक्षक प्रशिक्षण लगायतका कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
१८. एच.आइ.भी.संक्रमितहरूलाई आवश्यक परामर्श औषधी उपचार लगायतका कार्यक्रमहरू संचालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१९. नागरिकहरूलाई सबै प्रकारका स्वास्थ्य सेवा दिने उद्देश्य अनुरूप आँखा जाँचको लागि वडा नं. १ को रिडी बजारमा आँखा उपचार केन्द्र स्थापना गरिएको हुँदा उपचार केन्द्र संचालनको लागि आवश्यक पर्ने जनशक्तिको लागि बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
२०. गाउँपालिकाका नागरिकहरूको निःशुल्क मोतियाबिन्दुको शल्यक्रियाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरेको छु ।
२१. गाउँपालिकाका नागरिकलाई निःशुल्क रगत उपलब्ध गराउने कार्य, विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा, स्वास्थ्य परिक्षण लगायतका कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

उद्योग तथा वाणिज्य :

१. गाउँपालिकाका युवा उद्यमीहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै उद्यमी बनी आत्मनिर्भर बन्नको लागि मागमा आधारित अनुदानको लागि युवा उद्यम कार्यक्रम संचालनार्थ रु २० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. सेनेटरी प्याड, फाइवर झोला, परालका जुता, जनै तथा अचार बनाउने लगायतका उद्यमीहरूलाई अनुदान दिनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
३. गाउँपालिकामा लघु उद्यम सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरी स्वरोजगारी तथा रोजगारी सिर्जना गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
४. गाउँपालिकामा लघु उद्योगहरू संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि वडा नं. ४ को देउडाँडामा औद्योगिकग्राम निर्माणको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।

खानेपानी तथा सरसफाई :

१. एकघर एकधारा कार्यक्रम संचालन गरी सबै नागरिकको घरघरमा खानेपानीको सेवा उपलब्ध गराउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
२. नागरिकहरूको स्वच्छ तथा शुद्ध खानेपानीमा पहुँच पुऱ्याउने उद्देश्यले खानेपानीको परीक्षणको लागि आवश्यक सामग्री खरिद गर्न बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
३. नागरिकलाई सर्व सुलभ रूपमा खानेपानी उपभोग गर्न समुदायस्तरमा संचालनमा रहेका लिफ्टिङ्ग खानेपानीको विद्युत महशुलमा अनुदान दिई नागरिकले हाल प्रयोग गरिरहेको खानेपानी महशुलमा सहूलियत दिन आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
४. खानेपानी मुहान संरक्षण, वातावरण संरक्षण गर्न प्रत्येक वडामा पुनर्भरण पोखरी निर्माण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

भाषा, संस्कृति तथा पर्यटन प्रवर्द्धन :

१. गाउँपालिका भित्रका धार्मिक, साँस्कृतिक कृयाकलापहरूलाई प्रवर्द्धन गर्न, विभिन्न मठ मन्दिरहरू निर्माण तथा मर्मत संभार र सौन्दर्यीकरणको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. रुरुक्षेत्र गाउँपालिका र भरतपुर महानगरपालिकाको लागत साझेदारीमा श्रृङ्गेश्वर धाममा १ करोडको पूर्वाधार निर्माणको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
३. गाउँपालिकामा होमस्टे संचालन गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्नको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
४. विभिन्न कला संस्कृति संरक्षणको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
५. श्रृङ्गेश्वर तपोभूमिमा एकीकृत पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण तथा ऐतिहासिक धार्मिक क्षेत्र रुरुक्षेत्र पूर्वाधार निर्माणमा रु. १ करोड १३ लाख रकमको व्यवस्था मिलाएको छु ।
६. धोबिघाट-ट्रि हाउस पैदल मार्ग निर्माणको लागि रु ५० लाख रकमको व्यवस्था मिलाएको छु ।

७. भयरथान मन्दिर संरक्षण र जवा दुर्गा मन्दिर एकीकृत विकास योजनाको लागि रु ५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
८. स्व. ज्ञानहरी पार्क निर्माण वडा नं. २ को लागि रु १० लाख रकमको व्यवस्थापन गरेको छु
९. वडा नं. ४ मा रहेको ऐतिहासिक शिवालय मन्दिर पुनर्निर्माण तथा संरक्षणको लागि रु १० लाख रकमको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१०. नेपालकै पवित्र धार्मिक स्थलको रूपमा परिचित रुरुक्षेत्र धाम रिडीमा कालिगण्डकी धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि गंगा आरती कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
११. बम्घाकोट, जम्मुवान गुफा, अचमेश्वर गुफा लगायतका विभिन्न धार्मिक पर्यटकिय स्थलहरूको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
१२. पवित्र धार्मिकस्थल रिडीमा शालग्रामको विशेषता र महत्वलाई प्रवर्द्धन गर्न प्रदेश सरकारसँग समन्वय गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
१३. गाउँपालिकाको पहिचान सहितको गीत निर्माण तथा छायाङ्कनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

खेलकुद तर्फ:

१. राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगितालाई थप प्रभावकारी र व्यवस्थित रूपमा संचालन गरी समग्र खेलकुद क्षेत्रलाई चलायमान गराउन रु ५ लाख रकम व्यवस्थापन गरेको छु ।
२. गाउँपालिकाका खेलाडीहरूलाई थप उत्प्रेरित बनाउन अध्यक्ष कप व्याडमिन्टन प्रतियोगिता संचालन गर्नको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
३. युवा प्रतिभाहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले खेलकुद प्रवर्द्धनको लागि रु १० लाख ५५ हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
४. गाउँपालिकाका सामुदायिक विद्यालयहरूमा खेलकुद तथा शारीरिक व्यायाम सम्बन्धी कृयाकलापहरूलाई संचालन गर्न पालीकास्तरीय खेलकुद शिक्षक व्यवस्थापनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण:

१. गाउँपालिकाका सबै नागरिकलाई विद्युत सेवाको सुनिश्चित गर्न न्यूनतम २० युनिट सम्मको विद्युत महशुल गाउँपालिकाबाट भुक्तानी गर्न रु १५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. गाउँपालिकामा विभिन्न स्थानमा रहेका सडक बत्तिहरूको महशुल भुक्तानीको लागि समुदाय-टोलविकास संस्थासँग साझेदारी गरी गाउँपालिकाबाट महशुल अनुदानको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
३. महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, एकल नागरिक र सामाजिक समावेशीकरण कार्यक्रमहरू सञ्चालनका लागि आवश्यक रकम रु. १४ लाख विनियोजन गरेको छु ।
४. महिला सीपमुलक तालिम, किशोरी आत्मसुरक्षा, महिला नेतृत्व विकास, मनोसामाजिक परामर्श, अन्तरपुस्ता सिप हस्तान्तरण लगायतका कार्यको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

५. ज्येष्ठ नागरिकसँग जनप्रतिनिधि कार्यक्रम संचालन गरी ज्येष्ठ नागरिकहरूसँग अनुभव आदान-प्रदान, अन्तरक्रिया तथा सहायता सामग्री वितरण समेतका कार्यक्रमको लागि रु ३ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
६. महिलाहरूले संचालन गरेका साना लघु उद्यमहरूलाई प्रवर्द्धन गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
७. सहकारीहरूलाई सक्षम र सबल बनाउँदै सहकारीहरूको सुदृढिकरणको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

आर्थिक विकास :

१. लागत साझेदारीमा रुरु कृषि परियोजना संचालनको लागि रकम रु. १ करोड १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२. कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमको लागि ८४ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
३. कृषिक्षेत्रसँग सम्बन्धित विकसित नविनतम प्रविधिको बारेमा कृषकलाई जानकारी गराउन तथा कृषकहरूको पिरमर्का, समस्या र गुनासोको सम्बोधन गर्न, कृषि तथा पशु शिविर संचालन गर्दै कृषि उत्पादन वृद्धि गर्नको लागि कृषकसँग कृषि प्राविधिक कार्यक्रम संचालनको लागि रु ६ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
४. गाउँपालिकामा सम्भाव्यता भएका वस्तुहरूमा गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यका साथ एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५. कृषि उत्पादन वृद्धि गर्नका लागि माटोको अवस्था यकिन गर्न माटो परिक्षणको लागि आवश्यक सामग्रीहरू खरिद गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६. सबै नागरिकलाई तरकारीमा आत्मनिर्भर बनाई विषादी रहित तरकारी उत्पादन गरी स्वस्थ नागरिक बनाउन एकघर एक करेसाबारी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
७. गाउँपालिकामा रहेको खेतियोग्य बाँझो जग्गाको उपयोग गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
८. कृषकहरूको आत्मसम्मानमा वृद्धि गर्ने उद्देश्यले कृषक सम्मान कार्यक्रमको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
९. गाउँपालिकाका कृषकहरूका गाई भैसीहरूको निःशुल्क कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१०. निःशुल्क पशु तथा कृषि औषधी वितरणका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
११. कृषि तथा पशुपालनको क्षेत्रमा हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्न निःशुल्क बाली तथा पशुपंक्षी बिमाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
१२. व्यवसायिक कृषकहरूलाई दुध, मासु, अण्डा उत्पादनमा प्रेरित गर्न उत्पादनमा आधारित अनुदानको लागि रु. २३ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
१३. बेमौसमी तरकारी प्रवर्द्धनको लागि रु. १० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

१४. कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गर्नका लागि विभिन्न संघसंस्थासँग सहूलियत दरको ऋण लगानीको लागि आवश्यक समन्वय गर्दै कृषकको लागि कृषि ऋणमा लाग्ने ब्याजमा अनुदान दिनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
१५. स्थानीय हाटबजार संचालन गरी गाउँपालिकाका कृषकहरुले उत्पादन गरेका कृषि उपजहरुको बजारीकरण गर्न गाउँपालिकाको वडा नं. ४ मा कृषि उपज संकलन केन्द्र स्थापना तथा सुधारको लागि रु १० लाख रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
१६. गाउँपालिकाका गोरु पालक कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गर्नको लागि रु ५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

भौतिक पूर्वाधार तर्फ:

१. रानीबास-टाहाटिम उल्लिखोला सडक स्तरोन्नतीको लागि रु ४ करोड रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. गाउँपालिका भित्रका मुख्य मोटरबाटोहरुलाई बाह्रै महिना सुचारु गराउन तथा गाउँपालिकाको पूर्वाधार निर्माण, विपद् व्यवस्थापन लगायतका कार्य सम्पादन गर्न हेभी इक्विपमेन्ट (भ्याकु लोडर) खरिदको लागि रु. ५५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
३. गाउँपालिकाको सबै सडकहरुलाई बाह्रै महिना संचालन गर्न सडक मर्मत संभारको लागि रु ३३ लाख ७५ हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
४. गाउँपालिकाका विभिन्न भवन, सडक लगायत पूर्वाधार निर्माणको लागि १ करोड ९० लाख ७० हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
५. बलेटक्सार मा.वि. पहुँच मार्ग सडक स्तरोन्नतीको लागि रु ६० लाख रकम व्यवस्थापन गरेको छु ।
६. गाँदी उपल्ला गाँदी सौरीकोट, वडा नं. १ को ठाडाबाटो र घ्यूबेसी कृषि सडक स्तरोन्नतीको लागि ३० लाख रकमको व्यवस्थापन गरेको छु ।
७. कृषकहरुले उत्पादन गरेका कृषि उपजहरुलाई बजारीकरण तथा व्यवस्थापनको लागि कोल्डस्टोर निर्माण सम्पन्न गर्न ८० लाख रकमको व्यवस्थापन गरेको छु ।
८. गाउँपालिकामा खेलकुद पूर्वाधारहरु निर्माण कार्य गर्न वडा नं. ५ मा कर्भड हल निर्माणको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था मिलाएको छु ।
९. नागरिकहरुलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन १५ शैयाको अस्पताल भवन निर्माणको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्थापन मिलाएको छु ।
१०. बासुले पोखरी तिलिहार गैरा सडक, धोबिघाट-काउले-खिवा सडक, रानीबास-काउले-रिमुवा सडक, स्वामीकारुख-रातामाटा सडकको लागि रु. १ करोड ८० लाख रकम व्यवस्थापन गरेको छु ।
११. गाउँपालिकाको वडा पहुँच मार्गको रुपमा रहेको चौतरा-नेटा-लोकमा-देउराली सडकलाई २ वर्ष भित्र कालोपत्रे गर्ने गरी बहुवर्षिय योजनाको रुपमा निर्माण गर्न रु ७ करोड २० लाख रकम सुनिश्चित गरी आ.व. ०८१।०८२ को लागि रु १ करोड ४० लाख रकमको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१२. गाउँपालिकाबाट बहुवर्षिय रुपमा संचालन भएका विभिन्न योजनाहरुको आगामी आ.व.मा दायित्व सृजना गरी आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

विपद् व्यवस्थापन तर्फः

१. विपद्मा परेका नागरिकहरुलाई तत्काल राहत तथा उद्धारको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
२. प्राकृतिक प्रकोपहरु जस्तै बाढी, पहिरो, आगलागी तथा विभिन्न महामारी रोगको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्न रु. ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास

१. नागरिकलाई सूचनाको हकको प्रत्याभुति गराई चुस्तदुरुस्त सेवा प्रवाह र प्रविधिमैत्री कार्यालय निर्माणको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. नागरिक केन्द्रित सेवा प्रवाह गर्दै गाउँपालिकाको समग्र सुशासन कायम गर्न कर्मचारीहरुलाई उत्प्रेरित बनाई कार्य गर्न कार्यसम्पादनमा आधारित कर्मचारी प्रोत्साहनको लागि आवश्यक रकम व्यवस्था गरेको छु ।
३. वडा कार्यालय र गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने विभिन्न सेवाहरुलाई प्रविधि मैत्री बनाउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
४. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गरी सेवा प्रवाहमा प्रभावकारीता ल्याउन क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरुको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
५. गाउँपालिकाको कार्यालय तथा वडामा रहेका कार्यालयहरुबाट उपलब्ध हुने विभिन्न सेवा तथा जानकारीहरु आम नागरिक समक्ष साप्ताहिक रुपमा जानकारी गराउँदै जनउत्तरदायी स्थानीय सरकारको अनुभूत गराउन जनतासँग स्थानीय सरकार कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

६. स्थानीय जनताको सुरक्षा, सम्पत्तीको संरक्षण, स्थानीय सरकारको नीति, निर्णय, मापदण्ड, विपद् व्यवस्थापन, बजार अनुगमन, सेवा प्रवाह आदि कार्यमा नगर प्रहरी परिचालन गर्न आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
७. हाम्रो टोल राम्रो टोल भन्ने अभियान संचालन गरी सार्वजनिक संरचनाहरूको संरक्षण गर्दै वडा कार्यालयको सहयोगी संस्थाको रूपमा गठन भएका टोलविकास संस्थाको सुदृढीकरण गर्न रु. १० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
८. गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न, विभिन्न भौतिक संरचनाहरूको मर्मत संभार तथा संरक्षण गर्न, सबै सडकहरूको नियमित मर्मत संभार गर्न, विपद् व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण, सिंचाई तथा खानेपानी मुहान संरक्षण, बन्यजन्तुबाट कृषकहरूको कृषि उपजहरूको संरक्षण गर्न गाउँपालिकाका सबै वडामा बाह्र महिना परिचालन गर्ने गरी रोजगार कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

आर्थिक वर्ष ०८१/०८२ को आय व्ययको विवरण अनुसूचीहरूमा उल्लेख गरेको छु ।

प्रस्तुत गरेको बजेटको सफल कार्यान्वयनबाट गाउँपालिकामा उपलब्ध स्रोत र साधनको उच्चतम उपयोग गर्दै नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार गरी सुखी र समृद्ध रुरुक्षेत्र निर्माणको अभियानमा सहयोग पुगी सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा प्रभावकारीता एवम् गुणस्तर अभिवृद्धि भई सुशासनको प्रत्याभूति हुने विश्वास लिएको छु ।

प्रस्तुत बजेट तर्जुमा गर्दा सहयोग गर्ने अध्यक्षज्यू, कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू, गाउँपालिकाका राजनीतिक दलका प्रमुख एवं प्रतिनिधिहरू, गाउँपालिकाका विद्वत वर्गहरू, पत्रकार, नागरिक समाज, गाउँपालिकाबासी सम्पूर्ण नागरिक, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत गाउँपालिकाका सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, शिक्षक, टोल विकास संस्था लगायत सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दै बजेट कार्यान्वयनमा सबैको सकारात्मक सहयोगको अपेक्षा राख्दछु । सुखी, समृद्ध र समुन्नत रुरुक्षेत्र निर्माणको महानयात्रामा सबैले हातेमालो गर्दै सहभागी हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

जय रुरुक्षेत्र !!

धन्यवाद नमस्कार !!

मिनादेवी गौतम

उपाध्यक्ष

मिति : २०८१ असार १० गते

अनुसूची १

आय व्ययको विवरण (आ.व.२०७९/८०)

शीर्षक	आ.व. २०७९/८० को यथार्थ	आ.व. २०८०/०८१ को यथार्थ	आ.व. २०८१/०८२ को अनुमान
आय			
राजस्व			
आन्तरिक श्रोत	१०३४९२३११।७२	१०६३१०३८२।०२	
१११३१ सम्पत्ति, बहाल तथा पट्टा वापतको आयमा लाग्ने कर	१०१३६२	०	२०००००
११३१३ सम्पत्ति कर	०	५७०८८५।१०	
११३१४ भुमिकर/मालपोत	७४५२६३।५६	७०९५८०।५४	७५००००
११३१७ बहाल कर	११४८२१६।४७	११२१५५५।६७	६०००००
११३१८ बहाल विरौटी कर	८३८९०	१२७१५०	१००००
११६११ व्यवसायले भुक्तानी गर्ने	०	१५००	
११६११ अन्य कर	०	३६३१००	२०००००
१४१५१ सरकारी सम्पत्तिको बहालबाट प्राप्त आय	२००८७०१।७५	९६००	२००००
१४२१३ अन्य विक्रिबाट प्राप्त रकम	१७६३६०१	२०९१११०	१२०००००
१४२२१ न्यायीक दस्तुर	१३५०	२००	३०००
१४२२४ परीक्षा शुल्क	३१५००	४६२००	५००००
१४२२९ अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	०	४८५१५	
१४२४१ पार्किङ्ग शुल्क	३९०००	०	१०००
१४२४३ सिफारिश दस्तुर	११५११७०	१४४४७९०	१००००००
१४२४४ व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	३५००००	३७००००	३२००००
१४२४५ नाता प्रमाणित दस्तुर	६५८७०	३००००	१०००००
१४२४९ अन्य दस्तुर	४१०००	९७३३६७	५००००
१४२५३ व्यवसाय रजिष्ट्रेसन दस्तुर	०	१३१६७१५	
१४२६५ अन्य क्षेत्रको आय	२५००००	७००६५५	७९६९०००
१४३१२ प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	१२२२३४	४८००	५५०००
१४५२९ अन्य राजस्व	१०००६४०।३०	१०५८७९८।९१	१०००००
१४६११ व्यवसाय कर	१५४५१०३	१४१६००	१३०००००
१५१११ बेरुजु	०	५८९२९०	०
राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम	८२२६६१०२।०५	८०१५१९०८।०९	७९८९९०००
११४११ बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर	५०३३२५८६।७०	४१७७७४८९।४९	
११४२१ बाँडफाँड भई प्राप्त हुने अन्तःशुल्क	१५८०२३४८।८०	१९१४८८६१।२१	
११४५६ बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर	५१५९४१२।६७	५७९१७६५।४६	
१४१५३ बाँडफाँड भइ प्राप्त वन रोयल्टी	३५८।९५	८२७५।११	
१४१५४ बाँडफाँड भई प्राप्त खानी तथा खनिज सम्बन्धि रोयल्टी	०	४१२३७३।४७	
१४१५६ बाँडफाँड भई प्राप्त विद्युत सम्बन्धी रोयल्टी	८७२२२०१।९३	९३४०६५३।३०	
१४१५७ बाँडफाँड भई प्राप्त दहत्तर बहत्तरको विक्रिबाट प्राप्त हुने आय	२२४९१९३	३६७२४९८।०५	
अन्य आय	०	०	
१४५२९ अन्य राजस्व	०	०	
अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण	०	०	
संघीय सरकार	३६२९३०११०।७६	३४५९६७३४५।२०	
१३३११ समानिकरण अनुदान	८९९१००००	७९४२२०००	८६५०००००
१३३१२ शसर्त अनुदान चालु	२३१९६०९९९।७६	२२५२००७०२	३०१३७४०००
१३३१३ शसर्त अनुदान पुँजीगत	२७४२९८२१	१४९००६६९	

शीर्षक	आ.व. २०७९/८० को यथार्थ	आ.व. २०८०/०८१ को यथार्थ	आ.व. २०८१/०८२ को अनुमान
१३३१५ विशेष अनुदान पुँजीगत	९६९२९५४	१२९४३९७४	९००००००
१३३१७ समपुरक अनुदान पुँजीगत	३९३६३३६	१३५०००००	२०००००००
प्रदेश सरकार	३४४१४२९४	२७०२७११४	
१३३११ समानिकरण अनुदान	५१२९०००	४४०३२५०	५५७७०००
१३३१२ शसर्त अनुदान चालु	८८९६६९०	१२८५२९३	९५०००००
१३३१३ शसर्त अनुदान पुँजीगत	(-४८०२५१)	१२२७१९६५	
१३३१४ विशेष अनुदान चालु	९३५१४५३	१००००००	२५०००००
१३३१६ समपुरक अनुदान चालु	०	०	
१३३१७ समपुरक अनुदान पुँजीगत	११५१७४०२	८०६६६०६	७००००००
बैदेशिक	०	०	
जनसहभागिता	०	०	
वित्तीय व्यवस्था (प्राप्ति)	०	०	
व्यय			
चालु			
२११११ पारिश्रमिक कर्मचारी	२११३२५५०२	१७०५४२४६०	९३८२७०००
२१११२ पारिश्रमिक पदाधिकारी	०	०	१७४०००००
२११२१ पोशाक	४४००००	४९००००	७५८८०००
२११२२ खाद्यान्न	०	०	०
२११२३ औषधीउपचार खर्च	०	०	३०००००
२११३१ स्थानीय भत्ता	७४७९४७।६७	२६९४६६।८२	४०००००
२११३२ महंगी भत्ता	६२५२०६।३३	७२६३९९	९३००००
२११३३ फिल्ड भत्ता	०	०	०
२११३४ कर्मचारीको बैठक भत्ता	९७०००	३४९९५००	१३०००००
२११३५ कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	३७३४४६	२६४०४२२	३००००००
२११३९ अन्य भत्ता	२४७६९३७	३७३१११९	१०००००
२११४१ पदाधिकारी बैठक भत्ता	३३५२५००	०	२५०००००
२११४२ पदाधिकारीअन्य सुविधा	७०६२०००	६८१३५००	०
२१२१२ कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण तथा उपदान कोष खर्च	०	०	१००००००
२१२१३ कर्मचारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	९७२००	१०७८१४	२०००००
२१२१४ कर्मचारी कल्याण कोष	०	१००००००	१००००००
२१२१९ अन्य सामाजिक सुरक्षा खर्च	४९४०००	२०००००	०
२२१११ पानी तथा बिजुली	१०९२२१८	७९०९००	१००००००
२२११२ संचार महसुल	३४१८६२	७४६७६०।०३	१५५००००
२२११३ सार्वजनिक उपयोगिताको सेवा खर्च	०	०	०
२२२११ इन्धन (पदाधिकारी)	०	०	०
२२२१२ इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	१३६००९३	२२०२६१५	२४०००००
२२२१३ सवारी साधन मर्मत खर्च	७६५६११	१३७३३८४	१२०००००
२२२१४ बिमा तथा नवीकरण खर्च	१६१३९८	२३८४८३	४०००००
२२२२१ मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	४६७९१८	३८३९४९	५०००००
२२२३१ निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	०	०	०
२२२९१ अन्य सम्पतिहरुको सञ्चालन तथा सम्भार खर्च	०	१०३२१६	०
२२३११ मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री	१६७४२३	०	२३०००००
२२३१२ पशुपन्छीहरुको आहार	१२०२७०	६५६८७	०
२२३१३ पुस्तक तथा सामग्री खर्च	२०९२५८२	५०००००	२०००००
२२३१४ इन्धन - अन्य प्रयोजन	१००००	१४४००	२०००००
२२३१५ पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	११०९९४८	१९१०१३२	१३०००००

शीर्षक	आ.व. २०७९/८० को यथार्थ	आ.व. २०८०/०८१ को यथार्थ	आ.व. २०८१/०८२ को अनुमान
२२३१९ अन्य कार्यालय सञ्चालन खर्च	२२३५१४५	२३६९३१०	०
२२४११ सेवा र परामर्श खर्च	३१७९९३४	२५५६३४५	७०००००
२२४१२ सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	०	०	२०००००
२२४१३ करार सेवा शुल्क	०	०	९५०००००
२२४१४ सरसफाईसेवा शुल्क	०	०	०
२२४१९ अन्य सेवा शुल्क/रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन खर्च	०	०	३५०००००
२२५११ कर्मचारी तालिम खर्च	४०५००	३१६२९५	१००००००
२२५१२ सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	१८४४८०५	४२९९२७९	६०००००
२२५२१ उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	१४४०००	५१९७३८७	०
२२५२२ कार्यक्रम खर्च	६३७८४६७४।७७	५६४८९१६	११५००००
२२५२९ विविध कार्यक्रम खर्च	४९६००	१७९६९२५४	८०००००
२२६११ अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	१५७१४२२	११८९१५०	९०००००
२२६१२ भ्रमण खर्च	१५७०१७४	१४२१४१५	१६०००००
२२६१३ अवलोकन भ्रमण	०	०	७०००००
२२६१९ अन्य भ्रमण खर्च	०	०	०
२२७११ विविध खर्च	१२७२०५३५	५०७३९३९१।३	९५१२७०००
२२७२१ सभा सञ्चालन खर्च	४२४०३९	४९९८९९	६०००००
२५२२२ वित्तीय व्यवसायहरूलाई पूँजीगत सहायता	०	०	०
२५३११ शैक्षिक संस्थाहरूलाई सहायता	३१३७८४	२६९९२७६२	०
२५३१२ स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई सहायता	०	२९३२००	
२५३१३ टोल विकास संस्था सुदृढीकरण (सशर्त अनुदान)			१००००००
२५३१४ धार्मिक तथा सांस्कृतिक संस्था सहायता	०	०	०
२५३१५ अन्य संस्था सहायता	०	०	०
२६३३२ सशर्त अनुदान (चालु)	०	२०९९२७१	
२६४११ सरकारी निकाय, समिति, प्रतिष्ठान एवं बोर्डहरूलाई निःशर्त चालु अनुदान	०	०	
२६४१२ सरकारीनिकाय, समिति, प्रतिष्ठान एवं बोर्डहरूलाई सशर्त चालु अनुदान	०	०	
२६४१३ अन्य संस्थालाई सःशर्त चालु अनुदान	०	२०००००	३७०००००
२६४२२ सरकारी निकाय, समिति, बोर्ड — पुजिगत सःशर्त अनुदान	०	०	०
२६४२३ अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	०	०	०
२७१११ सामाजिक सुरक्षा	११०९०००	८३७११५	५०००००
२७११२ अन्य सामाजिक सुरक्षा	५७८२५	३४६४५८४	१५०००००
२७२११ छात्रवृत्ति	१००००००	६४२४००	०
२७२१२ उद्धार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	०	०	०
२७२१३ औषधीखरिद खर्च	१८५७१६२	२९८३७३४	०
२७२१९ अन्य सामाजिक सहायता	१४२५००	१०७६६१४	०
२८१४२ घरभाडा	९०८२१०	४२४५४५	५००००
२८१४३ सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	४८०७००	४३४०६०	३०००००
२८१४९ अन्य भाडा	०	०	१०००००
२८२१९ अन्य फिर्ता	०	७१७१०००	
२८९११ भैपरी आउने चालु खर्च	०	०	५०००००
विद्युत महशुल अनुदान			१५०००००
पूँजीगत			
३११११ आवासीय भवन निर्माण/खरिद	२००००	९९२५२	०
३१११२ गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	०	२१४४५५८४	०

शीर्षक	आ.व. २०७९/८० को यथार्थ	आ.व. २०८०/०८१ को यथार्थ	आ.व. २०८१/०८२ को अनुमान
३१११३ निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	५१३०५१२	९६७३२	०
३१११४ जग्गा विकास कार्य	४८४०९१	०	०
३११२१ सवारी साधन	५५९५२३१	६०००००	६०००००
३११२२ मेशिनरी तथा औजार	१७८८०२६	५३५६६००।९	१२०००००
३११२३ फर्निचर तथा फिक्चर्स	१५४३५०१	१२९९४९१	२००००००
३११३१ पशुधन तथा बागवानी विकास खर्च	७२७६५७	३१४६१०१	०
३११३२ अनुसन्धान तथा विकास सम्बन्धि खर्च	४८५००	०	०
३११३४ कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च	४४६४२३७	८९०२६७	६०००००
३११३५ पूँजीगत परामर्श खर्च	०	१०७८५५०	१५०००००
३११४१ सुरक्षा प्रणाली तथा उपकरण प्राप्ति खर्च	०	३४२५०३	०
३११५१ सडक तथा पुल निर्माण	४३६७३४८४।६४	७८८०४५५९	०
३११५३ विद्युत संरचना निर्माण	५१७२२०	१११६०९०	०
३११५४ तटबन्ध तथा बाँधनिर्माण	८६०९५९१।३६	१९७०५२२	०
३११५५ सिंचाई संरचना निर्माण	३२५४७५९	९९६३९०८	०
३११५६ खानेपानी संरचना निर्माण	१४९३०५५०	९९०६२२५	०
३११५७ वन तथा वातावरण संरक्षण	२९०७३७	२४५१०२२	०
३११५८ सरसफाई संरचना निर्माण	२२९१४३	७०७८९९	०
३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	६२३४०७११	३३७६४८१२	०
३११६१ निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	८६८९९७५	१३१३९८४९	०
३११७२ पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	०	०	०
३१४११ जग्गाप्राप्ति खर्च	०	०	०
३१५११ भैपरी आउने पूँजीगत	०	०	१७९९०००
गत वर्षको नगद मौज्जात	९३०४३४०९.६४	९४५९०९६९.८०	

कार्यक्रम/परियोजना अनुसार बजेट विनियोजन

क्र.स.	बजेट तथा कार्यक्रम	बजेट रु.हजारमा
	सशर्त अनुदान (चालु)	२४,०९,७४
	प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा	३,८२,५४
१	स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य चौकी, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, अस्पताल तथा आयुर्वेद औषधालयहरूमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीहरूको स्वीकृत दरवन्दी अनुसारको तलब, महगी भत्ता र पोषाक भत्ता	३,८२,५४
२	आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम	११,००
	आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम (आयुर्वेद औषधालय)	११,००
३	कृषि विभाग	१३,२५
४	कृषि स्नातक करार	५,२५
५	पारिवारिक खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम	८,००
६	सबैका लागि शिक्षा- आधारभूत तह	१०,१७,६६
७	आधारभूत तहका स्वीकृत दरवन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारीहरू समेत)	१०,१७,६६
	माध्यमिक तह	४,१८,९६
८	माध्यमिक तहका स्वीकृत दरवन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षक लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारी, प्राविधिक धारका प्रशिक्षक समेत)	४,१८,९६
९	विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना-(प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि)	३,७१,३४
१०	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ताहरूको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन अनुदान	८६,३९
११	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ताहरूको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन अनुदान	१७,००
१२	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ताहरूको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन अनुदान	१४,००
१३	सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूका लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान (स्थानीय विषय/मातृभाषाको समेत)	३,००
१४	सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूका लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान (स्थानीय विषय/मातृभाषाको समेत)	१७,५७

१५	सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूका लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान (स्थानीय विषय/मातृभाषाको समेत)	४,००
१६	तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	७,००
१७	तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	९,००
१८	तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	३९,४३
१९	विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान	२१,२०
२०	विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान	४,००
२१	विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान	५,००
२२	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम (परम्परागत विद्यालय, वैकल्पिक विद्यालय, साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रम समेत)	३,००
२३	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम (परम्परागत विद्यालय, वैकल्पिक विद्यालय, साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रम समेत)	१,००
२४	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम (परम्परागत विद्यालय, वैकल्पिक विद्यालय, साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रम समेत)	१,००
२५	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	२९,५०
२६	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	५,००
२७	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	७,००
२८	सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूलाई निशुल्क स्यानिटरी प्याड ब्यवस्थापन	६,३९
२९	सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूलाई निशुल्क स्यानिटरी प्याड ब्यवस्थापन	१,००
३०	सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूलाई निशुल्क स्यानिटरी प्याड ब्यवस्थापन	१,००
३१	शैक्षिक सुशासनका लागि सस्थागत क्षमता विकास, विद्यार्थी परीक्षण मुल्याङ्कन, शिक्षक मेन्टरिङ तथा विद्यालय सुपरिवेक्षण	१,००
३२	शैक्षिक सुशासनका लागि सस्थागत क्षमता विकास, विद्यार्थी परीक्षण मुल्याङ्कन, शिक्षक मेन्टरिङ तथा विद्यालय सुपरिवेक्षण	२,००
३३	शैक्षिक सुशासनका लागि सस्थागत क्षमता विकास, विद्यार्थी परीक्षण मुल्याङ्कन, शिक्षक मेन्टरिङ तथा विद्यालय सुपरिवेक्षण	८,५५
३४	विपद्का समयमा सिकाइ निरन्तरताका लागि सिकाइ आपुरण तथा द्रुत सिकाइ योजना (ReAL) कार्यान्वयन	३,००

३५	विपद्का समयमा सिकाइ निरन्तरताका लागि सिकाइ आपुरण तथा द्रुत सिकाइ योजना (ReAL) कार्यान्वयन	१,००
३६	विपन्न लक्षित छात्रवृत्तिकालागि छनौट भएका (कक्षा ६-१२ मा अध्ययनरत) विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति	२,६३
३७	विपन्न लक्षित छात्रवृत्तिकालागि छनौट भएका (कक्षा ६-१२ मा अध्ययनरत) विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति	१,००
३८	विपन्न लक्षित छात्रवृत्तिकालागि छनौट भएका (कक्षा ६-१२ मा अध्ययनरत) विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति	१,००
३९	आधारमुत तह कक्षा (६-८) मा अंग्रेजी, गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान	२,००
४०	आधारमुत तह कक्षा (६-८) मा अंग्रेजी, गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान	२,००
४१	आधारमुत तह कक्षा (६-८) मा अंग्रेजी, गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान	९,८४
४२	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामग्री व्यवस्थाका लागि विद्यालयलाइ अनुदान	३१,४३
४३	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामग्री व्यवस्थाका लागि विद्यालयलाइ अनुदान	५,००
४४	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामग्री व्यवस्थाका लागि विद्यालयलाइ अनुदान	७,००
४५	सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि छात्रवृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय)	२,००
४६	सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि छात्रवृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय)	१,००
४७	सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि छात्रवृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय)	८,४१
	गरिबसंग विश्वेश्वर कार्यक्रम	४,१५
४८	गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रमका सामाजिक परिचालको पोशाक खर्च	१०
४९	गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रमको लागि सामाजिक परिचालको मसलन्द खर्च	१०
५०	गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रमको लागि सामाजिक परिचालको पारिश्रमिक	१,९५
५१	गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रम लागु भएका स्थानीय तहमा कार्यक्रम सञ्चालन खर्च	२,००
५२	युवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहल परियोजना	५४,२१

५३	रोजगार सेवा केन्द्रको लागी मसलन्द खर्च	१,००
५४	कार्यस्थल सुरक्षा सामग्री	२,००
५५	रोजगार सहायकको तलब	५,००
५६	रोजगार सहायको स्थानीय भत्ता	१,००
५७	रोजगार सहायकको पोशाक भत्ता	१०
५८	प्राविधिक सहायकको पोसाक	१०
५९	प्राविधिक सहायकको तलब	५,००
६०	प्राविधिक सहायकको स्थानीय भत्ता	१,००
६१	कार्यस्थलमा आधारित सीप/क्षमता विकास तालिम र जीवन उपयोगी सीप तालिम	९,००
६२	रोजगारीमा खटिनु पूर्व अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन	३०
६३	श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान सम्बन्धी क्रियाकलाप संचालन	१,००
६४	स्थानीय तहको रोजगार रणनीति तर्जुमा/ अध्यावधिक/ कार्यान्वयन तथा आन्तरीक रोजगारी प्रवर्द्धन अभियान सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन	१,००
६५	रोजगार संवाद मञ्चको सञ्चालन	३०
६६	रोजगारी सृजना (आई.डि.ए.)	२६,००
६७	रोजगारी सृजना (आई.डि.ए.)	७२
६८	सञ्चालित रोजगार आयोजनाहरुको अनुगमन/निरिक्षण	४५
६९	अन्य विविध खर्च (चिया, पानि लगायत अन्य विविध)	२४
	राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभाग	४,९५
७०	स्थानीय तहका MIS Operator को लागत साझेदारी अन्तर्गत संघीय सरकारले व्यहोर्ने ७ महिनाको पारिश्रमिक बापतको रकम (बाँकी ६ महिनाको सम्बन्धित स्थानीय तहले व्यहोर्ने)	२,४४
७१	स्थानीय तहका फिल्ड सहायकको लागत साझेदारी अन्तर्गत संघीय सरकारले व्यहोर्ने ७ महिनाको पारिश्रमिक बापतको रकम (बाँकी ६ महिनाको सम्बन्धित स्थानीय तहले व्यहोर्ने)	२,३१
७२	एम.आई.एस.अपरेटर र फिल्ड सहायक पोशाक भत्ता	२०
	प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम	२८,००
७३	रोजगार संयोजकको तलब	५,६८
७४	रोजगार संयोजकको स्थानीय भत्ता	१,४२
७५	रोजगार संयोजकको पोसाक	१०
७६	रोजगारी सृजना (नेपाल सरकार)	२०,८०

७७	राष्ट्रीय स्वास्थ्य तालिम कार्यक्रम	२,००
७८	स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई इम्प्लान्ट तालिम	२,००
	लघु उद्यम विकास कार्यक्रम	१३,००
७९	सम्भाव्य उत्पादनको उत्पादकत्व र बजार प्रतिस्पर्धा बृद्धि गर्नका लागि कम्तिमा ५ जनाको समुहमा प्रविधि हस्तान्तरण	१,४०
८०	गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७७ बमोजिम उद्यमीको स्तरोन्नती (आवश्यकता पहिचानका आधारमा पुनर्ताजगी र एडभान्स सीप विकास तालिम कार्यक्रम)	२,४०
८१	गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७७ बमोजिम लघु उद्यम विकास मोडेलमा नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गर्ने	९,२०
	कृषिविकास रणनीति अनुगमन तथा समन्वय कार्यक्रम	२,६०
८२	किसान सूचीकरण कार्यक्रम	२,००
८३	कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य तथ्यांक अध्यावधिक कार्यक्रम	६०
	बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम	३,००
८४	पोषणमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन	३,००
	पशु सेवा विभाग	९२
८५	इपिडेमियोलोजिकल रिपोर्टिङ्ग	१२
८६	महामरी/आकास्मिक रोग नियन्त्रण कार्यक्रम	८०
	परिवार कल्याण कार्यक्रम	३२,५९
८७	प्रजनन रूग्णता स्वास्थ्य सेवा	५७
८८	परिवार योजना सेवा	७०
८९	किशोरकिशोरी स्वास्थ्य सेवा	८४
९०	पोषण कार्यक्रम	४,४४
९१	स्थानिय तह तर्फ मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम अन्तर्गत आमा सुरक्षा, गर्भवती उत्प्रेरणा सेवा, रक्तसंचार, न्यानो झोला, सुरक्षित निशुल्क गर्भपतन र नवजात शिशुको निशुल्क उपचार कार्यक्रम	९,००
९२	स्थानिय तह मार्फत मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम सन्चालन	११,४४
९३	एच.पी.भी. खोप अभियान तथा नियमित खोपमा शुरुवात को लागि कार्यक्रम संचालन तथा ब्यबस्थापन (स्वास्थ्यकर्मीको तालिम, महिला स्वास्थ्यस्वयंसेविका/स्वयंसेवक को अभिमुखीकरण, विद्यालय शिक्षक को बैठक र पालिका तथा वडा खोप समन्वय समितिको बैठक) खर्च	२,३६

९४	स्थानीय तहको साझेदारीमा नियमित खोप सुदृढीकरण, पूर्ण खोप सुनिश्चतता र दीगोपनाका लागि स्वास्थ्यकर्मिबाट वडामा घरधुरी सर्वेक्षण, पालिकाबाट वडा भेरिफिकेशन, अनुगमन तथा प्रमाणीकरणको सुपरिवेक्षण तथा व्यवस्थापन खर्च	३,२४
	महामारी रोग नियन्त्रण कार्यक्रम	२,१५
९५	विश्व रक्तचाप दिवस तथा आत्महत्या न्यूनीकरण दिवस मनाउने	२०
९६	जुनोटिक रोगहरू, AMR सम्बन्धि पैरवी तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम, AMR Day, Rabies Day	२०
९७	किटजन्य रोग नियन्त्रण कार्यक्रमको अनुगमन एवम् मूल्याङ्कन तथा किटजन्य रोग नियन्त्रणका लागि Active Case Detection तथा slide ढुवानी समेत (औलो र कालाजार)	२५
९८	डेङ्गु लगायतका किटजन्य रोगहरूको नियन्त्रणका लागि लामखुट्टेको वासस्थान खोजी गरी लार्भा नष्ट गर्ने, विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम, अभियान संचालन गर्ने तथा सरोकारवालाहरूसंग अभिमुखिकरण गर्ने र किटजन्य रोग नियन्त्रण कार्यक्रमको डाटा भेरिफिकेशन	१,५०
	क्षयरोग नियन्त्रण	२,५१
९९	आकस्मिक अवस्थामा औसधि एवं ल्याब सामग्री ढुवानी, रेकर्डिङ तथा रिपोर्टिङका लागि फर्म फरमेट छपाइ, ई-टि.बि रजिस्टरअध्यावधिक, विश्व क्षयरोग दिवस सम्बन्धी कार्यक्रम, स्थलगत अनुशिक्षण तथा सुपरिवेक्षण, क्षयरोगका कार्यक्रमको अर्ध वार्षिक समिक्षा तथा कोहर्ट विश्लेषण	१,३०
१००	समुदायलाई क्षयरोग सम्बन्धी अभिमुखिकरण एवम् घरदैलो क्षयरोग खोजपडताल कार्यक्रम। क्षयरोगका जोखिम समुह तथा स्वास्थ्य सेवाको पहुच कम भएका समुदायमा सकृय क्षयरोग खोजपडताल कार्यक्रम। घरपरिवारका सदस्यहरूको सम्पर्क परिक्षण, एवं पाँच वर्ष मुनिका बालबालिमा क्षयरोग रोकथाम सम्बन्धी टी.पि.टी. कार्यक्रम।	९७
१०१	कम्युनिटि डट्स कार्यक्रम कार्यक्रम संचालन, र महानगर, उपमहानगर तथा नगरपालिकाका स्वास्थ्यकर्मिहरू लाइ क्षयरोग मोडुलर तालिम	२४
	नर्सिङ तथा सामाजिक सुरक्षा सेवा कार्यक्रम	१७,४४
१०२	राष्ट्रिय महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका कार्यक्रम (पोसाक प्रोत्साहन र यातायात खर्च)	१६,९४
१०३	जेरियाट्रिक तथा लैगिक हिंसा व्यवस्थापन कार्यक्रम	५०
	स्वास्थ्य ब्यवस्थापन कार्यक्रम	२,३०
१०४	नियमित तथ्याङ्कको गुणस्तर वृद्धिका लागि स्वास्थ्य संस्थाहरूको मासिक बैठक, डाटा भेरिफिकेशन तथा भ्यालिडेशन एवम् अर्धवार्षिक र वार्षिक समिक्षा	२,३०

	उपचारात्मक सेवा कार्यक्रम	११,२२
१०५	आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको लागि औषधि खरिद	९,८७
१०६	स्वास्थ्य चौकी (आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र) को न्यूनतम सेवा मापदण्ड कार्यक्रम (अभिमुखीकरण, समिक्षा, फलो अप , अनुगमन तथा सुदृधिकरण समेत)	१,३५
	स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	१३,९५
१०७	मृगौला प्रत्यारोपण गरेका, डायलाइसिस गराइरहेका, क्यासर रोगी र मेरूदण्ड पक्षघातका विरामीहरूलाई औषधि उपचार खर्च बापत मासिक रु ५ हजार दरले उपलब्ध गराइने रकम	१३,९५
	समपुरक अनुदान	२,००,००
१०८	रानिबास टाहाटिम उल्लिखोला मोटरबाटो कालोपत्रे	२,००,००
	सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	६,०४,००
	आवास व्यवस्था कार्यक्रम	११,००
१०९	सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम :- गुल्मी जिल्ला क्षेत्र नं. १ अन्तर्गत रुरुक्षेत्र गाउँपालिका-१५८ वटा	११,००
११०	विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना-(प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि)	१,००,००
१११	केन्द्रबाट छनौट भएका नमुना विद्यालय, विशेष विद्यालयको स्वीकृत गुरुयोजना अनुरूप भौतिक पूर्वाधार विकास तथा प्राविधिक धार तर्फ शैक्षिक सत्र २०७९ बाट कक्षा ९ सञ्चालन गर्ने विद्यालयलाई ल्याव व्यवस्थापन अनुदान (कक्षा ११-१२ मा विज्ञान विषय सञ्चालनका लागि समेत)	७२,००
११२	केन्द्रबाट छनौट भएका नमुना विद्यालय, विशेष विद्यालयको स्वीकृत गुरुयोजना अनुरूप भौतिक पूर्वाधार विकास तथा प्राविधिक धार तर्फ शैक्षिक सत्र २०७९ बाट कक्षा ९ सञ्चालन गर्ने विद्यालयलाई ल्याव व्यवस्थापन अनुदान (कक्षा ११-१२ मा विज्ञान विषय सञ्चालनका लागि समेत)	१२,००
११३	केन्द्रबाट छनौट भएका नमुना विद्यालय, विशेष विद्यालयको स्वीकृत गुरुयोजना अनुरूप भौतिक पूर्वाधार विकास तथा प्राविधिक धार तर्फ शैक्षिक सत्र २०७९ बाट कक्षा ९ सञ्चालन गर्ने विद्यालयलाई ल्याव व्यवस्थापन अनुदान (कक्षा ११-१२ मा विज्ञान विषय सञ्चालनका लागि समेत)	१६,००
	पर्यटन पूर्वाधार विकास आयोजना	१,१३,००
११४	श्रृंगेश्वर तपोभुमीमा एकीकृत पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण रुरु क्षेत्र गा गुल्मी	४५,००
११५	ऐतहासिक धार्मिक क्षेत्र रुरुक्षेत्र पूर्वाधार निर्माण रुरु क्षेत्र गा १ गुल्मी	६८,००
	बस्ती विकास कार्यक्रम	२,९०,००
११६	गुल्मी जिल्ला रुरुक्षेत्र गा.पा. ५ वासुले पोखरी तिलिहार गौरा सडक स्तरोन्नती	६०,००

११७	गुल्मी जिल्ला रुरुक्षेत्र-धोवीघाट-काउले- खिवा सडक स्तरोन्नति	२०,००
११८	गुल्मी जिल्ला रुरुक्षेत्र गा.पा ५ धोविघाट-ट्रिहाउस पैदलमार्ग निर्माण	५०,००
११९	गुल्मी जिल्ला रुरुक्षेत्र गाउँपालिका वडा नं. ४, ५, ६ रानीबास काउले रिमुवा जोड्ने सडक स्तरोन्नति	५०,००
१२०	गुल्मी जिल्ला रुरुक्षेत्र-३ स्वामीका रुरुख रातामाटा सडक स्तरोन्नति	५०,००
१२१	गुल्मी जिल्ला रुरुक्षेत्र गा.पा ४ बलेटक्सार ज्ञवा मा.वि. पहुँचमार्ग सडक स्तरोन्नति	६०,००
	झोलुंगे पुल क्षेत्रगत कार्यक्रम	१०,००
१२२	ताल खोला झो.पु., जौ खोला झो.पु., एकले पिपल झो.पु. रुरु १-तानसेन १४, रुरु गाउँपालिका, गुल्मी	१०,००
	कृषि विभाग	८०,००
१२३	कृषि पूर्वाधार - कोल्डस्टोर निर्माण निरन्तरता	८०,००
	विशेष अनुदान (पुँजीगत)	९०,००
१२४	रुरुक्षेत्र बृहत खानेपानी योजना	९०,००
	प्रदेश सशर्त अनुदान	
	कृषि उत्पादन, बजारीकरण, नियमन, प्रविधि प्रसार कार्यक्रम	२०,००
१२५	बेमौसमी तरकारी प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१०,००
१२६	कृषि उपज संकलन केन्द्र निर्माण/सुधार (वडा नं. ४)	१०,००
	प्रदेश सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	७५,००
१२७	उपल्लो कुलो पाँगा सिंचाइ योजना रुरुक्षेत्र ५, गुल्मी	१०,००
१२८	अधुरो स्व.ज्ञानहरि पार्क निर्माण रुरुक्षेत्र २, गुल्मी	१०,००
१२९	अधुरो ठाडावाटा कृषि सडक स्तरोन्नति रुरु क्षेत्र १, गुल्मी	१०,००
१३०	गांदी उपल्ला गांदी सौरीकोट कृषि सडक स्तरोन्नति रुरु क्षेत्र ५, गुल्मी	१०,००
१३१	घ्यूवेशी कृषि सडक स्तरोन्नति रुरुक्षेत्र ४ र ५, गुल्मी	१०,००
१३२	अधुरो भटकुवा पिकनिक स्पेट तथा पार्क निर्माण रुरु क्षेत्र १, गुल्मी	१०,००
१३३	ऐतिहासिक शिवालय मन्दिर पुननिर्माण तथा संरक्षण रुरु क्षेत्र ४, मुसिडाँडा, गुल्मी	१०,००
१३४	भाषा, संस्कृति तथा पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५,००
१३५	अधुरो भयरथान मन्दिर संरक्षण र ज्ञवा दुर्गा मन्दिर एकिकृत विकास योजना रुरु ४ गुल्मी	५,००
	प्रदेश विशेष अनुदान	२५,००
१३६	रुरुक्षेत्र डिजिटल प्रविधिमैत्री शिक्षा	२५,००
	प्रदेश समपुरक अनुदान	७०,००
१३७	चौतारा - नेटा - लोकमा - देउराली सडक स्तरोन्नति	७०,००

अनुसूची-३

सामाजिक विकास तर्फ

४३७११

शिक्षा

क्र.स.	योजना तथा कार्यक्रम (ससर्त बाहेक)	बजेट रु.हजारमा
१	वालविकास र विद्यालय कर्मचारी तलव थप	८०५०
२	स्थानीय स्रोत शिक्षक तलव (PCF)	३३२०
३	प्र.अ.प्रोत्साहन भत्ता	४८०
४	प्र.अ. बैठक संचालन खर्च (पालिका स्तर)	२००
५	गाउँ शिक्षा समिति बैठक संचालन खर्च (पालिका स्तर)	१००
६	विविध कार्यक्रम संचालन खर्च (पालिका स्तर)	१००
७	शैक्षिक कार्यक्रम अनुगमन तथा विद्यालय सुपरिवेक्षण कार्यक्रम (पालिका स्तर)	१००
८	शैक्षिक क्यालेन्डर प्रकाशन (पालिका स्तर)	७०
९	कक्षा ४,५,७ र ८ कोपरीक्षा संचालन (पालिका स्तर)	५००
१०	शिक्षकहरुको लागि ICT/EMIS सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम (पालिका स्तर)	३००
११	स्थानीय पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक विकास(कक्षा ६-८) (पालिका स्तर)	७५०
१२	स्थानीय पाठ्यपुस्तक छपाई(१-५)	४००
१३	शिक्षक तथा विद्यार्थी सम्मान कार्यक्रम (पालिका स्तर)	१७५
१४	अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन (पालिका स्तर)	१४०
१५	राष्ट्रपति रनिङ्गशिल्ड प्रतियोगिता संचालन तथा व्यवस्थापन (पालिका स्तर)	५००
१६	गणित, विज्ञान र कम्प्युटर शिक्षकको क्षमता विकास तालिम (पालिका स्तर)	३००
१७	स्काउट शिक्षा तथा पोशाक वितरण कार्यक्रम (पालिका स्तर)	५००
१८	अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम संचालन (पालिका स्तर)	१८०
१९	अध्यक्ष कप व्याडमिन्टन प्रतियोगिता (पालिका स्तर)	३००
२०	गरिव तथा जेहेन्दार विद्यार्थीका लागि पोशाक तथा शैक्षिक सामग्री प्रदान गर्ने कार्यक्रम	३००
२१	छोरी वुहारीलाई छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने कार्यक्रम (पालिका स्तर)	२००
२२	लोक सेवा र शिक्षकसेवा आयोगका तयारी कक्षा संचालन (पालिका स्तर)	५००
२३	प्राविधिक धार पढ्न चाहने विद्यार्थीलाई प्रोत्साहनकार्यक्रम (पालिका स्तर)	२००
२४	विद्यार्थीसँग गाउँपालिका कार्यक्रम (पालिका स्तर)	१००

२५	क्रिकेट र भलिबल प्रतियोगिता संचालन (पालिका स्तर)	२००
२६	शैक्षिक अवलोकन भ्रमण (पालिका स्तर)	५००
२७	शैक्षिक प्रदर्शनी कार्यक्रम (पालिका स्तर)	१००
२८	विद्यालयका लागि विद्युतीय गाडी खरीद(पालिका स्तर)	८०००
२९	संस्कृतमा.वि.को गुरुकुलतर्फ भान्छेको तलब (विद्यालय स्तर)	१३०
३०	६ वटा लिडर विद्यालय मार्फत विविध अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन (विद्यालय स्तर)	३००
३१	एक विद्यालय एक करेसाबारी कार्यक्रम (विद्यालय स्तर)	१००
३२	विद्यालय बस चालक तलब अनुदान (विद्यालय स्तर)	९७५
३३	डिजिटल शिक्षाका लागि स्मार्ट बोर्ड व्यवस्थापन (विद्यालयस्तर)	१०००
३४	हरेक शुक्रबार एक सिर्जनशील कार्यक्रम संचालन (विद्यालय स्तर)	२५०
३५	गुरुकुलका विद्यार्थी (बटु) भोजन अनुदान	४००
३६	खेलकुद कार्यक्रम सन्चालन तथा सामाग्री वितरण	५००
	जम्मा	३०२२०

स्वास्थ्य

क्र.स.	योजना तथा कार्यक्रम ९ससर्त बाहेक०	रकम रु हजारमा
१	महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वमसेविका कल्याणकारी कोष	७७०
२	सुत्केरी पोषण प्याकेज कार्यक्रम	३००
३	गर्भवती तथासुत्केरिहरुका लागि क्याल्सियम खरिद	२००
४	पोषण तथा सरसफाई कार्यक्रम	३५०
५	बर्थिंग सेन्टर तथाल्याब संचालन	१५०९
६	करार अ.न.मि. तथा कर्मचारीहरुलाई नपुग तलब	३००
७	स्वास्थ्यको वार्षिक समिक्षा गोष्ठी	४०
८	महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वम सेविका दिवस तथा सम्मानजनक बिदाई	१००
९	महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वम सेविका अन्तरक्रिया कार्यक्रम	१००
१०	स्वास्थ्य चौकीहरुमा डाक्टर तथा ल्याब सहित औषधी वितरण शिविर	११३०
११	पोष्टमार्टम खर्च (रुरु प्रा.स्वा.केन्द्र)	३०
१२	औषधी खरिद	१०००
१३	भ्याक्सिन तथा अन्य इन्जेक्सन खरिद	५०
१४	गाउँघर क्लिनिक तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुको लागि आवश्यक औजार तथा सामाग्री खरिद	२५०

१५	घर घरमा स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम	१०००
१६	औषधी खरिद आयुर्वेद	२००
१७	औषधीय तेल तथा चूर्णउत्पादन	१००
१९	योग प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम	१००
२०	रिडी आयुर्वेद औषधालयको लागि स्वेदन बक्स खरिद	५०
२१	मासिक आँखा जांच, वडागत स्क्रिनिग तथा मोतियाबिन्दुबाट हुने अन्धोपन न्यूनीकरण	५००
२२	मानसिक स्वास्थ्यकार्यक्रम	२००
२३	एच.आई.भी.लक्षित कार्यक्रम	१००
२४	बिधालय स्वास्थ्य शिक्षा, स्वास्थ्य परिक्षण तथा साथी शिक्षा कार्यक्रम	२६०
२५	ई सी जी मेशिन खरिद	२००
२६	अपाङ्ग सामाग्री खरिद	१००
२७	निशुल्क रगत वितरण कार्यक्रम	२००
२९	स्वास्थ्य चौकी ब्यबस्थापन खर्च	५००
३०	सरुवा रोग (कालाजार, डेंगु) नियन्त्रण कार्यक्रम	४०
३१	महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वम सेविका संचार तथा यातायात खर्च	४६२
३२	विविध कार्यक्रम खर्च	३००
३३	स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई सवारी साधन खरिद	३५०
३४	न्युनतम सेवा मापदण्ड पुरा गर्न स्वास्थ्य संस्थाका लागि सामाग्री खरिद	५००
३५	अति विपन्न नागरिकहरुको लागि स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम	६००
	जम्मा	११९११

सामाजिक समावेशिकरण

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	बजेट रु.हजारमा
१	लैंगिक हिंसा सम्बन्धी १६ दिने अभियान संचालन	१००
२	बोटे, माझी, दलित र अति विपन्न बालबालिकाको लागि सचेतना कार्यक्रम	२००
३	बजार क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार जेष्ठ नागरिक मिलान केन्द्र संचालन	२००
४	तिज गित प्रतियोगिता संचालन पालिका स्तर	१००
५	अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण शिविर कार्यक्रम	१००
६	छुवाछुत मुक्त दिवस पालिका स्तर	१००
७	अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस वडा स्तरीय	१८०

८	भजन सोरठी प्रतियोगिता पालिका स्तर	१५०
९	पालिका गान निर्माण	१५०
१०	जेष्ठ नागरिकसँग जनप्रतिनिधी कार्यक्रम	३००
	जम्मा	१५८०

पूर्वाधार विकास तर्फ-

४२०००

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	बजेट रु.हजारमा
१	रानिबास टाहाटिम उल्लिखोला मोटरबाटो कालोपत्रे	२,००,००
२	चौतारा - नेटा - लोकमा - देउराली सडक स्तरोन्नती	७०,००
३	साझेदारी कार्यक्रम सन्चालन	७०००
४	मतेघडेरी ढाँड ठकुरीपोखरा मो.बा. रुरुक्षेत्र-१	२००
५	डोजर खरिद (भ्याकुलोडर)	५५००
६	भैपरी पूँजिगत	२३००

आर्थिक विकास तर्फ-

२१७५०

पशु विकास

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	रु (हजारमा)
१	AI मिसन कार्यक्रम	१५०
२	पशु बाझोपन निवारण	५०
३	पशु औसधि खरिद	७००
४	कृषक संग कृषि प्राविधिक	६००
५	कृषकलाई उत्पादन आधारित अनुदान कार्यक्रम	२३००
६	गोरु प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५००
७	मागमा आधारित कार्यक्रम	१०००
८	पशु भ्याक्सिनेसन	५०
	जम्मा	५३५०

कृषि विकास

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	रु (हजारमा)
१	कृषि तथा पशु साझेदारी कार्यक्रम	११५००
२	कृषि सामग्री तथा बिषादि खरिद	३००

३	मौरी प्रवर्द्धन कार्यक्रम	७००
४	बाझो जग्गामा खेतिको लागि व्यवस्थापन	२००
५	जग्गा भाडामा लिएर खेति गर्ने किसानलाई भाडामा अनुदान कार्यक्रम	२००
६	उत्पादनमा आधारित कृषक सम्मान कार्यक्रम	१००
७	कृषि मेला प्रदर्शनी	१००
१०	रैथाने बालि पर्वद्धन कार्यक्रम	५०
११	कृषि ऋणमा अनुदान	२००
१२	कृषि ल्याब सामाग्री खरिद	१००
जम्मा		१३४५०

सहकारी, पर्यटन तथा उद्योग कार्यक्रम

क्र.स.	योजना तथा कार्यक्रम	रु हजारमा
१	बजार अनुगमन	३००
२	वित्तीय साक्षरता	१००
४	सहकारी संस्था अनुगमन	५०
५	पर्यटन प्रवर्द्धन	७००
६	सहकारी दिवस	५०
७	लेखा परिक्षकसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम	५०
८	बम्घाकोट मन्दिर होडिड बोर्ड निर्माण	५००
९	जम्मुवान गुफा	१०००
१०	होमस्टे सन्चालन	२००
	जम्मा	२९५०

वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन तर्फ - ५०००

क्र.स.	योजना तथा कार्यक्रम	रु हजारमा
१	विपद् व्यवस्थापन	५०००

अनुसूची-४

वडागत कार्यक्रम तथा योजनाहरू

२००००

वडा नं. १

सि.नं.	योजनाको नाम	बजेट रकम रु.
१	वडा कार्यालय पुरानो भवन रंगरोगन तथा मर्मत सुधार	५०,०००।
२.	विद्युत लाईन मर्मत सुधार	१,००,०००।
३.	लक्षित कार्यक्रम	१,००,०००।

४	भटकुवाका सवै मोटरबाटो मर्मत सुधार	२,५०,०००।
५	भटकुवा पाहुनाघर व्यवस्थापन	५०,०००।
६	वेलचौर रातडाडा मोटरबाटो निर्माण	१,००,०००।
७	भटकुवा ठकुरीटोल मो.वाटो निर्माण	१,००,०००।
८	वेसार संकलन तथा प्रशोधन केन्द्र निर्माण	१,००,०००।
९	साभेदारीमा खेतवारी टेक्टर पहुँचमार्ग निर्माण	२,००,०००।
१०	शिवालय मन्दिर जाने वाटो निर्माण	१,००,०००।
११	भटकुवा ठाडोवाटोमा टंकी निर्माण	५०,०००।
१२	डाडीपोखरी फुलवारीमा प्रतिक्षालय निर्माण	१,००,०००।
१३	भटकुवा खा.पा.मर्मत सुधार	१,००,०००।
१४	शिवालय मन्दिर मर्मत सुधार	५०,०००।
१५	स्वामीकारुख खनियाडाडा गो.वाटो निर्माण	१,००,०००।
१६	जौखोला तालखोला सिंचाई कुला मर्मत	१,००,०००।
१७	सपौदे पँधेरा संरक्षण	१,००,०००।
१८	थोर्गा च्यूरेकका सवै मो.वाटो मर्मत सुधार	२,००,०००।
१९	च्यूरेक खा.पा.मर्मत सुधार	१,००,०००।
२०	बुढाआँप भवाले पैदल मार्ग निर्माण	१,००,०००।
२१	ठुलापोखरा सिरानघर मो.वा.निर्माण	१,००,०००।
२२	गोलपोखरी जिमिरखर्क कोल्याटा जौखोला मो.वाटो स्तरोन्नती	१,००,०००।
२३	खोल्टी पधेरा प्रतिक्षालय	१,००,०००।
२४	नाइडाडा ठुलापोखरेटोल पैदलमार्ग निर्माण	५०,०००।
२५	काल्यापा पण्डितटोल मो.वाटो	५०,०००।
२६	च्यूरेक टोलविकास संस्था कार्यालयकक्ष निर्माण तथा व्यवस्थापन	१,००,०००।
२७	विविध खेलकुद प्रतियोगिता तथा खेल सामग्री	१,००,०००।
२८	रिडी खोला तटियक्षेत्रमा वृक्षारोपण	१,००,०००।
२९	ठाडोगल्ली कालिकास्थान पैदलमार्ग निर्माण	१,००,०००।
३०	पेट्रोलपम्प खेलमैदान नाली व्यवस्थापन	३,००,०००।
३१	विष्णुपञ्जर विरुवा मो.वाटो	२,००,०००।
३२	ठाडाखोला खा.पा.मर्मत सुधार	५०,०००।
३३	पिपलटारी खा.पा.मर्मत सुधार	५०,०००।
३४	रिडी बजार संचार सेवा मर्मत सुधार	५०,०००।
३५	रातामाटा वर्दवास मो.वाटो	१,००,०००।
३६	मकवादी ट्रस्ट भुईं ढलाई	१,००,०००।
३७	कालिका आमा समुह भवन मर्मत सुधार	५०,०००।
३८	बडा कार्यालय सन्चालन	५०,०००।
	जम्मा	३९०००००/-

वडा नं. २

क्र.स	योजनाको नाम	बजेट रकम रु.
१	२ न. वडाको सम्पूर्ण मोटरबाटो मर्मत	६०००००
२	बिद्युत मर्मत	५००००
३	छहरेखोला खानेपानी व्यवस्थापन याडुङ	२०००००
४	साँझपोखरी सिचाई कुलो मर्मत याडुङ	१०००००
५	बेशिकाचौर सिचाई पोखरी तार घेरावार	७५०००
६	रुद्रबेणीघाट ट्रस्ट निर्माण रुद्रबेणी	३०००००
७	भण्डारी कुलो बाध मर्मत भरेक	७५०००
८	हुलाके कुलो मर्मत	१०००००
९	गवादी मा.बि. ट्रस्ट निर्माण गवादी	३०००००
१०	गवादी स्वास्थ्य चौकी सिडी निर्माण	२०००००
११	जनजागृति प्रा.बि.एक कोठे भवन निर्माण	२०००००
१२	बरको रुख धारादी मोटर बाटो निर्माण माधा	१०००००
१३	कोन्द्रा सामुदायिक भवन शौचालय निर्माण	२०००००
१४	माधा हेल्थहट सौचालय निर्माण	२२५०००
१५	सानो गवादी दुर्गा मन्दिर बाल निर्माण	२०००००
१६	तालखोला रामपुर सिचाई पाइप खरिद	१५००००
१७	बेशिकाचौर बाल कक्षा र आर्यमाता मन्दिर व्यवस्थापन	७५०००
१८	वडा कार्यालय संचालन विविध	५००००
	जम्मा रु.	३२०००००

वडा नं ३

क्र.स.	योजनाको नाम	रकम
१	वडाका सबै कच्ची मोटरबाटो मर्मत	४,२५,०००
२	विद्युत मर्मत	५०,०००
३	वडाध्यक्ष कप ब्याडमिन्टन प्रतियोगिता	७५,०००
४	टपरि निर्माण मेसिन तथा तालिम	७५,०००
५	थोर्गा खानेपानी शुद्धिकरण	१,००,०००
६	थानपति स्वास्थ्य चौकी मर्मत	५०,०००
७	पाइप खरिद	५०,०००

८	वडा कार्यालय संचालन विविध	५०,०००
९	ओखलढुङ्गा खानेपानी मर्मत (फेरुल)	७५,०००
१०	क्षेत्रीटोल बाटो ढलान	१,००,०००
११	अधुरो सभाहल निर्माण झमादी	१,५०,०००
१२	कोइरालगौरा इन्टेङ्क निर्माण	५०,०००
१३	झमादि युवा क्लब साउन्ड सिस्टम खरिद	५०,०००
१४	काब्राबोट-गौतमटोल मोटरबाटो र बाल	१,००,०००
१५	प्रतिभा प्रा.वि कम्पाउण्ड बाल	७५०००
१६	खोरवारी-वगालेआँप बाल निर्माण	५०,०००
१७	आँपका रुख-फेक्लेदी मोटरबाटो	५०,०००
१८	फल्लेखर्क-पहिरा पधेरो मोटरबाटो	५०,०००
१९	हुलाक चौपारी-विहार पोखरा घोडेटोबाटो	५०,०००
२०	डुम्रिगौरा सिठि र रेलिड निर्माण	१,००,०००
२१	अमरदिप-कुटमेरा रुख घोडेटोबाटो	५०,०००
२२	पिडिनपोखरा वरारुख मोटरबाटो बाल निर्माण	१,००,०००
२३	सिमलीपोखरा शौचालय निर्माण	१,००,०००
२४	पोखेलटोल-मरुड मोटरबाटो मर्मत	५०,०००
२५	थानपति मंदिरमा शौचालय निर्माण	५०,०००
२६	वरडांडा सामुदायिक भवन अधुरो	१,५०,०००
२७	आटारी पिकनिक स्पेटमा राधा कृष्ण मन्दिर	१,५०,०००
२८	फेन्डाँडा र केवरादि इन्टेङ्क र पाइप	५०,०००
२९	वरका रुख-खत्रीखर्क कजवे निर्माण	५०,०००
	जम्मा रु.	२५२५०००/-

वडा नं ४

सि.नं	योजनाको नाम	बजेट रकम रु.
१	नमुना भकारो सुधार कार्यक्रम	१०००००
२	बृक्षारोपण कार्यक्रम	१०००००
३	खानेपानी मुल संरक्षण तथा मर्मत वडा नं ४	२५००००
४	वडा नं ४ का कच्ची मोटर बाटो मर्मत	८०००००
५	मौरीपालन व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१०००००
६	विद्युत व्यवस्थापन	१०००००
७	रास्लुड चौपारी तथा मन्दिर मर्मत	१०००००
८	युवा तथा खेलकूद कार्यक्रम	१०००००

९	लक्षित कार्यक्रम रुरुक्षेत्र -४	१०००००
१०	प्रधानमन्त्री रोजगार साभेदारी कार्यक्रम	२५००००
११	वडा कार्यालय सन्चालन	५००००
१२	बलेटक्सार बस्ती पहुँच मोटर बाटो निर्माण	१५००००
१३	श्रृङ्गेश्वर तपोभूमि प्रा.वि. व्यवस्थापन	१०००००
१४	सिन्दुरे अधुरो ट्रेस निर्माण	१५००००
१५	बम्घा आधारभूत विद्यालय मर्मत	२०००००
१६	जोर्तेपोखरी कफ्लेरी रास्लुङ मोटर बाटो	२०००००
१७	थुम्की ठाँडाबाटा मो.बा. तथा लाकुरीबोट सिढी निर्माण	१५००००
१८	ज्ञवा मा.वि. फर्निचर व्यवस्थापन	१५००००
१९	काभ्रेखोला खा.पा.एक घर एक धारा निर्माण	१५००००
२०	शिवालय ट्रेस निर्माण	१५००००
२१	त्वाँगा चौपारी ढल व्यवस्थापन	२०००००
२२	थापाटोल मुसिडाँडा ट्रेस निर्माण	२०००००
२३	गहा सुधार तथा कृषि सडक व्यवस्थापन	१५००००
२४	ठानिडाँडा ट्रेस निर्माण	२०००००
२५	ट्रेस निर्माण ठूला पोखरी लामाखर्क	१५००००
२६	वडा कार्यालय व्यवस्थापन	५००००
	जम्मा	४४०००००

वडा नं ५

सि.नं.	योजनाको नाम	बजेट रकम रु.
१	वडा नं. ५ का सबै कच्ची मो.बा. मर्मत तथा सरसफाई	६,००,०००
२	बम्घा स्वास्थ्य चौकी व्यवस्थापन तथा सामग्री खरिद	२,००,०००
३	नसर्ने रोगको स्क्रिनिंग वडा नं ५	२०००००
४	टिमुर पाटा कुँवर टोला मो बा निर्माण	५००००
५	खचली पोखरा बसाड मो.बा. निर्माण	५०,०००
६	काला बन पधेरा चौर घर्ती टोल मो बा.	७००००
७	वडा कार्यालय मर्मत सम्हार	१०००००
८	हरि स्मृति प्रा.वि	५०,०००
९	लक्ष्मी आधारभूत बि.	१००,०००
१०	जन जागरण प्रा.वि	५०,०००
११	टाहाटिम आ.बि	७५,०००
१२	जन ज्योति प्रा.बि	७५,०००
१३	दोबाटा प्रा.बि	५००००
१४	जनबोध मा.बि	१,४०,०००

१५	दमार सौरडाडा प्रा.वि	५०,०००
१६	गौरा थुम्का खानेपानी	१०००००
१७	बाक्लेसल्ला भागावारी खा.पा. एक घर एक धारा	३००,०००
१८	राजुका रुख काउले तागवास खा.पा. तथा सभाहल पधेरा खा..पा.	२२५,०००
१९	डुम्मीखर्क खा.पा.	१०००००
२०	बाटुले घैयार पोखरी खा.पा.	५०,०००
२१	भयर् स्थान खा.पा. टंकी निर्माण	९०,०००
२२	५० % अनुदानमा मौरीका घर खरिद तथा सामग्री वितरण	१००,०००
२३	दह चौपारी विश्राम स्थल निर्माण	९०,०००
२४	देवीस्थान ट्रष्ट निर्माण तथा चौपरी रंग रोवन	२,००,०००
२५	पल्लावारी चौर भलिवल खेल मैदान	३००००
२६	पाइप खरिद	१००,०००
२७	बोटे माझी लक्षित कार्यक्रम	१००,०००
२८	वडा कार्यालय सञ्चालन	१,०५,०००
जम्मा		३४,५,००००

वडा नं. ६

क्र.सं.	योजनाको नाम	अनुमानित रकम
१	मोटरबाटो सरसफाई	रु.७,००,०००/-
२	वडा कार्यालय व्यवस्थापन	रु.१,००,०००/-
३	जनज्योति मा.वि. मूलगेट तथा खेल मैदान व्यवस्थापन	रु.२,००,०००/-
४	पदमा प्रा.वि. बालमैत्री कक्षा व्यवस्थापन	रु.१,००,०००/-
५	जनसहयोग सरस्वती आ.वि. बालमैत्री कक्षा व्यवस्थापन	रु.१,००,०००/-
६	लोकेसन बोर्ड लेखन	रु.५०,०००/-
७	वडा अध्यक्ष कप तथा सम्मान कार्यक्रम	रु.१,५०,०००/-
८	६ घनको घैला निर्माण साविक २	रु.१,००,०००/-
९	भारपोखरा महिला भवनमा शौचालय निर्माण	रु.१,००,०००/-
१०	उद्घोषक तालिम	रु.१,००,०००/-
११	रेगामी सौजे टोल १ घर १ धारा	रु.२,५०,०००/-
१२	बकेन खेल मैदान घेराबार	रु.१,००,०००/-
१३	फूलवारी आमा समूह ट्रस व्यवस्थापन	रु.१,००,०००/-
१४	धोत्रे चिलाउने भकारहुङ्गा बाहुन टोल खा.पा. स्टोर अफिस निर्माण	रु.१,००,०००/-
१५	सिद्धबाबा मन्दिरमा ट्रस तथा बजादी मो.बा. निर्माण	रु.२,२५,०००/-
१६	वडा कार्यालय सन्चालन	रु.५०,०००/-
जम्मा रु.		२५२५०००/-

कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक

सि.नं.	योजना तथा कार्यक्रम	बजेट रकम रु. हजारमा
१	पारिश्रमिक कर्मचारी	१७,४००
२	पदाधिकारी सुविधा	७,५८८
३	पोशाक	५६०
४	औषधी उपचार खर्च	३००
५	स्थानीय भत्ता	४००
६	महङ्गी भत्ता	९३०
७	कर्मचारी बैठक भत्ता	१,३००
८	कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार (कार्यसम्पादनको आधारमा)	३,०००
९	अन्य भत्ता	१००
१०	पदाधिकारी बैठक भत्ता	२,५००
११	योगदानमा आधारित निवृत्तिभरण तथा उपदान कोष खर्च	१,०००
१२	कर्मचारीको योगदानमा आधारित विमा कोष खर्च	२००
१३	कर्मचारी कल्याण कोष	१,०००
१४	पानी तथा बिजुली	१,०००
१५	संचार महशुल (इन्टरनेट)	४००
१६	इन्टरनेट जडान (VPN) (वडा र पालिका)	५००
१७	SMS प्रणाली खर्च	२५०
१८	संचार महशुल	४००
२०	इन्धन (एम्बुलेन्स)	८००
२१	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	१,६००
२२	सवारी साधन मर्मत खर्च	१,२००
२३	विमा तथा नविकरण खर्च	४००
२४	मेशीनरी औजार मर्मत तथा संचालन खर्च	५००
२५	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री खर्च	२,३००
२६	पुस्तक तथा सामग्री खर्च	२००
२७	इन्धन अन्य प्रयोजन	२००
२८	पत्रपत्रिका तथा सूचना प्रकाशन खर्च	८००
२९	छपाई खर्च	५००
३०	सेवा र परामर्श खर्च	७००
३१	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	२००
३२	करार सेवा शुल्क (करार कर्मचारी पारिश्रमिक)	८,०००
३३	नगर प्रहरी तलब भत्ता र पोशाक खर्च समेत	१,५००
३४	रोजगार कार्यक्रम संचालन खर्च	३,५००
३६	तालिम तथा गोष्ठी (मासिक/चौमासिक/वार्षिक समिक्षा समेत)	५००
३७	पदाधिकारी/ कर्मचारी तालिम	५००

३८	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम, दिवस तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	६००
३९	कार्यक्रम खर्च	७००
४०	सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम खर्च	३००
४१	जनतासँग स्थानीय सरकार कार्यक्रम खर्च	१५०
४२	गौशाला व्यवस्थापन खर्च	२००
४३	रुरुक्षेत्र गंगा आरती खर्च	६००
४४	अनुगमन मूल्याङ्कन खर्च	९००
४५	भ्रमण खर्च	१,६००
४६	अवलोकन भ्रमण	७००
४८	विविध खर्च	८००
४९	अतिथि सत्कार खर्च	५००
५०	विविध खर्च (वडा कार्यालय)	६००
५१	सभा संचालन खर्च	६००
५२	टोलविकास संस्था सुदृढीकरण (सशर्त अनुदान)	१,०००
५३	अन्य संस्थालाई अनुदान	२००
५४	लिफ्टिङ्ग खानेपानी अनुदान	३,५००
५५	अन्य सामाजिक सुरक्षा सहायता	१,५००
५६	सामाजिक सुरक्षा कोष	५००
५७	घरभाडा	५०
५८	सवारी साधन तथा मेशिनरी औजार भाँडा	३००
५९	अन्य भाडा	१००
६०	भैपरी आउने चालु खर्च	५००
६१	विद्युत महशुल अनुदान	१,५००
	कुल जम्मा चालु खर्च तर्फ	७९,६२८
	पूँजिगत खर्च	-
१	सवारी साधन	६००
२	मेशिनरी तथा औजार	१,२००
३	खानेपानी परिक्षण किट	३००
४	फर्निचर तथा फिक्चर्स	२,०००
५	कम्प्युटर सफ्टवेर निर्माण तथा खरिद खर्च	६००
६	पूँजिगत परामर्श खर्च	१,५००
८	भैपरी आउने पूँजिगत	१,४९९
	जम्मा पूँजिगत खर्च	७,६९९
	जम्मा (चालु र पूँजिगत)	८७,३२७

रुरुक्षेत्र गाउँपालिका
आर्थिक ऐन, २०८१

रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक

प्रस्तावना : रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था वाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २८८ को उपधारा (२) बमोजिम रुरुक्षेत्र गाउँसभाले यो विधेयक बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यस विधेयकको नाम “आर्थिक विधेयक, २०८१” रहेको छ ।
(२) यो विधेयक सभाबाट स्वीकृत भएपश्चात ऐनको रूपमा २०८१ श्रावण १ गतेदेखि रुरुक्षेत्र गाउँपालिकामा लागू हुनेछ ।
२. **भूमि कर (मालपोत):** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अनुसूची-१ बमोजिम भूमि कर (मालपोत) लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
३. **व्यवसाय कर :** गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोबारका आधारमा अनुसूची-२ बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
४. **सेवा शुल्क, दस्तुर :** गाउँपालिकाले उपलब्ध गराउने सेवामा अनुसूची-३ बमोजिम सेवाग्राहीबाट सेवा शुल्क, दस्तुर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
५. **विज्ञापन कर :** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने विज्ञापनमा अनुसूची-४ बमोजिमको विज्ञापन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा सोही बमोजिम हुनेछ ।
६. **वनपैदावर वा वन्यजन्तु जडीबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर :** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले खोटी, जडीबुटी, वनकस, कवाडी माल र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जीवजन्तु बाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिङ्ग, प्वाँख, छाला जस्ता वस्तुको व्यवसायिक कारोबार गरेवापत त्यस्तो कारोबारको १० प्रतिशत रकम कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
७. **काठ, दाउरा बिक्री कर :** गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिले सामुदायिक वनबाट बिक्री गर्ने काठ, दाउरा, घाँसमा बिक्री मुल्यको १० प्रतिशत रकम कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
८. **कवाडी कर :** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कवाडी मालवस्तु व्यवसायिक रूपमा संकलन गरी बिक्री वितरण गर्ने कार्यमा टेण्डर मार्फत कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
९. **दाउरा व्यवस्थापन :** कालीगण्डकी नदी (गाउँपालिका क्षेत्रमा) दाहसंस्कार वा अन्य कार्य गर्नको लागि दाउराको व्यवसायिक बेचबिखन गर्नको लागि टेण्डर मार्फत कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
१०. **बहाल कर :** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाको घर, जग्गा, सवारी साधन भाडामा दिई व्यापार, व्यवसाय वा अन्य कार्यालय संचालन गरेकोमा १० प्रतिशत बहाल कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
११. **घर जग्गा बहाल कर :** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, जग्गा, पोखरी पूरै वा आंशिक बहालमा दिएकोमा घर जग्गा बहाल कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
१२. **सवारी साधन कर :** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा सवारी साधन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा सोही बमोजिम हुनेछ ।

१३. **मनोरञ्जन कर** : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने मनोरञ्जन व्यवसाय सेवामा मनोरञ्जन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा सोही बमोजिम हुनेछ ।
१४. **बहाल बिटौरी शुल्क** : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफुले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरेका हाट बजार वा पसलमा बहाल बिटौरी शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
१५. **नदीजन्य पदार्थको उत्खनन, संकलन, भण्डारण र बिक्री वितरण** : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका नदी, खोलामा नदीजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, दहत्तर, बहत्तर) उत्खनन, संकलन, भण्डारण र बिक्री वितरण वापत रोयल्टी प्रतिस्पर्धात्मक ठेक्काबाट अनुसूची-५ बमोजिमको कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका नदी, खोलामा नदीजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, दहत्तर, बहत्तर) को अवैध उत्खनन, चोरी, निकासी गरेको पाइएमा अनुसूची-६ बमोजिमको दण्ड जरिवाना दर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
१६. **कर छुट** : यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थालाई कुनै पनि किसिमको कर छुट दिइने छैन ।
१७. **कर तथा शुल्क संकलन कार्यविधि** : यस ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धी कार्यविधि रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाले तोके अनुसार हुनेछ ।
१८. **नियम वा कार्यविधि बनाउन सक्ने** : रुरुक्षेत्र गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाले यस ऐनमा भएका व्यवस्थाहरुलाई कार्यान्वयन गर्नका लागि आवश्यक नियम वा कार्यविधि बनाउन सक्नेछ ।

अनुसूची - १
भूमि कर (मालपोत)

क्र.सं.	जग्गाको क्षेत्रफल (रोपनीमा)	कर, दस्तुर (रकम रु.मा)
१.	५ रोपनी सम्म	१५
२.	५ रोपनी देखि १० रोपनी सम्म	थप २०
३.	१० रोपनी माथी	प्रति रोपनी रु.५ थप

भूमि कर (मालपोत) मा विलम्ब शुल्क :

- १। पहिलो वर्ष १० प्रतिशतको दरले विलम्ब शुल्क लाग्नेछ र त्यसपछिका हरेक वर्ष १० प्रतिशतका दरले थपिदै जानेछ ।
- २। भू-उपयोग वर्गीकरण पुर्ण रूपमा कार्यान्वयन भए पश्चात लागू हुने गरि भूमी कर निर्धारण गरिनेछ ।

अनुसूची - २
व्यवसाय कर

क्र.सं.	विवरण	एकाई	दर्ता शुल्क	नविकरण शुल्क
१	दैनिक उपभोगका खाद्य पदार्थ तथा किराना खुद्रा पसल	प्रति पसल	७५०	५००
२	जनरल स्टोर्स, सपिङ्ग सेन्टर	"	३०००	२०००
३	थोक किराना तथा गल्ला पसल	"	४५००	३०००
४	लुगा सिलाउने पसल	"	७५०	५००
५	कपडा पसल सहित लुगा सिलाउने पसल	"	३०००	२०००
६	कपाल काट्ने सैलुन	"	१५००	१०००
७	पान पसल	"	७५०	५००
९	फोटो स्टुडियो	"	१५००	१०००
१०	माटोको भाँडा पसल	"	७५०	५००
११	भाँडा पसल -फलाम, तामा,स्टील, आदी धातुका भाँडा बेच्ने) खुद्रा पसल	"	२२५०	१५००
	भाँडा पसल -फलाम, तामा,स्टील, आदी धातुका भाँडा बेच्ने) थोक पसल	"	४५००	३०००
१२	डेकोर सेन्टर/फर्निचिङ	"	२२५०	१५००
१३	मेशिनको पार्ट पूर्जा बेच्ने पसल/वर्क्सप	"	४५००	३०००
१४	हार्डवेयर पसल	"	४५००	३०००
१५	मूर्ति /उपहार पसल	"	७५०	५००
१६	बिजुलीको सामान बेच्ने पसल	"	२२५०	१५००
१७	घडी, रेडियो मर्मत तथा बिक्री पसल	"	७५०	५००
१८	टेलिभिजन तथा कम्प्युटर मर्मत गर्ने पसल	"	२२५०	१५००
१९	टेलिभिजन, कम्प्युटर, मोबाइल बिक्री गर्ने पसल	"	३०००	२०००
२०	टि.भी., कम्प्युटर, मोबाइल मर्मत सहित बिक्री गर्ने पसल	"	४५००	३०००
२१	चार पाङ्ग्रे सवारी साधनको बिक्री तथा मर्मत	"	१५०००	१००००
२२	मोटरसाइकल तथा अटो रिक्सा बिक्री तथा मर्मत	"	७५००	५०००
२३	साइकल बिक्री तथा मर्मत	"	१५००	१०००
२४	गर गहना बनाउने र बेच्ने पसल	"	४५००	३०००
२५	स्टेशनरी /पुस्तक पसल	"	१५००	१०००
२६	पेट्रोलपम्प	"	७५००	५०००
२७	ग्याँस विक्रेता	"	४५००	३०००
२८	आइसक्रिम बेच्ने पसल	"	७५०	५००
२९	फलफूल/तरकारी पसल	"	७५०	५००
३०	मिठाई बेच्ने पसल	"	१५००	१०००
३१	माछा पसल	"	१५००	१०००

३२	फ्रेस हाउस (कुखुरा मात्र)	"	२२५०	१५००
३३	मासु पसल (खसी, बोका, पाडा तथा कुखुरा)	"	३०००	२०००
३४	इजाजत प्राप्त मदिरा पसल (थोक)	प्रति पसल	११२५०	७५००
३५	इजाजत प्राप्त मदिरा पसल (खुद्रा)	"	७५००	५०००
३६	कविराज/ चिकित्सा सेवा	"	७५०	५००
३७	स्वास्थ्य परीक्षण ल्याब	"	३०००	२०००
३८	डेन्टल	"	३०००	२०००
३९	औषधी पसल / मेडिकल हल	"	३०००	२०००
४०	अस्पताल	"	४५००	३०००
४१	विशेषज्ञ सहितको मेडिकल सेवा	"	४५००	३०००
४२	चिया नास्ता पसल	"	७५०	५००
४३	रेष्टुरेन्ट एण्ड बार	"	३०००	२०००
४४	साधारण होटेल	"	२२५०	१५००
४५	गेष्ट हाउस, लज	"	३७५०	२५००
४६	पार्टी प्यालेस	"	४५००	३०००
४७	होस्टेल	"	१५००	१०००
४८	टेन्ट/क्याटेरिङ्ग	"	३०००	२०००
४९	दूध डेरी	प्रति पसल	१५००	१०००
५०	छापाखाना	"	१५००	१०००
५१	गिफ्ट शप	"	७५०	५००
५२	जुता पसल	प्रति पसल	१५००	१०००
५३	कस्मेटिक सामान बेच्ने पसल	"	१५००	१०००
५४	ब्यूटी पार्लर	प्रति पसल	२२५०	१५००
५५	कपडा पसल	"	२२५०	१५००
५६	फेन्सी पसल (१ लाख पूर्जा भएको)	"	१५००	१०००
५७	फेन्सी पसल थान कपडा समेत	"	३०००	२०००
५८	गोदाममा सामान राखी बेच्ने (घुम्ती व्यापारी पालिका भित्र गोमाम रहेको र स्थायी लेखा नं समेत रहेको) (वार्षिक)	"	४५००	३०००
	गाडिमा सामान राखि बेच्ने घुम्ती व्यापारी (वार्षिक)	"	४५००	३०००
	गोदाममा सामान राखी बेच्ने (घुम्ती व्यापारी) (मासिक)	"	१५००	१०००
५९	केवल नेटवर्किङ्ग-इन्टरनेट सहित	"		
	क) १५० सम्म ग्राहक भएका	"	४५००	३०००
	ख) १५० भन्दा माथी ग्राहक भएका	"	७५००	५०००
६०	टेलिभिजन केवल- टेलिभिजन मात्र	"		
	क) १५० सम्म ग्राहक भएका	"	३०००	२०००
	ख) १५० भन्दा माथी ग्राहक भएका	"	६०००	४०००

६१	इन्टरनेट सर्भिस प्रोभाइडर-इन्टरनेट मात्र	”		
	क) १५० सम्म ग्राहक भएका	”	३०००	२०००
	ख) १५० भन्दा माथी ग्राहक भएका	”	६०००	४०००
६२	वैङ्क			
	क वर्ग	”	११२५०	७५००
	ख वर्ग	”	७५००	५०००
	ग वर्ग	”	६०००	४०००
	घ वर्ग	”	४५००	३०००
६३	सहकारी संस्था (कृषि तथा बहुउद्देश्यीय)	”	७५०	५००
	सहकारी संस्था (बचत तथा ऋण)	”	१०००	७५०
६४	मनि चेन्जर/रेमिटयान्स	प्रति केन्द्र	३०००	२०००
६५	एफ.एम. रेडियो	”	४५००	३०००
६६	विमा एजेन्ट	”	१५००	१०००
६७	कोचिड सेन्टर	”	३०००	२०००
६८	कम्प्युटर इन्स्टीच्यूट (प्रशिक्षण गर्ने)	”	३०००	२०००
६९	व्यवसायिक तालिम /सिलाइ कटाई तालिम संस्था	”	१५००	१०००
७०	फोटोकपी पसल	”	७५०	५००
७१	सिसा /प्लाइउड पसल	”	३०००	२०००
७२	साइनवोर्ड /पेन्टिङ्ग पसल	”	१५००	१०००
७३	सोलार / सौर्य उर्जा बेच्ने पसल	”	३०००	२०००
७४	कुरियर सेवा	”	७५०	५००
७५	टयाइकर व्यवसाय	”	३०००	२०००
७६	घरेलु तथा कृषि उद्योग , पशु, कृषि,घरेलु पोल्ट्री फर्म, गाई फर्म	”	७५०	५००
७७	एग्रोभेट / बिउ-विजन बिक्री गर्ने पसल	”	७५०	५००
७८	टोल विकास संस्था, उद्योग वाणिज्य संघ, व्यापार संघ, होटल व्यवसायी संघ, गैर सरकारी संस्था लगायतका अन्य सामाजिक संघ संस्था	”	७५०	५००
७९	नदीमा माछा छोपी व्यवसाय गर्ने अनुमति प्राप्त व्यवसायी	”	३०००	२०००
८०	तीन पाङ्गे अटो रिक्सा	”	७५०	५००
८१	होम स्टे		निशुल्क	१५००
८२	कवाडी /स्क्राब पसल	प्रति पसल	३७५०	२५००
८३	ड्राइक्लिन सेवा	”	१५००	१०००
८४	कृषि उपज संकलन	”	७५०	५००
८५	रिकन्डिसन पसल -पुराना सवारी साधन बेच्ने)	”	३०००	२०००
८६	चटपटे पसल	”	७५०	५००
८७	पूजा सामाग्री बिक्री गर्ने पसल	”	१५००	१०००
८८	ज्योतिष परामर्श सेवा	”	१५००	१०००

८९	भिडियोग्राफी सेवा	„	२२५०	१५००
९०	फ्ल्याक्स प्रिन्ट / कलर ल्याब	„	२२५०	१५००
९१	इन्जीनियरिङ कन्सल्टेन्सी	„	१५००	१०००
९२	पेन्ट पसल	„	३०००	२०००
९३	टायल्स, मार्बल तथा सेनेटरी	„	४५००	३०००
९४	स्टिकर हाउस	„	१५००	१०००
९५	ड्राइभिङ इन्सिच्यूट	„	४५००	३०००
९६	दाना बेच्ने पसल खुद्रा	„	१५००	१०००
	दाना बेच्ने पसल थोक	„	३०००	२०००
	चल्ला बेच्ने पसल खुद्रा	„	१५००	१०००
	चल्ला बेच्ने पसल थोक	„	३०००	२०००
	दाना तथा चल्ला बेच्ने पसल थोक	„	४५००	३०००
	दाना तथा चल्ला बेच्ने पसल खुद्रा	„	३०००	२०००
९७	अडिट फर्म/ल फर्म/कन्सल्टेन्सी/ परामर्श सेवा	„	३०००	२०००
९८	‘घ’ वर्गको निर्माण व्यवसायी इजाजत दस्तुर	प्रति फर्म	४५,०००	२०,०००
९९	खानेपानी मूल दर्ता तथा सरसफाई समिति	प्रति समिति	७५०	५००
१००	सामुदायिक वन दर्ता	प्रति समिति	१०००	६००
१०१	सूर्तिजन्य पदार्थको विक्री खुद्रा पसल	प्रति पसल	३०००	२०००
	सूर्तिजन्य पदार्थको विक्री थोक पसल	प्रति पसल	४५००	३०००
१०२	चशमा पसल	„	१५००	१०००
१०३	चशमा पसल (विशेषज्ञ सेवा सहित)	„	३०००	२०००
१०४	फलफूल, घाँस तथा नर्सरी सेवा	„	७५०	५००

उद्योग व्यवसाय

सि.नं.	विवरण	दर्ता शुल्क	नविकरण
१	इटा टायल उद्योग	४५००	३०००
२	होजियरी उद्योग	१५००	१०००
३	कुटानी, पिसानी, पेलानी मिल आदी	१०००	६००
४	कुटानी, पिसानी, मिल आदी	७५०	५००
५	आल्मूनियम उद्योग, ग्रील उद्योग	४५००	३०००
६	स्टिल फर्निचर उद्योग एवं विक्रेता	४५००	३०००
७	फर्निचर तथा काष्ठ उद्योग	४५००	३०००
८	सिरक डसेना उद्योग	४५००	३०००
९	जुस/अचार उद्योग	१२,०००	८०००
१०	बेकरी उद्योग	३०००	२०००
११	क्रसर उद्योग	३०,०००	२०,०००
१२	आरन उद्योग	७५०	५००
१३	चाउमिन उद्योग	३०००	२०००

१४	जलविद्युत उद्योग -प्रति उद्योग)	३०,०००	२०,०००
१५	सोलार मार्फत् विद्युत उत्पादन गर्ने उद्योग (प्रति उद्योग)	१५,०००	१०,०००
१६	मादल उद्योग	७५०	५००
१७	परालका चप्पल बनाउने उद्योग	७५०	५००

संस्थागत विद्यालय तर्फ

क्र.सं.	संस्थागत विद्यालयको कक्षा संचालन	दस्तुर रु.
१.	५ कक्षा सम्म संचालन	३,०००
२.	८ कक्षा सम्म संचालन	५,०००
३.	१० कक्षा सम्म संचालन	७,०००
४.	१२ कक्षा सम्म संचालन	१०,०००

डोजर सूचीकृत

सि.नं.	विवरण	सूचीकृत दस्तुर रु.
१.	१०० हर्ष पावर भन्दा तल	१००००
२.	१०० हर्ष पावर भन्दा माथी	२००००

अनुसूची - ३ सेवा शुल्क, दस्तुर

क्र.सं.	विवरण	दस्तुर रु.
१	नक्कल उतार प्रतिलिपी प्रतिपाना	५०
२	नागरिकता सिफारिस दस्तुर	१००
३	नागरिकता प्रतिलिपी सिफारिस दस्तुर	१००
४	अंगिकृत नागरिकता सिफारिस दस्तुर	३००
५	नाता प्रमाणित नेपालीमा	१००
६	अन्य प्रमाणित दस्तुर	१००
७	घर बाटो सिफारिस	२५०
८	सर्जमिन मुचुल्का	२००
९	चारकिल्ला प्रमाणित प्रति सिफारिस	२००
१०	अंग्रेजी भाषामा गरिने सिफारिस	२००
११	अंग्रेजी भाषामा गरिने नाता प्रमाणित	३००
१२	आम्दानी प्रमाणित र धितो मुल्याङ्कन	३००
१३	क) ५ लाख सम्म	५००
	ख) १० लाख सम्म	१०००

	ग) १० लाख भन्दा माथी प्रति लाखमा	१०० थप
१४	घर पसल बन्द कोठा खुलाउने मुचुल्का	५००
१५	मुद्धा मामिला दर्ता	१००
१६	व्यक्तिगत घटना दर्ता ३५ दिनभित्र	निशुल्क
१७	व्यक्तिगत घटना दर्ता ३५ दिनपछि	
१८	व्यक्तिगत घटना दर्ताको विलम्ब शुल्क	२००
१९	व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रमाणपत्रको नक्कल दस्तुर	५००
२०	व्यक्तिगत घटना तथा नागरिक अभिलेख दर्ता किताब हेरेको दस्तुर	२००
२१	प्राविधिक शिक्षालय खोल्ने सिफारिस	३०००
२२	जग्गा दर्ता सिफारिस ५ रोपनी सम्म	५००
२३	जग्गा दर्ता सिफारिस ५ रोपनी माथी	१०००
२४	विद्युत् जोड्ने सिफारिस	१००
२५	धारा जोड्ने सिफारिस	१००
२६	रेखाङ्कन लगायतका अन्य कार्यको सर्जमिन प्रति सर्जमिन	५००
२७	व्यवसाय नामसारी	५००
२८	व्यवसाय संचालनमा नभएको व्यहोराको सिफारिस	१००
२९	साधारण सिफारिस	१००
३०	अन्य प्रतिलिपी सिफारिस	२००
३१	कु-काठ कटानी सिफारिस २० वोट सम्म	३०००
३२	क) सो भन्दा माथी प्रति वोट	२००
३३	वैदेशिक पेन्सन सिफारिस	२००
३४	व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी दस्तुर	१००
३५	'घ' वर्गको निर्माण व्यवसायको इजाजतपत्रको प्रतिलिपी दस्तुर	१०००
३६	सहकारी संस्थाको आवद्धता शुल्क	५००
३७	सिफारिस तथा कागजात प्रमाणित दस्तुर	२००
३८	गाउँपालिकाको सभाहल भाडा प्रति दिन	१५००
३९	निजी जग्गाको नापजाँच दस्तुर प्रति पटक	५००

विद्यालय खोल्ने र कक्षा थप सम्बन्धी अनुमती

क्र.सं.	विवरण	दस्तुर रु.
१	आधारभूत तह	२०००
२	मा.वि.	३०००

घरकर

क्र.सं.	विवरण	कर रु.
१	टिनको छानो	३०
२	पक्की ढलान आर.सि.सि.१ तले	१००
३	पक्की ढलान आर.सि.सि.२ तले	१५०
४	पक्की ढलान आर.सि.सि.३ तले	२२०

५	पक्की ढलान आर.सि.सि.४ तले	२५०
६	पक्की ढलान आर.सि.सि.४ तला माथी प्रति तला	१००

अनुसूची - ४
विज्ञापन कर

क्र.सं.	होडिङ्ग बोर्डको साईज	दस्तुर रु.
१.	४'x६' को साईज	१,०००
२.	सो भन्दा बढी साईज भएमा	२,०००

अनुसूची - ५
ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा तर्फ रोयल्टी कर

क्र.सं.	विवरण	कर रकम रु.
१	प्रति ट्रयाक्टर	५००
२	प्रति मिनि ट्रक	१२५०
३.	प्रति ट्रिपर/ट्रक	१८५०

अनुसूची-६

बमोजिम नदीजन्य पदार्थ (गिट्टी, बालुवा, ढुङ्गा, आदि) को अवैध उत्खनन्, चोरी, निकासी वापत् दण्ड जरिवाना दर

क्र.सं.	सवारीको विवरण	प्रथम पटक	दोस्रो पटक	तेस्रो पटक
१	ट्रयाक्टर	रु.१५,०००/-	रु.२०,०००/-	रु.४०,०००/-
२	मिनि ट्रक	रु.२०,०००/-	रु.३०,०००/-	रु.६०,०००/-
३	ट्रिपर/ट्रक	रु.३०,०००/-	रु.४०,०००/-	रु.८०,०००/-
४	जे.सी.बी./एक्जाभेटर	रु.४०,०००/-	रु.५०,०००/-	रु.१,००,०००/-

माथि उल्लेखित अवधि तेस्रो पटक भन्दा माथिको अवधिको लागि सवारी साधन सिज गरी कार्यपालिकाको निर्णयअनुसार गर्ने ।

अनुसूची-७

१.० नक्सा पास दस्तुर

क्र.स	वर्गफट	भुमिगत/भुई तला	पहिलो तला	दोस्रो तला	तेस्रो तला	सो भन्दा माथि
१	१००० वर्ग.फि सम्म प्रतिवर्ग फुट	२/-	३/-	४/-	५/-	६/-
२	१००० वर्ग.फि माथि प्रतिवर्ग फुट	३/-	४/-	५/-	६/-	७/-

नोट: RCC र पक्की सडकसंग जोडिएको घरहरूको दस्तुर ५०% थप दस्तुर लाग्ने छ।

२.० नक्सा पास, पुस्तिका अनुगमन तथा अनुमति दस्तुर

क्र.स	विवरण	दस्तुर
१	नक्सा पास पुस्तिकाको मुल्य	५००/-
२	घ वर्गका कच्ची घर निर्माण अनुमति	१०००/-
३	अन्य वर्गका घर अनुगमन मुल्याङ्कक शुल्क	३००/-
४	घर निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्र शुल्क	५००/-
५	नक्सा नामसारी दस्तुर	२०००/-

३.० नक्सा पास धरौटी दस्तुर

१	१००० वर्ग.फि सम्म	२०००/-
२	१००० वर्ग.फि माथि प्रतिवर्ग फुट	४०००/-
३	अनुमति बिना निर्माण गरेका घर १००० वर्ग.फि भन्दा थोरै	२०००/-
४	अनुमति बिना निर्माण गरेका घर १००० वर्ग.फि भन्दा धेरै	२५००/-

नोट: १. मापदण्ड नपुऱ्याई बनेका घरहरूको नक्सा पास नगरिने र गाँउपालिकाबाट उपलब्ध गराउने सेवा सुविधा रोक्का राखिने छ।

४.० नक्सापास नियमित तथा अभिलेख दस्तुर

क्र.स	वर्गफट	भुमिगत/भुई तला	पहिलो तला	दोस्रो तला	तेस्रो तला	सो भन्दा माथि
१	१००० वर्ग.फि सम्म प्रतिवर्ग फुट	१/-	२/-	३/-	४/-	५/-
२	१००० वर्ग.फि माथि प्रतिवर्ग फुट	२/-	३/-	४/-	५/-	६/-

५.० नक्सापास सजाय दस्तुर

क्र.स	वर्गफट	भुमिगत/भुई तला	पहिलो तला	दोस्रो तला	तेस्रो तला	सो भन्दा माथि
१	१००० वर्ग.फि सम्म प्रतिवर्ग फुट	३/-	५/-	७/-	९/-	११/-
२	१००० वर्ग.फि माथि प्रतिवर्ग फुट	५/-	७/-	९/-	१०/-	१२/-

अनुसूची -द
प्रस्तावित आन्तरिक आम्दानी विवरण

आगामी आ.व. ०८१/०८२ का लागि अनुमानित कर, गैर कर र राजस्व रकम

तपसिल

क्र.स.	राजस्वशर्षक	आ.व.०७९।०८० को वास्तविक आम्दानी रु.	यस आ.व. ०८०।०८१ को अनुमानित आम्दानी रु.	यस आ.व. ०८०।०८१ को पौष १३ सम्मको वास्तविक आम्दानी रु.	आगामी आ.व.०८१।०८२ को अनुमानित आम्दानी रु.
१	भूमिकर (मालपोत/घरकर)	७,४५,३६३।५६	७,००,०००।	१,७२,२०९।६०	७,५०,०००।
२	व्यवसाय दर्ता नविकरण र उद्योग कर	१५,४५,१०३।	१२,००,०००।	११,९९,२२५।	१३,००,०००।
३	विज्ञापन कर	०	२०००।	०	५,०००।
४	मनोरञ्जन कर	०	१०००।	०	२,०००।
५	घर जग्गा बहाल कर	११,४८,२१६।५	५,००,०००।	१,९७,८४१।४	६,००,०००।
६	सम्पत्ति/अन्य बहाल कर	१,०१,३६२।	७,००,०००।	२४,३०५।	२,००,०००।
७	कवाडी कर	०	२,००,०००।	५१,०००।	२,५०,०००।
८	घाटगद्दी ,दाउरा बहतर रायल्टी र अन्यविक्रीबाट प्राप्त रकम	१७,६३,६०१।	१०,००,०००।	७,७०,६१०।	१२,००,०००।
९	ढुङ्गा,गिट्टी,बालुवा रोयल्टी	५७,७०,५६१।	६०,००,०००।	९,४२,६१२।	७०,००,०००।
१०	वन पैदावारबाट प्राप्त रोयल्टी	०	१०,०००।	०	१०,०००।
११	घर नक्सापास दस्तुर	०	४०,०००।	०	२,००,०००।
१२	सिफारिस सेवा शुल्क दस्तुर	११,५१,१७०।	८,००,०००।	६,३१,६५०	१०,००,०००।
१३	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर (पञ्जिकरण)	३,५०,०००।	३,००,०००।	९८,४००।	३,२०,०००।
१४	नाता प्रमाणित दस्तुर	६५,८५०।	१,००,०००।	२७,०००।	१,००,०००।
१५	परिक्षा शुल्क	३१,५००	५०,०००।	३६,७००	५०,०००।
१६	पार्किङ्ग शुल्क	०	१०००।	०	१,०००।
१७	न्यायिक दस्तुर	१,३५०।	३०००	२००।	३,०००।
१८	न्यायिक दण्ड जरिवाना जफत	०	५०००	०	५,०००।
१९	शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	०	२०००।	०	२,०००।
२०	सरकारी सम्पत्तिको बहालबाट प्राप्त आय	५,०५०	२,००,०००।	९,६००।	२०,०००।
२१	हाटबजार मेला र प्रदर्शनी संचालन आम्दानी	२,५०,०००।	५,००,०००	०	५,००,०००।
२२	अन्य दस्तुर	४१,०००।	५०,०००।	६०,८००।	५०,०००।
२३	डोजर सूचीकृत दस्तुर/अन्य कर	०	२,००,०००।	०	२,००,०००।
२४	प्रशासनिक दण्ड जरिवाना	१,२२,२४३।	५०,०००।	४,८००।	५०,०००।
२५	अन्य राजस्व	१०,००,६४०।३	१,००,०००।	१४,१५,५८१।	१,००,०००।
२६	बहाल बितौरी कर	८३,८९०।	१०००।	२०,०५०।	१०,०००।
२७	बेरुजु	०	०	२,८५,१२०।	
	कुल जम्मा	१,४१,७६,९११	१,२७,१५,०००।	५९,५१,७०४।	१,३९,२८,०००।

व्यवसाय दर्ता, नविकरणको छुट सुविधा र विलम्ब शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था :

१. आश्विन मसान्त सम्म विलम्ब शुल्क नलाग्ने ।
२. पौष मसान्त सम्म १० प्रतिशत विलम्ब शुल्क लाग्ने ।
३. पौष मसान्त पछि एक आर्थिक वर्ष सम्म २० प्रतिशत विलम्ब शुल्क लाग्ने ।
४. एक आर्थिक वर्षभन्दा बढीको प्रति वर्ष ५० प्रतिशत विलम्ब शुल्क लाग्ने ।
५. बजार अनुगमनको क्रममा गाउँपालिकाको तर्फबाट खटिएको अनुगमन टोलीले दिएको सुभावाको अवज्ञा (पसलको साइनबोर्ड, मूल्यसूची आदि) नराख्ने गरेमा पहिलो पटकको लागि लिखित सुभाव प्रदान गर्ने र दोस्रो पटकबाट पटकै पिच्छे रु. २०० को दरले नगद जरिवाना गरिनेछ ।
६. व्यवसाय दर्ता नगरी व्यवसाय गरेमा रु. ५०० जरिवाना सहित सञ्चालन भएको सम्पूर्ण अवधिको दर्ता शुल्क बरारको शुल्क लाग्नेछ ।

छुट सुविधा

१. अपाङ्ग र एकल महिलाको नाममा व्यवसाय दर्ता गरेमा दर्ता शुल्क र नविकरण शुल्कमा ५०% छुट हुनेछ ।
२. महिलाको नाममा व्यवसाय दर्ता गरेमा दर्ता शुल्कमा मात्र १०% छुट हुनेछ ।

पदाधिकारीहरूको नामावली र सम्पर्क नम्बर:

सि.नं.	नाम	पद	ठेगाना	सम्पर्क विवरण	कैफियत
१	यदु ज्ञवाली	गा.पा. अध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ४	९८५७०६४२६०	
२	मिनादेवी गौतम	गा.पा. उपाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ४	९८६७१९०५१६	
३	नवराज वि.के.	१ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र १	९८५७०६२७७७	
४	घनश्याम अर्याल	२ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र २	९८५७०६४५५०	
५	शेषनारायण पौडेल	३ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ३	९८५७०६४४३९	
६	मोति प्रसाद श्रेष्ठ	४ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ४	९८५७०६४४१९	
७	हरिप्रसाद ज्ञवाली	५ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ५	९८५७०६४८३६	
८	रोमनाथ पौडेल	६ नं. वडाध्यक्ष	रुरुक्षेत्र ६	९८६७४३४१४९	
९	लक्ष्मी भट्टराई	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र १	९८४७२६९०१९	
१०	हरिकला बराल क्षेत्री	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र २	९८४७१७७४०७	
११	बुद्धिमति लामिछाने	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र ६	९८४९३२६२५५	
१२	दुर्गा विश्वकर्मा	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र ४	९८४७३२७४९८	
१३	राजकुमारी शाही	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र ४	९८६७५३५२३६	
१४	मिना कुमारी नेपाली	कार्यपालिका सदस्य	रुरुक्षेत्र २	९८६७००७९९४	
१५	लक्ष्मी सुनार	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र १	९८६२२७२४४०	
१६	घनश्याम ज्ञवाली	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र १	९८४७५८१९५५	
१७	शुशील कुमार श्रेष्ठ	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र १	९८४७१५२४३८	
१८	सीता कामी	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र २	९८४७१६८७२९	
१९	थर्क बहादुर कुँवर	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र २	९८५७०३८२१७	
२०	हुम बहादुर कुँवर	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र २	९८६९९३३४७६	
२१	विष्णु खत्री राणा	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ३	९८६७४२३६३७	
२२	कमला सार्की	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ३	९८४३६७५६८१	
२३	कमल प्रसाद ज्ञवाली	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ३	९८४९१६६७०२	
२४	तेज बहादुर राना	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ३	९८४४७००४८९	
२५	ममता सुनार आत्रेय	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ४	९८४४७२४४०९	
२६	थान प्रसाद श्रेष्ठ	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ४	९८६७१५४११३	
२७	माधव खड्का	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ४	९८५७०३१०३०	
२८	मिना ज्ञवाली उपाध्याय	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ५	९८६०९२०८०२	
२९	आशा दमाइ	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ५	९८४७५८२९७६	
३०	राज कुमार श्रेष्ठ	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ५	९८५७०६७१५६	
३१	सिद्धीनाथ श्रेष्ठ	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ५	९८४७१६४८०१	
३२	कृष्णा नेपाली	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ६	९८६३३५३९६१	
३३	ज्ञान बहादुर काला (थापा)	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ६	९८६७३८९३८६	
३४	उम बहादुर काला	गाउँसभा सदस्य	रुरुक्षेत्र ६	९८६७०१६२६२	

गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीको विवरण

सि न	कर्मचारीको नाम	पद	शाखा / इकाई	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	लक्ष्मण पाण्डे	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत		९८५७०६७९१६	
२	छत्र बहादुर अधिकारी	ज.स्वा.अ.	स्वास्थ्य	९८५७०१८५०८	
३	मिलन श्रेष्ठ	सि. इन्जिनियर	पूर्वाधार विकास	९८५७०१८५११	
४	विष्णु बहादुर रेश्मी	रोजगार संयोजक	रोजगार सेवा केन्द्र, न्याय	९८४७०६७६७४	
५	अमित ज्ञवाली	पशु विकास अधिकृत	पशु विकास	९८५७०१८५१०	
६	सपना ज्ञवाली	कृषि विकास अधिकृत	कृषि विकास	९८६९४२३३४७	
७	राम प्रसाद ज्ञवाली	नायब सुब्बा	प्रशासन तथा योजना, जिन्सी	९८५७०१८५१४	
८	ज्ञानेन्द्र वि.क.	नायब सुब्बा		९८४७५५७९३७	
९	हेम बहादुर कार्की	सहायक पाँचौ	आर्थिक प्रशासन	९८५७०१८५१३	
१०	दामोदर ज्ञवाली	क.अ. पाँचौ	सामाजिक तथा आर्थिक विकास/सूचना अधिकारी	९८५७०८६९१६	
११	मोहन अर्याल	सब-इन्जिनियर	पूर्वाधार विकास	९८४७२६७७७८	
१२	पुष्पा कुमारी मण्डल	सब इन्जिनियर	पूर्वाधार विकास	९८६३९५३७०१	
१३	तेज बहादुर कुमाल	प्रा.स.	शिक्षा, युवा तथा खेलकुद	९८५७०१८५०९	
१४	प्रताप बोहोरा	प्रा.स.	कृषि विकास	९८५७०१८५१२	
१५	मनिषा अग्रहरी	स्टाफ नर्स	स्वास्थ्य	९८६०६९८०३८	
१६	सिता ज्ञवाली भण्डारी	एम.आइ.एस.अ.	पञ्जीकरण	९८४७१६५३५९	
१७	सुरज पुरी	रोजगार सहायक	रोजगार सेवा केन्द्र	९८६१९३४२२३	
१८	नारायण थापा	सब-इन्जिनियर	पूर्वाधार विकास	९८६७३९८०७०	
१९	गोविन्द सिंह दर्लामी	प्रा.स.	रोजगार सेवा केन्द्र	९८४३६६५९२६	
२०	हरि प्रसाद न्यौपाने	सहायक तृतीय	राजस्व	९८६७००७४७०	
२१	दिपा गैरे	सहायक चौथो	महिला बालबालिका	९८६७७८३३०७	
२२	प्रदिप खत्री	ना.प.से.प्रा.	पशु विकास	९८६११८९२१९	
२३	रमेश प्रसाद ज्ञवाली	ना.प.स्वा.प्र	पशु विकास	९८४७२३०८०२	
२४	सरस्वती ज्ञवाली पौड्याल	फिल्ड सहायक	पञ्जीकरण	९८४७१६१२९३	
२५	पवित्रा गौतम	ना.प्रा.स.	कृषि विकास	९८४८६३२७९५	
२६	कुमार वुचा	खा.पा.स.टे.	पूर्वाधार विकास	९८६७०८६५११	
२७	दिनेश दर्लामी	अ.सब.इ.	पूर्वाधार विकास	९८६७५३५२३७	
२८	झरना दर्लामी	अमिन	घर नक्सा	९८६९४७९७८९	
२९	अन्जना अर्याल	उद्यम विकास सहजकर्ता	उद्यम विकास	९८६७५४२२४७	
३०	सुदिप श्रेष्ठ	चालक	प्रशासन	९८४९९११२३३	
३२	विमल ज्ञवाली	डोजर अपरेटर	प्रशासन	९८६७००८८९३	
३३	कुलानन्द सापकोटा	का.स.	प्रशासन	९८४७१०६९२९	
३४	इन्दिरा ज्ञवाली	का.स.	प्रशासन	९८६७१३५९५३	
३५	मिना न्यौपाने	का.स.	प्रशासन	९८४७१६८१४२	
३६	पार्वती पाण्डे	का.स.	प्रशासन	९८६७८५३६९७	
३७	गिरिराज ज्ञवाली	का.स.	प्रशासन	९८४७५८०५०२	

सि न	कर्मचारीको नाम	पद	शाखा / इकाई	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
३८	दिपक श्रेष्ठ	का.स.	प्रशासन	९८४४७६०३८६	
३९	किशोर ज्ञवाली	न.प्र.स.नी.	प्रशासन	९८५७०१८५१६	
४०	पदम श्रेष्ठ	न.प्र.ज.	प्रशासन	९८४७१६५०५४	
४१	सुमन वि.क.	न.प्र.ज.	प्रशासन	९७६८३५८४५५	
४२	रामकली रेशमी	न.प्र.ज.	प्रशासन	९८४७०१५२६३	
४३	वर्षा दर्लामी	न.प्र.ज.	प्रशासन	९८६०६०८२९८	

वडा कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीको विवरण

सि न	कर्मचारीको नाम	पद	शाखा / इकाई	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	राम प्रसाद ज्ञवाली	वडा सचिव	१ नं. वडा कार्यालय	९८५७०१८५०१	
२	वेद प्रसाद कुँवर	वडा सचिव	२ नं. वडा कार्यालय	९८५७०१८५०२	
३	सुमन कुँवर क्षेत्री	वडा सचिव	३ नं. वडा कार्यालय	९८५७०१८५०३	
४	डिल्लीराज ज्ञवाली	वडा सचिव	४ नं. वडा कार्यालय	९८५७०१८५०४	
५	गोबिन्द प्रसाद पौड्याल	वडा सचिव	५ नं. वडा कार्यालय	९८५७०१८५०४	
६	मुना पचभैया	वडा सचिव	६ नं. वडा कार्यालय	९८५७०१८५०६	
७	प्रदिप राना	सब इन्जिनियर	१ नं. वडा कार्यालय	९८४७५९०८८२	
८	किरण क्षेत्री	अ.सब.इ.	३ नं. वडा कार्यालय	९८६४५६६१४०	
९	मिना दाहाल	प.स्वा.प्रा.	१ नं. वडा कार्यालय	९८४१७३६६८४	
१०	प्रेम बुढा	प.से.प्रा.	५ नं. वडा कार्यालय	९८६७९५७९९७	
११	ऋषिराम ज्ञवाली	ना.प्रा.स.	६ नं. वडा कार्यालय	९८६७५५२८१६	
१२	फडिन्द्र पाण्डे	कार्यालय सहायक	२ नं. वडा कार्यालय	९८५७०६७५५२	
१३	नमिता पचभैया	सहायक क.अ.	१ नं. वडा कार्यालय	९८६७२०२५८५	
१४	पुनम पोखेल ज्ञवाली	कार्यालय सहायक	५ नं. वडा कार्यालय	९८४७५७०३०१	
१५	बिवेक दंगाल	अ.सब.इ.	६ नं. वडा कार्यालय	९८६७५०९२५२	
१६	उर्मिला शाही	सामाजिक परिचालिका	२ नं. वडा कार्यालय	९८४४७१५८८६	
१७	प्रकाश ज्ञवाली	का.स.	१ नं. वडा कार्यालय	९८६७१०९९०४	
१८	कृष्ण बहादुर थापा	सरसफाई कर्मचारी	१ नं. वडा कार्यालय		
१९	पुष्पा बयम्बु	का.स.	२ नं. वडा कार्यालय	९८६९४५६०१९	
२०	मिना भण्डारी	का.स.	३ नं. वडा कार्यालय	९८६७७४५७९०	
२१	कल्पना श्रेष्ठ	का.स.	४ नं. वडा कार्यालय	९८६७२३८६४६	
२२	सविता पुरी	का.स.	५ नं. वडा कार्यालय	९८६३७८८१८७	
२३	कमला रेगामी	का.स.	६ नं. वडा कार्यालय	९८४७१६५५७९	

स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारीको विवरण

सि न	कर्मचारीको नाम	पद	शाखा / इकाई	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
रुरु प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र					
१	डा. सुबोध ज्ञवाली	मे.अ.		९८४१०१७२१३	
२	डा. बालकृष्ण चौधरी	मे.अ.		९८१८९५०६७५	
३	रन्जु थापा	स्टाफ नर्स		९८६९७६३८३७	
४	कमला थापा	सी.अ.न.मि.नि.		९८४७२१८९२८	
५	अरुना पुन	हे.अ.		९८६६२९३७९२	
६	इन्दु भट्टराई	सी.अ.हे.व.		९८६७४६१७८७	
७	मनोज गिरी	अ.हे.व.		९८५७०५९९९२	
८	ज्योति कार्की श्रेष्ठ	अ.हे.व.		९८४७४७७३२५	
९	उर्मिला सुनार	अ.हे.व.		९८६७२३७७३८	
१०	कल्पना पुन थापा	अ.न.मि.		९८६७५७९६७४	

सि न	कर्मचारीको नाम	पद	शाखा / इकाई	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
११	विपना घर्ती	अ.न.मि.		९८६७१७४७८३	
१२	रेषमा गौतम	अ.न.मि.		९८६७२४३१४४	
१३	धनमाया बोहोरा	ल्या.अ.		९७०२६२९८९९	
१४	नामाली फौजा	ल्या.अ.		९८६७४२६५६२	
१५	चन्द्र बहादुर रजाली	का.स.		९८४७१७६७७४	
१६	विष्णु पुन	का.स.		९८६७५१८०२०	
१७	गोविन्द प्रसाद ज्ञवाली	सुरक्षा गार्ड		९८६७१६०२०३	
रुरु स्वास्थ्य चौकी					
१	अमृत ज्ञवाली	हे.अ.		९८६१६४९९१६	
२	जानकी ज्ञवाली	सी.अ.हे.ब.		९८६१९८३७९३	
३	सुभाष मुखिया	अ.हे.ब.		९८९९८३७४३३	
४	अन्जु ज्ञवाली	अ.न.मि.		९८६०१५५५९५	
५	माया रावल	अ.न.मि.		९८६७९६६९७८	
६	लक्ष्मी घर्ती	का.स.		९८४७१७३८०८	
ग्वादी स्वास्थ्य चौकी					
१	प्रतिज्ञा पुन मगर	हे.अ.		९८६३७२६६५०	
२	राधा श्रेष्ठ	सी.अ.न.मी.		९८५७०६१९५८	
३	तिलका वि.क.	सी.अ.न.मी.		९८५७०७३२९९	
४	बिमला वि.क.	सी.अ.हे.ब.		९८५७०८४९८२	
५	मनोज कुमार सहनी	अ.हे.ब.		९७४४२२७९८५	
६	गंगा कुँवर	का.स.		९८६५४४९४००	
थानपति स्वास्थ्य चौकी					
१	गणेश राना	सी.अ.हे.ब.अ.		९८४७२०१९६९	
२	सिता कुमारी ज्ञवाली	सी.अ.न.मि.नि.		९८४७१७७४६३	
३	तिला कुमारी गुरुङ्ग बुढाथोकी	अ.न.मि.		९८६८७७३७६८	
४	सिता कोइराला पौडेल	अ.न.मि.		९८४७१०५९७२	
५	कर्ण बहादुर कुमाल	सी.अ.हे.ब.		९८६६१४२३६२	
६	नितु कुमारी चौरासीया	अ.हे.ब.		९८२४२८१२८८	
७	शोभा दर्लामी	का.स.		९८४४४६६५६९	
बलेटक्सार स्वास्थ्य चौकी					
१	इन्द्रदेव पोडेल	ज.स्वा.नि.		९८४७५६६३८७	
२	पशुपति कंडेल क्षेत्री	सी.अ.हे.ब.		९८५७०१०४७७	
३	पार्वती धिमिरे	अ.हे.ब.		९८६०४९३८६७	
४	कमला देवी ज्ञवाली	सी.अ.न.मि.		९८६७२२२५८९	
५	रिता के.सी.	अ.न.मि.		९८४७०५७०९१	
६	रेखा थापा	अ.न.मि.		९८४७५९६७३५	
७	आशा ज्ञवाली	ल्या.अ.		९८६९९२३५०९	
८	लाल बहादुर श्रेष्ठ	का.स.		९८४७१५५९४०	
बम्घा स्वास्थ्य चौकी					
१	जनार्जन विष्ट	हे.अ.		९८४७०१०४०३	
२	अरुणा ज्ञवाली	सी.अ.न.मि.नि.		९८६७७२९८३६	
३	रक्षा पन्त	अ.न.मि.		९८४२९०००८९	
४	प्रविण बाठा मगर	अ.हे.ब.		९८६६९३०९८६	
५	सुष्मा दास	अ.हे.ब.		९८२४७७८१७७७	
६	संगीता सुनार	ल्या.अ.			
७	सकुन्तला श्रेष्ठ	का.स.		९८४७१२५७२१	
रिमुवा स्वास्थ्य चौकी					
१	रुपेश यादव	हे.अ.		९८४१९९५६९२	
२	सुदिप कुमार शाह	अ.हे.ब.		९८६५५२५२२३	
३	मनोज कुमार शाह	अ.हे.ब.		९८६४१९०७१६	
४	इच्छा श्रेष्ठ	अ.न.मि.		९८४७२६०३६३	
५	रक्षा भण्डारी	अ.न.मि.		९८४४७४०१६८	
६	सुशिला ज्ञवाली	अ.न.मि.		९८६७८२१२०९	
७	हिमाल पल्ली मगर	ल्या.अ.		९८६७८३५२९८	
८	दिपक बहादुर बस्नेत	का.स.		९८६९९२९५७८	

पालिकाकामा रहेका एम्बुलेन्सको विवरण

सि.नं.	एम्बुलेन्स नं.	एम्बुलेन्स रहने स्थान	एम्बुलेन्स चालकको नाम	चालकको सम्पर्क नं.	एम्बुलेन्स संचालक संस्था
१	लु१झ ८१३	रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको कार्यालय	केशव श्रेष्ठ	९८४७४९२०६६	रुरुक्षेत्र गाउँपालिका
२	लु१झ ३७६	रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको कार्यालय	अर्जुन विश्वकर्मा	९८४१५८९४४१	रुरुक्षेत्र गाउँपालिका

विद्यालयमा कार्यरत प्रधानाध्यापकहरुको विवरण

क्र.सं.	प्रअको नाम थर	विद्यालयको नाम	सम्पर्क नं	कैफियत
१	रोहित प्रसाद भण्डारी	श्री रिडी मा.वि.	९८५७०६२२१२	
२	माधव प्रसाद ज्ञवाली	श्री संस्कृत तथा सा.मा.वि.	९८६७१६१९८०	
३	चुरामणी बराल	श्री ग्वादी मा.वि.	९८४७१६८८०९	
४	तारा प्रसाद ज्ञवाली	श्री राष्ट्रिय मा.वि.	९८४९९१४३४५	
५	नारायण ज्ञवाली	श्री ज्ञवा वलेटक्सार मा.वि.	९८६७१३२३९८	
६	वामदेव ज्ञवाली	श्री जनबोध मा.वि.	९८५७०६४८००	
७	वामदेव ज्ञवाली	श्री जनज्योती मा.वि.	९८५७०६१७४९	
८	दिपक ज्ञवाली	श्री भटकुवा आ.वि.	९८४७३०८१८५	
९	सितादेवी पौडेल	श्री थोर्गा च्यूरेक प्रा.वि.	९८४४८०५६९०	
१०	लोक बहादुर मिदुन	श्री भरेक आ.वि.	९८४७१३९२०१	
११	विकास चौधरी	श्री बम्घा प्रा.वि.	९८४९७७४९२१	
१२	मनकला पन्थ	श्री लक्ष्मी आ.वि.	९८४९०५९८४४	
१३	निमा गिरी	श्री बम्घा टाहाटिम प्रा.वि.	९८४३२२७४४६	
१४	छविन्द्रराज दर्लामी	श्री जनसहयोग आ.वि.	९८५७०६४६३३	
१५	राधिका ज्ञवाली	श्री जनज्योति प्रा.वि.	९८४७३३३०७६	
१६	शान्ती ज्ञवाली	श्री सूर्यज्योति प्रा.वि.	९८४७०६०१५१	
१७	डोलराज पाण्ड	श्री रुद्रवेणी प्रा.वि.	९८४७२२३९६६	
१८	लक्ष्मी पन्थ	श्री याडुङ प्रा.वि.	९८४८९२८३९१	
१९	सावित्रा पौड्याल	श्री तल्ला ग्वादी प्रा.वि.	९८६७१८४८९४	
२०	नन्दीकुमारी काला	श्री जनजागृती प्रा.वि.	९८४७१८६३०४	
२१	प्रकाश बुचा	श्री माधा प्रा.वि.	९८६३३५३८००	
२२	केशवराज ज्ञवाली	श्री प्रतिभा प्रा.वि.	९८६६५२३९०२	

क्र.सं.	प्रअको नाम थर	विद्यालयको नाम	सम्पर्क नं	कैफियत
२३	रेखादेवी ज्ञवाली	श्री शारदा प्रा.वि.	९८६६६९८९९५	
२४	सावित्रा नेपाली	श्री प्रेम विष्णुदेवि प्रा.वि.	९८६६८४४६३९	
२५	कुल प्रसाद ज्ञवाली	श्री श्रृङ्गेधर तपोभूमी प्रा.वि.	९८५९९८३४२३	
२६	नारायण प्रसाद ज्ञवाली	श्री ज्ञानज्योति प्रा.वि.	९८४४७२४३८८	
२७	राधिका ज्ञवाली	श्री झमादी लामाखर्क प्रा.वि.	९८४७९६५३६६	
२८	दिवाकर गौतम	श्री सिन्दुरे प्रा.वि.	९८४७००७५४९	
२९	रामकृष्ण ज्ञवाली	श्री जनज्योती प्रा.वि.	९८४९०९७०५०	
३०	चिरन्जीवी ज्ञवाली	श्री दोवाटा प्रा.वि.	९८५७०६७३९५	
३१	गिता भण्डारी	श्री जनजागरण प्रा.वि.	९८४४७०९३२९	
३२	जमुना शमा	श्री दमार सौरीडांडा प्रा.वि.	९८४४७२६५९८	
३३	इन्दिरा ज्ञवाली	श्री हरि स्मृति प्रा.वि.	९८६७९२३४६७	
३४	दुर्गा प्रसाद गौतम	श्री पद्मा प्रा.वि.	९८४७९६५९५२	
३५	चिरञ्जीवी पौड्याल	श्री जानकी प्रा.वि.	९८४७४२९२९९	
३६	विमला श्रेष्ठ	श्री देवीस्थान वालविकास केन्द्र	९८४७२६९९५९	
३७	विना घिमिरे	श्री कालिगण्डकी बा.वि.केन्द्र	९८४२२४६९३९	
३८	उत्तम ज्ञवाली	श्री अमरदिप वा.वि.केन्द्र	९८४७९५०२८२	
३९	अम्बिका पन्थ	श्री जनप्रिय वा.वि. केन्द्र	९८६७९३२४७०	

विद्यालय व्यवस्थापन समितिको विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	अध्यक्षको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	श्री रिडी मा.वि.	चन्द्रलाल कसजु	९८५७०२२४९५	
२	श्री संस्कृत तथा सा.मा.वि.	रामलाल वि.क.	९८५७०६५९८६	
३	श्री ग्वादी मा.वि.	चिरञ्जीवी अर्याल	९८५७०६७९९२	
४	श्री राष्ट्रिय मा.वि.	कमलराज श्रेष्ठ	९८५७०६४९०७	
५	श्री ज्ञवा वलेटक्सार मा.वि.	तोयनारायण ज्ञवाली	९८५७०३०५६८	
६	श्री जनबोध मा.वि.	हरि प्रसाद ज्ञवाली	९८५७०६४८३६	
७	श्री जनज्योती मा.वि.	रोमनाथ पौड्याल	९८६७४३४९४९	
८	श्री भट्कुवा आ.वि.	कृष्ण प्रसाद ज्ञवाली	९८६७०४५९४९	
९	श्री थोर्गा च्युरेक प्रा.वि.	युवराज ज्ञवाली	९८६७५९७७६८	
१०	श्री भरेक आ.वि.	विष्णु प्रसाद बराल	९८६७५०३००९	
११	श्री बम्घा प्रा.वि.	टेक बहादुर खत्री	९८४७५९८४७०	
१२	श्री लक्ष्मी आ.वि.	सिद्धिनाथ श्रेष्ठ	९८४७९६४८०९	
१३	श्री बम्घा टाहाटिम प्रा.वि.	मेघराज गिरी	९८५७०६४८७९	
१४	श्री जनसहयोग आ.वि.	धन बहादुर घर्ती	९८४७५०४४८२	

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	अध्यक्षको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१५	श्री जनज्योति प्रा.वि.	तारा बहादुर राना	९८५७०६१९९२	
१६	श्री सूर्यज्योति प्रा.वि.	कमल ज्ञवाली	९८४१२५६४५८	
१७	श्री रुद्रवेणी प्रा.वि.	फटिक बहादुर कुँवर	९८४२७८७७७८	
१८	श्री याडुड प्रा.वि.	हुम बहादुर कुँवर	९८६९९३३४७६	
१९	श्री तल्ला ग्वादी प्रा.वि.	माधव ज्ञवाली	९८६७१६९२९२	
२०	श्री जनजागृती प्रा.वि.	मंगल बहादुर रेगामी	९८५७०६१८१६	
२१	श्री माधा प्रा.वि.	संगीता लामिछाने	९८४९३७९८१०	
२२	श्री प्रतिभा प्रा.वि.	ज्ञानेश्वर ज्ञवाली	९८५७०२२६५५	
२३	श्री शारदा प्रा.वि.	प्रकाश ज्ञवाली	९८६७१६१९८३	
२४	श्री प्रेम विष्णुदेवि प्रा.वि.			
२५	श्री श्रृङ्गेश्वर तपोभूमी प्रा.वि.	नर बहादुर पाण्डे	९८६७१५३४८८	
२६	श्री ज्ञानज्योति प्रा.वि.	मञ्जु ज्ञवाली	९८६२२७२२४१	
२७	श्री झमादी लामाखर्क प्रा.वि.	शोभाकर शर्मा	९८४७३५१२२२	
२८	श्री सिन्दुरे प्रा.वि.	मनोज सिंजाली	९८६७८२९६८१	
२९	श्री जनज्योती प्रा.वि.	माधव प्रसाद ज्ञवाली	९८४७१५९३००	
३०	श्री दोवाटा प्रा.वि.	खड्ग बहादुर सारु	९८४७४२७२१२	
३१	श्री जनजागरण प्रा.वि.	प्रेम थापा	९८४६८१२६९४	
३२	श्री दमार सौरीडांडा प्रा.वि.	देवका पल्ली	९८६७०२४१५१	
३३	श्री हरि स्मृति प्रा.वि.	नर बहादुर खत्री	९८४९०७२१३४	
३४	श्री पद्मा प्रा.वि.	जित बहादुर खासु	९८४७१६५४२१	
३५	श्री जानकी प्रा.वि.	बुद्धिमती लामिछाने	९८४९३२६२५५	
३६	श्री देवीस्थान वालविकास केन्द्र	पुनम ज्ञवाली	९८६७११९३८६	
३७	श्री कालिगण्डकी वा.वि.केन्द्र			
३८	श्री अमरदिप वा.वि.केन्द्र	मेघराज ज्ञवाली	९८४३५९७१०६	
३९	श्री जनप्रिय वा.वि. केन्द्र	सोम नेपाली	९८४७१६५२७४	

गुल्मी जिल्लास्थित सरकारी कार्यालयका प्रमुखहरुको विवरण

सि.नं.	कार्यालयको नाम	कार्यालय प्रमुखको नाम, थर	कार्यालयको फोन नं	मोबाइल नं
१	जिल्ला अदालत, गुल्मी		५२०२०५ ५२०२८२	९८५७०८३३३६
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, गुल्मी		५२०८३३	९८५७०१७७७७
३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय गुल्मी		५२०२३३	९८५७०१५५५५
४	जिल्ला समन्वय समिति का.		५२०१४४	९८५७०२८०६८
५	को ले नि का गुल्मी		५२०१४०	९८५७०४८१४०
६	संग्राम शार्दुल गुल्म, गुल्मी		५२०७००	९८५७०६४८६०
७	सशस्त्र प्रहरी बल गुल्म, गुल्मी			
८	रा. अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय		५२०२४५	९८५७०६४२५४
९	शिक्षा विकास तथा समन्वय इ.		५२०११३, ५२०११४	९८५७०६१९१३
१०	कृषि ज्ञान केन्द्र गुल्मी		५२०१२६	९८५७०६७२२६

सि.नं.	कार्यालयको नाम	कार्यालय प्रमुखको नाम, थर	कार्यालयको फोन नं	मोबाइल नं
११	गुल्मी अस्पताल तम्घास		५२०१८८	९८५७०६७२२४
१२	स्वास्थ्य कार्यालय गुल्मी		७९५२०२३३	
१३	डिभिजन बन कार्यालय गुल्मी		५२०१७९	९८५७०६४४७९
१४	सडक पुर्वाधार विकास कार्यालय		५२०२४३	९८५७०७४२४४
१५	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय		५२०२२६	९८५७०६७३२६
१६	खानेपानी तथा सरसफाइ डि. कार्यालय		५२०२२८	९८५७०६९९२८
१७	मदन भण्डारी राजमार्ग योजना		५२००५२	
१८	जलस्रोत तथा सिंचाइ वि.डि.का.		५२०२९६	९८५७०६४५९६
१९	कफि विकास केन्द्र		६९९९९६	९८५७०८९९९६
२०	मालपोत कार्यालय		५२०२९९	९८५७०७६२९९
२१	जिल्ला हुलाक कार्यालय गुल्मी		५२०१८२	९८५७०६७९९५
२२	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय		५२०३७६	
२३	प्रधानमन्त्री कृषि आ. परियोजना प. का. इकाइ		५२०८६७	९८५७०७७५५९
२४	जिल्ला कारागार कार्यालय		५२०२२०	९८५७०७४७७७
२५	नापी कार्यालय गुल्मी		५२०१९३	
२६	गुल्मी आयुर्विदिक स्वा. के.		५२००५०	
२७	कफी अनुसन्धान कार्यक्रम			
२८	घरेलु तथा साना उद्योग वि. का.		५२०१९२	
२९	कृषि विकास बैङ्क		५२०१६६ ९८५९३२०२६६	
३०	राष्ट्रिय बाणिज्य बैङ्क		५२००५५	
३१	नेपाल विद्युत प्रा. गुल्मी वि. के.		५२०७५९	
३२	नेपाल टेलिकम शाखा कार्यालय गुल्मी		५२०१०९	
३३	जिल्ला ट्राफिक कार्यालय		५२०२९३	९८५७०६७९९९
३४	रेसुङ्गा नगरपालिका		५२०१५०	९८५७०७३९९९
३५	मुसिकोट नगरपालिका			९८५७०८३७८९
३६	इस्मा गाउँपालिका			९८५७०६७९९४
३७	कालिगण्डकी गाउँपालिका			९८५७०६७९२५
३८	गुल्मी दरवार गाउँपालिका			९८५७०६७९९२
३९	सत्यवती गाउँपालिका			९८५७०६७९०३
४०	चन्द्रकोट गाउँपालिका			९८५७०६७९२०
४१	रमरमक्षेत्र गाउँपालिका			९८५७०६७९९६
४२	छत्रकोट गाउँपालिका			९८५७०६७९०८
४३	धुर्कोट गाउँपालिका			९८५७०६७९९७
४४	मदाने गाउँपालिका			९८५७०४९०४९
४५	मालिका गाउँपालिका			९८५७०६७९०६
४६	मालपोत कार्यालय मजुवा		४२९०२९	९८५७०८५५२९

सि.नं.	कार्यालयको नाम	कार्यालय प्रमुखको नाम, थर	कार्यालयको फोन नं	मोबाइल नं
४७	नापी कार्यालय मजुवा गुल्मी		४२१०५१	९८५७०८४०५१
४८	भेटेरियन अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र पाल्पा सम्पर्क केन्द्र, गुल्मी		९८५७०६४२२७	९८५७०७१२४२
४९	करदाता सेवा कार्यालय			९८५७०७८३७५
५०	संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई रुपन्देही सम्पर्क कार्यालय तम्घास गुल्मी			९८५८७७७०४०
५१	नेपाल बैंक लिमिटेड			९८५७०८५९२०

सहकारीहरुको विवरण

क्र.सं.	सहकारीको नाम	ठेगाना	अध्यक्षको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१.	चेतनशील महिला बहुउद्देश्य स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र १	भगवती बराल	९८४७४९५९८९	
२.	भट्कुवा दुग्ध उत्पादक स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र १	नर बहादुर खनाल	९८४६१५८५०५	
३.	रुरु बचत तथा ऋण स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र १	बसन्त बहादुर क्षेत्री	९८५७०६७९७७	
४.	रुरुकन्या महिला उद्यमी कृषि स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र-१	मञ्जु ज्ञवाली	९८६६१३५८६०	
५.	जनचेतना बचत तथा ऋण स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र २	मंगल बहादुर रेगामी	९८५७०६१८१६	
६.	अचमेश्वर महिला कृषि स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र २	संगिता लामिछाने	९७४९३७९८१०	
७.	गवादी महिला उद्यमी बहुउद्देश्यीय स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र-२	पुजा पाण्डे कुँवर	९८६७७२५२५२	
८.	थोर्गेली अदुवा उत्पादक स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र ३	सुकदेव ज्ञवाली	९८६७७१७७१३	
९.	रुरु बहुउद्देश्यीय स.सं. लि.	रुरुक्षेत्र ३	भेषराज ज्ञवाली	९८५७०३९५२७	
१०.	सहयोगी बचत तथा ऋण स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र ४	कलम प्रसाद श्रेष्ठ	९८५७०६१८८३	
११.	लेकबेसी कृषि बहुउद्देश्यीय स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र ४	बाबुराम पौडेल	९७५७०४२९२१	
१२.	रुरु साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रुरुक्षेत्र ४	चन्द्रकला ज्ञवाली	९८४७१८७६५६	
१३.	श्रृङ्गेश्वर म.उ.बहु.स.संस्था लि.	रुरुक्षेत्र-४	धना थापा	९७४६३६५७९७	
१४.	बम्घा दुग्ध उत्पादक स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र ५	कुलचन्द्र पुरी	९८६९२८०६८६	
१५.	बम्घा सुपथ उपभोक्ता स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र ५	कृष्ण प्रसाद ज्ञवाली	९८५७०६५३५५	

क्र.सं.	सहकारीको नाम	ठेगाना	अध्यक्षको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१६.	नेपाल राष्ट्रिय बचत तथा ऋण स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र ५	तोयनारायण ज्ञवाली	९८५७०३०५६८	
१७.	रिमुवा बचत तथा ऋण स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र ६	खडानन्द पौडेल	९८४७१००८७९	
१८.	मिलीजुली महिला उ.बहु.स.सं.लि.	रुरुक्षेत्र-६	मिना पौड्याल	९८४९७९९०८५	
१९.	कफी सहकारी संघ लि.	रुरुक्षेत्र ४	कृष्ण पन्थ,	९८५७०७२८६७	